

Na temelju članka 5. stavak (1) točka h) i članka 19. stavak (1) točka c) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/17), čl. 27., 28., 80., 81., 95. i 248. Zakona o bankama ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/17), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 13.10.2017. godine donosi

ODLUKU O IZRAČUNAVANJU KAPITALA BANKE

Članak 1. Predmet odluke

- (1) Ovom odlukom propisuju se:
  - a) karakteristike i vrste stavki koje se uključuju u izračun regulatornog kapitala;
  - b) način i opseg u kojem se pojedinačne stavke uključuju u izračun pojedinih dijelova regulatornog kapitala;
  - c) stopa financijske poluge;
  - d) zaštitni slojevi kapitala i mjere za očuvanje kapitala banaka;
  - e) kapitalni zahtjevi i metodologija izračuna kapitalnih zahtjeva.
- (2) Sve banke sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH), kojima je Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija) izdala bankarsku dozvolu, dužne su primjenjivati odredbe ove odluke.
- (3) Banka je dužna primjenjivati odredbe ove odluke na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi, sukladno propisima kojima se uređuje supervizija na konsolidiranoj osnovi.

Članak 2. Pojmovi

Pojmovi koji se koriste u ovoj Odluci imaju sljedeća značenja:

- a) **Instrumenti kapitala** predstavljaju stavke kapitala koji se uključuju u izračun redovnog temeljnog kapitala, dodatnog temeljnog kapitala i dopunskog kapitala i koji ispunjavaju uvjete propisane ovom odlukom.
- b) **Akumulirana ostala sveobuhvatna (nerealizirana) dobit** - ima isto značenje kao i u Međunarodnim računovodstvenim standardima/Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja i pri izračunu regulatornog kapitala iskazuje se jednako kao i u financijskim izvješćima banke, umanjena za povezane porezne efekte;
- c) **Odgodena porezna imovina i odgođene porezne obveze** - imaju isto značenje kao i u primjenjivom računovodstvenom okviru;
- d) **Odgodena porezna imovina koja ovisi o budućoj profitabilnosti** – odgođena porezna imovina čiju je buduću vrijednost moguće realizirati samo ako banka u budućnosti ostvari oporezivu dobit;
- e) **Raspodjela** - znači isplata dividendi ili kamata u bilo kojem obliku;
- f) **Rezerve za opće bankarske rizike** - rezerve koje banka formira na temelju odluke nadležnog organa za pokrivanje gubitaka za određene rizike koji proizlaze iz bankarskog poslovanja, a koje se ne odnose na ispravke vrijednosti bilančne aktive i rezerviranja za gubitke po izvanbilančnim stavkama;
- g) **Nematerijalna imovina** - ima isto značenje kao i u MRS/MSFI i obuhvaća goodwill;
- h) **Neizravno ulaganje** - izloženost prema posredniku, koji je kupio instrument kapitala čiji je izdavatelj subjekt financijskog sektora, pri čemu se tretman u pogledu gubitka koje banka ostvari značajno ne razlikuje od tretmana gubitka u slučaju izravnog ulaganja u te instrumente kapitala;

- i) **Ostali instrumenti kapitala** - instrumenti kapitala koje izdaju subjekti finansijskog sektora i koji ne ispunjavaju uvjete za instrumente redovnog temeljnog kapitala, instrumente dodatnog temeljnog kapitala ili instrumente dopunskog kapitala;
- j) **Ostale rezerve** - rezerve u smislu primjenjivog računovodstvenog okvira koje se moraju objaviti u skladu s primjenjivim računovodstvenim standardom, isključujući iznose koji su već uključeni u akumuliranu ostalu sveobuhvatnu dobit ili zadržanu dobit;
- k) **Instrumenti regulatornog kapitala** - instrumenti kapitala koje izdaje banka i koji ispunjavaju uvjete za instrumente redovnog temeljnog kapitala, instrumente dodatnog temeljnog kapitala ili instrumente dopunskog kapitala;
- l) **Dobit** - ima isto značenje kao i u Međunarodnim računovodstvenim standardima/ Međunarodnim standardima finansijskog izvješćivanja;
- m) **Recipročno međusobno ulaganje** - ulaganje banke u instrumente regulatornog kapitala ili druge instrumente kapitala koje izdaju subjekti finansijskog sektora, ako i ti subjekti imaju ulaganje u instrumente regulatornog kapitala koje izdaje banka;
- n) **Zadržana dobit** - prenesena dobit i gubitak koji proizlaze iz dobiti ili gubitka proteklih godina ili nepokrivenog gubitka ranijih godina, u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima/ Međunarodnim standardima finansijskog izvješćivanja;
- o) **Račun premija na dionice** – na ovom računu iskazuje se pozitivna razlika postignute prodajne vrijednosti dionica i njihove nominalne vrijednosti.
- p) **Stavke raspoložive za raspodjelu** - iznos dobiti na kraju posljednje finansijske godine uvećan za bilo koju prenesenu dobit i rezerve raspoložive u tu svrhu prije raspodjele vlasnicima instrumenata regulatornog kapitala i umanjen za sve prenesene gubitke, dobit koja nije raspoloživa za raspodjelu sukladno odredbama zakonodavnog okvira ili internih akata banke i iznose koji su raspoređene u rezerve koje nisu raspoložive za raspodjelu sukladno odredbama zakonodavnog okvira ili statutu banke;
- q) **Kreditna institucija** - društvo čija je djelatnost primanje depozita ili ostalih povratnih sredstva od javnosti, te odobravanje kredita za vlastiti račun. U svrhu ove odluke, a u skladu s važećim zakonskim propisima, kreditna institucija u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH) je banka. U daljnjem tekstu ove odluke koristit će se termin „strana banka“ i za kreditnu instituciju sa sjedištem izvan BiH;
- r) **Institucija** - je banka ili investicijsko društvo;
- s) **Društvo za osiguranje** - pravna osoba definirana sukladno Zakonu o društvima za osiguranje Federacije BiH i Zakonu o društvima za osiguranje Republike Srpske (u daljnjem tekstu: RS). Društva za osiguranje izvan BiH definirana su u skladu s propisima Europske unije ili nacionalnim zakonodavstvom te zemlje;
- t) **Investicijski fond** - je pravna osoba definirana sukladno zakonskim propisima u FBiH i RS, kojima se uređuje poslovanje investicijskih fondova. Investicijski fond izvan BiH definirani su u skladu sa propisima Evropske unije ili nacionalnim zakonodavstvom te zemlje;
- u) **Centralna vlada (engl. central government)** - obuhvaća državne organe i tijela koja se financiraju iz državnog proračuna i koji su kao takvi definirani od strane nadležnog regulacijskog tijela - akta zemlje o kojoj se radi. U BiH, pojam „centralna vlada BiH“ obuhvaća organe i tijela:
  - 1) zakonodavne vlasti
  - 2) izvršne vlasti
  - 3) sudske vlasti.
- v) **Regionalne vlade i lokalne vlasti (engl. regional governments and local authorities)** – obuhvaćaju organe koji su kao takvi definirani od strane nadležnog regulacijskog tijela - akta zemlje o kojoj se radi i koji se financiraju iz njihovih proračuna. U BiH obuhvaća sljedeće organe i tijela:
  - 1) zakonodavne i izvršne vlasti FBiH, RS i Brčko distrikta

- 2) zakonodavne i izvršne vlasti kantona
  - 3) vlasti općina i gradova
  - 4) sudske vlasti i pravosuđe FBiH, Republike Srpske RS i Brčko distrikta, kantona i općina
  - 5) organe i tijela koji se financiraju iz proračuna vlasti iz točaka 1) do 4);
- w) **Subjekti javnog sektora (engl. public sector entities, PSE)** – obuhvaćaju tijela koja su kao takva definirana od strane nadležnog regulacijskog tijela zemlje o kojoj se radi, a ako takva definicija ne postoji onda su to sljedeće:
- 1) neprofitna administrativna tijela, koja su odgovorna centralnim vladama, regionalnim vladama ili lokalnim vlastima
  - 2) neprofitne pravne osobe čiji su osnivači centralne vlade ili regionalne vlade i lokalne vlasti i koje neopozivo jamče za njihove obveze
  - 3) institucije čije poslovanje je uređeno posebnim zakonom i koje podliježu javnom nadzoru (agencije, zavodi, komisije i slične institucije);
- x) **Multilateralne razvojne banke (engl. multilateral development banks)** – pravne osobe čiji su vlasnici ili članovi minimalno tri suverene države i čija je osnovna djelatnost osiguranje sredstva za financiranje ekonomskog razvoja svih država članica ili samo izabrane grupe država;
- y) **Društvo za upravljanje imovinom** - je pravna osoba definirana sukladno zakonskim propisima u FBiH i RS, kojima se uređuje poslovanje društava za upravljanje imovinom. Društva za upravljanje imovinom izvan BiH definirana su u skladu s propisom Europske unije;
- z) **Subjekt financijskog sektora** - znači jedno od sljedećeg:
- 1) institucija;
  - 2) financijska institucija;
  - 3) društvo za pomoćne usluge uključeno u konsolidirano izvješće o financijskom položaju;
  - 4) društvo za osiguranje;
  - 5) društvo za osiguranje izvan BiH;
  - 6) društvo za reosiguranje;
  - 7) društvo za reosiguranje izvan BiH;
  - 8) holding za osiguranje;
  - 9) mješoviti holding;
  - 10) mješoviti holding za osiguranje;
  - 11) društvo sa sjedištem izvan BiH čija je osnovna djelatnost usporediva s bilo kojim subjektom navedenim u točkama od 1) do 10);
- aa) **Financijska institucija** - je pravna osoba koja nije institucija i čija je osnovna djelatnost stjecanje udjela u kapitalu odnosno obavljanje jedne ili više od sljedećih djelatnosti:
- 1) odobravanje kredita i zajmova, ako je to dopušteno posebnim zakonom;
  - 2) financiranje komercijalnih poslova, uključujući izvozno financiranje na temelju otkupa s diskontom i bez regresa dugoročnih nedospjelih potraživanja osiguranih financijskim instrumentima (engl. forfeiting);
  - 3) financijski leasing;
  - 4) usluge platnog prometa u skladu s posebnim zakonom;
  - 5) izdavanje drugih instrumenata plaćanja i upravljanje njima ako se pružanje ovih usluga ne smatra pružanjem usluga platnog prometa;
  - 6) izdavanje garancija ili drugih jamstava;
  - 7) trgovanje za svoj račun ili za račun klijenta:
    - instrumentima tržišta novca (čekovima, mjenicama, certifikatima o depozitu itd.),
    - prenosivim vrijednosnim papirima,
    - deviznim sredstvima,

- financijskim futuresima i opcijama,
  - valutnim i kamatnim instrumentima.
- 8) posredovanje pri sklapanju poslova na tržištu novca;
  - 9) sudjelovanje u izdavanju vrijednosnih papira i pružanje usluga vezanih za izdavanje tih vrijednosnih papira;
  - 10) upravljanje imovinom klijenata i savjetovanje u vezi s tim,
  - 11) skrbnički poslovi s vrijednosnim papirima, te usluge upravljanja vrijednosnim papirima;
  - 12) savjetovanje pravnih osoba u pogledu strukture kapitala, poslovne strategije i sličnih pitanja, te pružanje usluga koje se odnose na poslove spajanja odnosno pripajanja i stjecanje akcija i poslovnih udjela u drugim društvima;
  - 13) izdavanje elektroničkog novca;
  - 14) Financijska institucija obuhvaća financijski holding, mješoviti financijski holding i društvo za upravljanje imovinom, a ne obuhvaća holding za osiguranje i mješoviti holding za osiguranje;
- bb) **Nadležno tijelo** - definirano člankom 2. točkom e) Zakona o bankama;
- cc) **Neovisni procjenitelj** - je osoba koja:
- 1) posjeduje potrebne kvalifikacije, sposobnosti i iskustvo potrebno za utvrđivanje vrijednosti nekretnine,
  - 2) nije uključena u postupak odobravanja plasmana ili u posredovanje, prodaju ili iznajmljivanje nekretnine,
  - 3) nema pravni ili poslovni odnos s dužnikom, osim posla procjene,
  - 4) nema vlastitih interesa s obzirom na rezultate konačnog izvješća kojim se utvrđuje tržišna vrijednost nekretnine;
- dd) **Smanjenje kreditnog rizika (u daljem tekstu: CRM)** - tehnika kojom se banka koristi za smanjivanje kreditnog rizika povezanog s izloženošću ili izloženostima koje ta banka ima, a koja obuhvaća materijalnu i nematerijalnu kreditnu zaštitu;
- ee) **Materijalna kreditna zaštita** - tehnika smanjenja kreditnog rizika prema kojoj smanjenje kreditnog rizika po izloženosti banke proizlazi iz prava te banke da, u slučaju nastanka statusa neizmirenja obveza druge ugovorne strane ili nastanka drugih određenih kreditnih događaja povezanih s drugom ugovornom stranom, unovči ili prenese na sebe ili prisvoji ili zadrži određenu imovinu ili iznose, ili da smanji iznos izloženosti na iznos razlike između iznosa izloženosti i kreditne zaštite;
- ff) **Nematerijalna kreditna zaštita** - tehnika smanjenja kreditnog rizika prema kojoj smanjenje kreditnog rizika po izloženosti banke proizlazi iz obveze treće strane na plaćanje određenog iznosa u slučaju nastanka statusa neizmirenja obveza dužnika ili nastanka drugih određenih kreditnih događaja;
- gg) **Instrument koji se može smatrati gotovinom** - certifikat o depozitu, obveznica, uključujući pokrivenu obveznicu ili bilo koji drugi nepodređeni instrument koji je izdala banka, za koji je banci već u cijelosti plaćeno i koji će banka bezuvjetno iskupiti po njegovoj nominalnoj vrijednosti;
- hh) **Vrednovanje po tržišnoj vrijednosti** - vrednovanje pozicija po odmah dostupnim zaključnim cijenama pribavljenim od neovisnih izvora, poput cijene s burzi;
- ii) **Tržišna vrijednost nekretnine** - procijenjeni iznos za koji bi nekretnina mogla biti razmijenjena na datum vrednovanja između zainteresiranog kupca i zainteresiranog prodavaoca u transakciji po tržišnim uvjetima (uz uvjet da kupac i prodavalac nisu međusobno povezane osobe u skladu sa definicijom iz Zakona o gospodarskim društvima), pri čemu je svaka strana bila dobro obaviještena, te postupila razumno i dobrovoljno;
- jj) **Stambena nekretnina** - je obiteljska kuća, stan i pripadajući dijelovi stana u etažnom vlasništvu koji su namijenjeni stanovanju i građevinsko zemljište namijenjeno za

- izgradnju stambene nekretnine. Garaža ili parking mjesto smatra se stambenom nekretninom ako je hipoteka zasnovana na garaži, odnosno parking mjestu zajedno s obiteljskom kućom, stanom i pripadajućim dijelovima stana u etažnom vlasništvu koji su namijenjeni za stanovanje. Kuća za odmor se ne smatra stambenom nekretninom;
- kk) **Poslovna nekretnina** - je poslovna zgrada, poslovna prostorija, garaža i garažno mjesto, građevinsko zemljište namijenjeno za izgradnju poslovne nekretnine i poljoprivredno zemljište. Poslovnom zgradom se smatra zgrada namijenjena obavljanju poslovne djelatnosti ako se najvećim dijelom koristi u tu svrhu. Poslovnom prostorijom se smatraju jedna ili više prostorija u poslovnoj ili stambenoj zgradi koje su namijenjene obavljanju poslovne djelatnosti i koje, u pravilu, čine građevinsku cjelinu i imaju poseban glavni ulaz. Garaža ili parking mjesto se smatraju poslovnom nekretninom ako su namijenjeni obavljanju poslovne djelatnosti ili se najvećim dijelom koristi u tu svrhu ili ako je hipoteka zasnovana na garaži, odnosno parking mjestu zajedno s poslovnom nekretninom. Poljoprivredno zemljište su oranice, voćnjaci, vinogradi, ribnjaci i drugo zemljište namijenjeno obavljanju poljoprivredne djelatnosti, ako se najvećim dijelom i koristi u tu svrhu;
- ll) **Izloženosti u statusu neizmirenja obveza** - su potraživanja po osnovi kojih dužnik kasni s otplatom više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu. Pod materijalno značajnim iznosom podrazumijevaju se potraživanja od:
- 1) fizičke osobe u iznosu većem od 20 KM i 1% ukupne izloženosti dužnika te
  - 2) pravnih osoba u iznosu većem od 500 KM i 2,5% ukupne izloženosti dužnika;
- Iznimno, u slučaju izloženosti prema fizičkim osobama, banka može utvrđivati status neizmirenja obveza na razini pojedinačne izloženosti, a ne na razini ukupnih potraživanja banaka od tog dužnika;
- mm) **Mala i srednja gospodarska društva (engl. small and medium sized entity)** - u daljnjem tekstu: SME) su osobe koje samostalno obavljaju gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu nezavisno od njihovog pravnog oblika. Za potrebe primjene ove odluke pojedina osoba se može smatrati SME samo ako su ispunjeni uvjeti iz Zakona u računovodstvu i reviziji u FBiH;
- nn) **Službeno podržani izvozni krediti** - zajmovi ili krediti za financiranje izvoza robe ili usluga za koji službene agencije za kreditiranje izvoza daju garancije, osiguranje ili izravno financiranje;
- oo) **Ispravak vrijednosti za kreditni rizik** - iznos općih ispravaka vrijednosti i posebnih ispravaka vrijednosti za gubitke po kreditima zbog kreditnih rizika koji se priznaje u financijskim izvješćima banke, odnosno navedene stavke koje su evidentirane u računu dobiti i gubitka;
- pp) **Vanjska institucija za procjenu kreditnog rizika ili „ECAI”** - agencija za procjenu kreditnog rizika koja je registrirana ili certificirana u skladu s propisima EU o agencijama za kreditni rejting;
- qq) **Odabrani ECAI** - ECAI koji je odabrala banka;
- rr) **Odnosni investicijski fond** - investicijski fond u čije dionice ili udjele ulaže drugi investicijski fond;
- ss) **Transakcija s dugim rokom namirenja** - transakcija u kojoj se jedna ugovorna strana obvezuje isporučiti vrijednosni papir, robu ili stranu valutu u zamjenu za novčana sredstva, druge financijske instrumente ili robu, ili obratno, na datum namirenja ili isporuke koji je određen u ugovoru, a kasniji je od tržišnog standarda za tu određenu vrstu transakcije ili pet radnih dana nakon datuma ugovaranja transakcije, zavisno od toga koji je datum raniji;
- tt) **Slobodna isporuka** - transakcija koja se realizira na način da jedna ugovorna strana izvršava plaćanje/isporku prije nego što je druga ugovorna strana izvršila svoju ugovorenu obvezu;

- uu) **Maržni krediti** - su transakcije u kojima banka odobrava kredit za kupnju, prodaju, držanje vrijednosnih papira ili trgovanje njima. Maržni krediti ne uključuju druge vrste kredita osigurane kolateralom u obliku vrijednosnih papira;
- vv) **Operativni rizik** – definiran člankom 81. točkom 5. Zakona o bankama;
- ww) **Pravni rizik** – ima isto značenje kao u Odluci o upravljanju rizicima u bankama;
- xx) **Tržišni rizik** – definiran člankom 81. točkom 4. Zakona o bankama;
- yy) **Financijski instrument** - je jedan od sljedećih:
  - 1) ugovor iz kojeg proizlaze financijska sredstva za jednu ugovornu stranu i financijska obveza ili vlasnički instrument za drugu ugovornu stranu;
  - 2) financijski derivati u Prilogu II ove odluke;
  - 3) bilo koji ostali financijski instrument u Prilogu II ove odluke;
  - 4) osnovni financijski instrumenti;
  - 5) instrumenti, koji se mogu smatrati gotovinom.
 Instrumenti iz točaka 1), 2) i 3) smatraju se financijskim instrumentima samo ako je njihova vrijednost izvedena iz cijene osnovnog financijskog instrumenta ili neke druge odnosne stavke, stope ili indeksa;
- zz) **Financijski derivati** - financijski instrument ili drugi ugovor koji ima sljedeće tri karakteristike:
  - 1) njegova se vrijednost mijenja kao reakcija na promjene utvrđene kamatne stope, cijene financijskog instrumenta, cijene robe, tečaja stranih valuta, indeksa cijena ili stopa, kreditnog rejtinga ili kreditnog indeksa, ili druge slične varijable, pod uvjetom, u slučaju nefinancijske imovine, da varijabla nije određena za jednu od ugovornih strana,
  - 2) ne zahtijeva početno neto ulaganje ili je to ulaganje manje nego što bi bilo potrebno pri drugim vrstama ugovora za koje bi se moglo očekivati da slično reagiraju na promjene tržišnih faktora,
  - 3) podmiruje se na neki budući datum;
- aaa) **Osnovni instrument** – je vrijednosni papir ili drugi instrument na koji se odnosi financijski derivat;
- bbb) **Valutni forward ugovor (engl. fx forward agreement)** - je ugovor o kupnji ili prodaji određenog iznosa stranih valuta po unaprijed dogovorenoj cijeni na unaprijed ugovoreni datum dospijeća (duži od dva radna dana). Forward ugovor nema cijenu koju je potrebno platiti pri ugovaranju (premiju), ali na datum izvršenja mora se izvršiti obveza, bez obzira da li je tržišna cijena povoljnija od dogovorene cijene forwarda;
- ccc) **Kamatni forward ugovor (engl. forward rate agreement)** - je ugovor na temelju kojeg se jedna ugovorna strana obvezuje da isplati drugoj ugovornoj strani na određeni dan kamatu obračunatu po fiksnoj stopi za razdoblje određeno u ugovoru, a druga ugovorna strana se obvezuje da isplati kamatu na iznos utvrđen u ugovoru po kamatnoj stopi koja važi na taj dan (npr. fiksni dio i promjenjiva varijabla: EURIBOR, LIBOR i sl). Na dan izmirenja, iznos plaćanja izračunava se na temelju razlike između utvrđene kamatne stope i kamatne stope koja važi na taj dan.
- ddd) **Futures ugovor (engl. futures agreement)** - označava pravo ili obvezu kupnje ili prodaje određenog instrumenta ili imovine na unaprijed određen datum (npr. Valutni futuresi, kamatni futures, futures na indekse dionica, futures na obveznice, futuresi na zlato, futuresi na poljoprivredne proizvode i dr.);
- eee) **Valutni futures (engl. currency futures)** - je ugovor za kupnju ili prodaju određene količine jedne valute u zamjenu za neku drugu valutu po određenom tečaju, te s izvršenjem na određeni datum dospijeća u budućnosti;
- fff) **Swap ugovor (swap agreement)** - je ugovor dvije strane o razmjeni tokova novca u istoj ili različitim valutama;

- ggg) **Valutni swap (engl. fx swap)** - je ugovor dvije strane o razmjeni određenog iznosa u različitim valutama po unaprijed ugovorenim tečajevima;
- hhh) **Kamatni swap (engl. interest rate swap)** - je dogovor dvije strane o razmjeni periodičnih plaćanja kamata. Služi za zaštitu od rizika kamatnih stopa. Zamjena kamatnih stopa podrazumijeva zamjenu varijabilnih kamatnih stopa za fiksne i obrnuto. Instrument služi za usklađenje kamatne neusklađenosti aktive i pasive, zaštitu od porasta kamatnih stopa (zamjena varijabilne kamatne stope na dugoročni kredit za fiksnu), kao i mogućeg smanjenja kamatnog troška (zamjena fiksne kamatne stope na dugoročni kredit za varijabilnu) u slučaju pada referentnih kamatnih stopa (LIBOR, EURIBOR);
- iii) **Opcija (engl. option)** - je ugovor koji kupcu (vlasniku opcije) daje pravo, ali ne i obvezu izvršenja kupnje (engl. call options) ili prodaje (engl. put options) neke aktive po unaprijed ugovorenoj cijeni na određeni dan ili u određenom roku. Opcije mogu biti samostalni instrumenti ili ugrađeni u neke druge financijske instrumente;
- jjj) **Kupovna opcija (engl. call option)** - je ugovor koji kupcu (vlasniku kupovne opcije) daje pravo, ali ne i obvezu, da kupi određenu aktivu po unaprijed utvrđenoj fiksnoj cijeni ili cijeni koja se može dobiti korištenjem dogovorene formule, na određeni dan ili u određenom roku;
- kkk) **Prodajna opcija (engl. put option)** - je ugovor koji kupcu (vlasniku prodajne opcije) daje pravo, ali ne i obvezu, da proda određenu aktivu po unaprijed utvrđenoj fiksnoj cijeni ili cijeni koja se može dobiti korištenjem dogovorene formule, na određeni dan ili u određenom roku;
- lll) **Valutna opcija (engl. fx option)** - je ugovor koji kupcu (vlasniku valutne opcije) daje pravo kupnje ili prodaje neke valute po unaprijed ugovorenom tečaju na određeni dan ili u određenom roku;
- mmm) **Varanti (engl. warrants)** - su derivativni vrijednosni papiri koji vlasniku daju pravo da do dana ili na dan isteka varanta kupi osnovni instrument po unaprijed utvrđenoj cijeni.
- nnn) **Zaštita (engl. hedge)** - je financijska tehnika za ublažavanje rizika od gubitka zbog fluktuacije vrijednosti financijskog instrumenta na tržištu, odnosno znači pozicija koja značajno poništava elemente rizika između pozicija iz knjige trgovanja i bankarske knjige ili skupa pozicija;
- ooo) **Financiranje trgovine** - znači financiranje, uključujući garancije, povezano s razmjenom robe i usluga upotrebom financijskih instrumenata s fiksnim kratkoročnim dospeljem, obično kraćim od jedne godine, bez mogućnosti automatskog obnavljanja;
- ppp) **Delta (δ)** - predstavlja osjetljivost cijene opcije na manju promjenu u cijeni osnovnog financijskog instrumenta (faktora) na koji se opcija odnosi;
- qqq) **Priznate burze i Priznate klirinške kuće** se nalaze u Prilogu III. ove odluke;
- rrr) **Burzovni indeks** - je bročani pokazatelj kretanja cijena indeksne korpe vrijednosnih papira na pojedinoj burzi;
- sss) **Regulirano tržište** - je multilateralni sustav koje vodi i/ili kojim upravlja tržišni operater, a okuplja ili pomaže u okupljanju višestrukih interesa trećih strana za kupnju i prodaju financijskih instrumenata u sustavu i sukladno njegovim nediskrecijskim pravilima na način koji dovodi do zaključivanja ugovora o financijskim instrumentima koji su uvršteni u trgovanje po njegovim pravilima i/ili sustavu, i koje je ovlašteno i funkcionira uredno i redovito sukladno relevantnim propisima;
- ttt) **Tržišni operater** - je osoba ili osobe koje vode, odnosno upravljaju poslovanjem na reguliranom tržištu. Operater na tržištu može biti i samo regulirano tržište;
- uuu) **Konvertibilni vrijednosni papiri** - označavaju vrijednosne papire koji se po izboru vlasnika mogu zamijeniti drugim vrijednosnim papirima;
- vvv) **Repo transakcija** - znači bilo koja transakcija koja je regulirana repo ugovorom ili reverse (obrnutim) repo ugovorom;

www) **Jednostavni repo ugovor** - je repo transakcija u vezi s jednom vrstom imovine;

xxx) **Repo ugovor i reverse repo ugovor** - označavaju svaki ugovor prema kojemu banka ili neka druga ugovorna strana prenose vrijednosne papire ili robu ili zagarantirana prava koja se odnose na pravo vlasništva nad vrijednosnim papirima ili robom, pri čemu navedeno pravo garantira/jamči priznata burza koja drži pravo na te vrijednosne papire ili robu, a ugovor banci ne dopušta da prenese ili založi pojedini vrijednosni papir ili robu više od jedne ugovorne strane istodobno, uz obvezu da ponovno otkupi navedene vrijednosne papire ili robu ili zamjenske vrijednosne papire ili robu istoga opisa po prethodno utvrđenoj cijeni, na određeni budući dan koji je utvrđen ili ga prenositelj tek treba utvrditi, pri čemu se za banku koja prodaje vrijednosne papire radi o repo ugovoru, a za banku koja ih kupuje o reverse (obrnutom) ugovoru.

yyy) **Ugovor o davanju u zajam vrijednosnih papira ili roba i uzimanje u zajam vrijednosnih papira i roba** - označavaju sve transakcije pri kojima banka ili neka druga ugovorna strana prenose vrijednosne papire ili robu u zamjenu za odgovarajuće instrumente osiguranja (kolaterale) te uz obvezu da će pozajmitelj vratiti vrijednosne papire ili robu u istoj vrijednosti na neki budući datum ili kad to od njega zatraži prenositelj;

zzz) **Knjiga trgovanja** – definirana člankom 2. točkom oo) Zakona o bankama;

aaaa) **Bankarska knjiga** - definirano člankom 2. točkom pp) Zakona o bankama;

bbbb) **Dionički indeks i njegovo kretanje** - je pokazatelj ponašanja određenog tržišta dionica. U indeksu se nalaze najreprezentativnije dionice pojedinog tržišta;

cccc) **Pokrivene obveznice** - su obveznice čije je izdavanje uređeno posebnim zakonom države u kojoj se nalazi sjedište izdavatelja, a koje ispunjavaju sve sljedeće uvjete:

- 1) radi zaštite prava vlasništva izdavatelj pokrivenih obveznica može biti samo banka koja podliježe superviziji nadležnog regulacijskog tijela,
- 2) sredstva koja su dobivena prodajom pokrivenih obveznica moraju biti plasirana u imovinu koja pruža dovoljno pokriće za obveze preuzete na osnovi pokrivenih obveznica u njihovom ukupnom iznosu;
- 3) pokrivene obveznice moraju biti pokrivene instrumentima osiguranja i davati pravo imatelju pokrivenih obveznica da u slučaju stečaja ili likvidacije izdavatelja ima prvenstvo u naplati glavnice i kamata.

Pokrivene obveznice moraju biti uvrštene u popis pokrivenih obveznica, koji uključuje i listu ovlaštenih izdavatelja i vrstu instrumenata osiguranja, a koji članice Europske unije dostavljaju Komisiji Europske unije, koja te podatke prosljeđuje ostalim članicama Europske unije;

dddd) **Kreator tržišta (eng. market maker)** – osoba koja neprekidno djeluje na tržištu financijskih instrumenata, spremna trgovati za vlastiti račun, kupnjom i prodajom financijskih instrumenata, po cijenama koje sama odredi, koristeći vlastiti kapital;

eeee) **Neovisna provjera cijena** - znači proces redovne provjere točnosti i neovisnosti tržišnih cijena ili ulaznih parametara za vrednovanje po modelu;

ffff) **Pozicije s namjerom trgovanja** znači jedno od sljedećeg:

- 1) vlasničke pozicije i pozicije koje proizlaze iz servisiranja klijenata i kreiranja tržišta;
- 2) pozicije s namjerom kratkoročne ponovne prodaje;
- 3) pozicije s namjerom ostvarivanja koristi od stvarnih ili očekivanih kratkoročnih razlika u cijeni između njihove prodajne i kupovne cijene ili na račun promjene drugih cijena ili promjene kamatnih stopa;

gggg) **Zemlje članice** - predstavljaju u skladu s regulativom EU zemlje članice EU, a treće zemlje su zemlje koje nisu članice EU.

hhhh) **Transakcija osigurana kolateralom (engl. secured lending transaction)** - znači transakcija na temelju koje nastaje izloženost osigurana kolateralom koja ne sadržava

odredbu kojom se banci daje pravo na dodatno povećanje iznosa postojećeg kolaterala, odnosno da prima maržu barem jednom dnevno;

iiii) **Transakcija ovisna o kretanju na tržištu kapitala (engl. capital market-driven transaction)** - znači transakcija na temelju koje nastaje izloženost osigurana kolateralom koja sadržava odredbu kojom se banci daje pravo na dodatno povećanje kolaterala, odnosno da prima maržu barem jednom dnevno;

jjjj) **Ugovor o marži** - je ugovor ili odredbe ugovora prema kojima je jedna ugovorna strana obvezna dostaviti kolateral drugoj ugovornoj strani kada izloženost druge ugovorne strane prema toj ugovornoj strani prijeđe ugovoreni prag vrijednosti kolaterala;

I. REGULATORNI KAPITAL I KAPITALNI ZAHTJEVI ZA BANKE

Članak 3.

Regulatorni kapital

- (1) Regulatorni kapital banke predstavlja iznos izvora sredstava koji je banka dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjenja obveza prema vjerovnicima.
- (2) Regulatorni kapital predstavlja zbroj temeljnog i dopuskog kapitala, nakon regulatornih usklađivanja.

Članak 4.

Temeljni kapital (T 1)

Temeljni kapital (Common equity – T 1) banke predstavlja zbroj redovnog temeljnog kapitala nakon regulatornog usklađivanja i dodatnog temeljnog kapitala nakon regulatornog usklađivanja.

Članak 5.

Redovni temeljni kapital (CET 1)

- (1) Redovni temeljni kapital (Common equity Tier 1 – CET 1) banke sastoji se od stavki redovnog temeljnog kapitala iz članka 6. ove odluke nakon umanjenja za regulatorna usklađenja iz članka 9. ove odluke, te primjene privremenog izuzeća od odbitaka od regulatornog kapitala iz članka 31. ove odluke. Prilikom izračunavanja regulatornog kapitala, banka vrši prilagođavanja sukladno stavku (2) ovoga članka, koji se odnosi na odredbe o zaštiti novčanih tokova i promjeni vrijednosti vlastitih obveza, te sukladno stavku (3) ovoga članka, koji se odnosi na odredbe o dodatnim vrijednosnim usklađenjima.
- (2) Primjena odredaba o zaštiti novčanih tokova i promjeni vrijednosti vlastitih obveza znači da banka ne uključuje u bilo koji element regulatornog kapitala sljedeće stavke:
  - a) rezerve iz fer vrednovanja koje se odnose na dobitke ili gubitke na temelju zaštite novčanog toka financijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti, uključujući projicirane novčane tokove;
  - b) dobitke ili gubitke po obvezama banke vrednovanim po fer vrijednosti nastale kao rezultat promjene kreditnog rejtinga same banke;
  - c) dobitke ili gubitke po obvezama iz financijskih derivata banke, vrednovanih po fer vrijednosti nastale kao rezultat promjene kreditnog rejtinga same banke.
- (3) Primjena odredaba o dodatnim vrijednosnim usklađenjima podrazumijeva da banka odbija od redovnog temeljnog kapitala iznos svih dodatnih vrijednosnih usklađivanja koja su utvrđena primjenom regulatornih zahtjeva za vrednovanje iz članka 113. ove odluke na svu imovinu mjerenu po fer vrijednosti.

Članak 6.

Stavke redovnog temeljnog kapitala

- (1) Stavke redovnog temeljnog kapitala banke sastoje se od sljedećeg:
  - a) instrumenata kapitala, ako su ispunjeni uvjeti za priznavanje iz članka 7. ove odluke;
  - b) računa premija na dionice koji se odnose na instrumente iz točke a) ovoga stavka;
  - c) zadržane dobiti;
  - d) akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti;
  - e) ostalih rezervi;
  - f) rezervi za opće bankarske rizike.
- (2) Zadržana dobit, akumulirana ostala sveobuhvatna dobit, ostale rezerve i rezerve za opće bankovne rizike priznaju se kao redovni temeljni kapital samo ako su bezuvjetno, potpuno i neograničeno u svakom trenutku raspoložive za pokriće gubitaka.
- (3) Dobit tekuće godine ostvarena tijekom ili na kraju poslovne godine – zadržana dobit može se uključiti u redovan temeljni kapital ako su ispunjeni sljedeći uvjeti da je:
  - a) ta dobit revidirana od strane neovisnog vanjskog revizora, za čiji izbor banka posjeduje prethodno odobrenje Agencije;
  - b) banka dostavila Agenciji dokumentaciju koja potvrđuje da je iznos te dobiti umanjen za sve predvidive troškove ili dividende i koja pruža odgovarajuću razinu sigurnosti da je isto u skladu s primjenljivim računovodstvenim okvirom
  - c) banka dostavila Agenciji odluku nadležnog organa banke o raspodjeli dobiti, koja uključuje ispunjenje uvjeta pod a) i b) ovoga stavka.Iznimno, banka može u stavku redovnog temeljnog kapitala uključiti dobit tekuće godine prije nego što banka donese formalnu odluku, samo uz prethodno odobrenje Agencije i uz ispunjenje uvjeta navedenih pod točkama a) i b).
- (4) Stavak (1) točka e) ovoga članka - ostale rezerve, odnose se na sve vrste rezervi koje je banka formirala na teret dobiti nakon oporezivanja, što uključuje: zakonske rezerve, statutarne rezerve i ostale rezerve formirane iz dobiti u skladu sa zakonskim propisima.
- (5) Instrumenti kapitala mogu se uključiti u redovan temeljni kapital samo nakon što banka dobije prethodnu suglasnost Agencije u postupku utvrđivanja prihvatljivosti instrumenata redovnog temeljnog kapitala banke, odnosno ispunjenja propisanih uvjeta iz ove odluke.

Članak 7.

Uvjeti za priznavanje instrumenata redovnog temeljnog kapitala

- (1) Instrumenti kapitala iz članka 6. stavka (1) točka a) ove odluke priznaju se instrumentima redovnog temeljnog kapitala, samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
  - a) banka izdaje instrumente izravno, uz prethodnu provedbu propisane procedure u skladu sa zakonskim propisima u FBiH, podzakonskim aktima Agencije, osnivačkim i drugim internim aktima banke;
  - b) instrumenti su u cijelosti uplaćeni, a njihovu kupnju, izravno ili neizravno, ne financira banka;
  - c) instrumenti ispunjavaju sve sljedeće uvjete u vezi s njihovim raspoređivanjem:
    - 1) predstavljaju dionički kapital u skladu sa zakonskim propisima u FBiH;
    - 2) raspoređuju se kao dionički kapital u smislu primjenjivog računovodstvenog okvira;
    - 3) raspoređuju se kao dionički kapital u slučaju utvrđene nesolventnosti banke, ako je to primjenjivo u skladu sa zakonskim propisima koji uređuje nesolventnost;
  - d) instrumenti su jasno i odvojeno objavljeni u izvješćima o financijskom položaju banke;
  - e) instrumenti su bez roka dospjeća;
  - f) glavnica instrumenata ne smije se smanjiti ili isplatiti, osim u jednom od sljedeća dva slučaja:
    - 1) likvidacije banke;

- 2) diskrecijskog otkupa instrumenata ili drugih diskrecijskih načina smanjenja kapitala, ako je to sukladno propisanim uvjetima za smanjenje regulatornog kapitala, ako je primjenjivo prema važećim zakonskim propisima i ako je banka dobila prethodno odobrenje Agencije;
- g) odredbama kojima se uređuju instrumenti nije određeno, eksplicitno ili implicitno, da bi se glavnica instrumenata smanjila ili isplatila ili da bi se mogla smanjiti ili otplatiti, osim u slučaju likvidacije banke i banka ne daje takve navode na drugi način prije izdavanja instrumenata ili pri njihovu izdavanju;
- h) instrumenti ispunjavaju sljedeće uvjete u vezi s raspodjelom:
- 1) ne postoji povlaštenu tretman raspodjele u vezi s redoslijedom isplate uključujući i u odnosu na druge instrumente redovnog temeljnog kapitala, a uvjeti koji se primjenjuju u vezi s instrumentima ne daju povlaštena prava za isplatu raspodjela;
  - 2) isplate vlasnicima instrumenata mogu se izvršiti samo iz stavki raspoloživih za raspodjelu;
  - 3) uvjeti koji se primjenjuju u vezi s instrumentima ne uključuju gornju granicu ili drugu vrstu ograničenja maksimalne razine raspodjela;
  - 4) razina raspodjela nije određena na temelju iznosa za koji su instrumenti kupljeni pri izdavanju;
  - 5) uvjeti koji se primjenjuju u vezi s instrumentima ne uključuju obvezu banke da izvrši raspodjele njihovim vlasnicima, a banka nije ni na koji drugi način podložna takvoj obvezi;
  - 6) ukoliko se ne izvrši raspodjela po instrumentu, ne može se smatrati da je nastupio slučaj neizmirenja obveza od strane banke;
  - 7) banka nema nikakvih ograničenja zbog obustave raspodjele po ovom instrumentu;
- i) u odnosu na sve instrumente kapitala koje izdaje banka, ovi instrumenti pokrivaju prvi i razmjerno najveći udio nastalih gubitaka, a svaki instrument pokriva gubitke u istoj mjeri, kao i svi drugi instrumenti redovnog temeljnog kapitala;
- j) instrumenti su podređeni (imaju manji prioritet) u odnosu na sva druga potraživanja u slučaju nesolventnosti ili likvidacije banke;
- k) instrument vlasniku daje pravo na potraživanja preostale imovine banke, koja je u slučaju likvidacije banke i nakon isplate svih potraživanja većeg prioriteta razmjerna iznosu takvih izdanih instrumenata i nije fiksna ili podložna gornjoj granici;
- l) instrumenti nisu osigurani ili pokriveni garancijom koja poboljšava podređeni status potraživanja od strane bilo kojeg od sljedećih:
- 1) banke ili njezinih podređenih društava;
  - 2) matičnog društva banke ili njegovih podređenih društava;
  - 3) matičnog financijskog holdinga ili njegovih podređenih društava;
  - 4) mješovitog holdinga ili njegovih podređenih društava;
  - 5) mješovitog financijskog holdinga ili njegovih podređenih društava;
  - 6) bilo kojeg društva koje je usko povezano sa subjektima iz alineja 1) do 5);
- m) instrumenti nisu podložni nikakvim ugovornim ili drugim sporazumima kojima se poboljšava podređeni status potraživanja na osnovi instrumenata u slučaju nesolventnosti ili likvidacije.
- (2) Iznimno od stavka (1) točka f) ovoga članka, glavnica instrumenta redovnog temeljnog kapitala može se smanjiti samo u okviru postupka restrukturiranja ili smanjenja vrijednosti tog instrumenta koje je zahtijevalo tijelo odgovorno za restrukturiranje banaka sukladno zakonskim propisima.
- (3) Iznimno od stavka (1) točka g) ovoga članka, glavnica instrumenta redovnog temeljnog kapitala može se smanjiti ili bi se mogla smanjiti samo u okviru postupka restrukturiranja ili zbog smanjenja vrijednosti tog instrumenta koje je zahtijevalo tijelo odgovorno za restrukturiranje banaka sukladno zakonskim propisima.

Članak 8.

Posljedice prestanka uvjeta za priznavanja instrumenata redovnog temeljnog kapitala

U slučaju da instrument redovnog temeljnog kapitala prestane ispunjavati uvjete za priznavanje instrumenta redovnog temeljnog kapitala iz članka 7. ove odluke, primjenjuje se sljedeće:

- a) taj instrument odmah prestaje ispunjavati uvjete za instrument redovnog temeljnog kapitala;
- b) računi premija na dionice koji se odnosi na taj instrument odmah prestaju ispunjavati uvjete za stavku redovnog temeljnog kapitala.

Članak 9.

Redovan temeljni kapital - regulatorna usklađivanja

(1) Banka od stavki redovnog temeljnog kapitala odbija sljedeće:

- a) gubitak tekuće financijske godine;
- b) nepokriveni gubitak iz prethodnih godina;
- c) nematerijalnu imovinu, u skladu s člankom 10. ove odluke;
- d) odgođenu poreznu imovinu, u skladu s člankom 11. ove odluke;
- e) sve porezne troškove povezane sa stavkama redovnog temeljnog kapitala predvidive u trenutku njihovog obračuna, osim ako banka na odgovarajući način uskladi iznos stavki redovnog temeljnog kapitala u onoj mjeri u kojoj takvi porezni troškovi umanjuju iznos do kojeg se te stavke mogu primjenjivati za pokrivanje rizika ili gubitaka;
- f) ulaganja banke u vlastite instrumente kapitala (npr. otkupljene vlastite trezorske dionice), uključujući vlastite instrumente redovnog temeljnog kapitala za koje banka ima stvarnu ili potencijalnu obvezu kupnje na temelju postojeće ugovorne obveze;
- g) izravna ili neizravna ulaganja u instrumente redovnog temeljnog kapitala subjekta financijskog sektora, ako ti subjekti imaju s bankom recipročno međusobno ulaganje, a za koje Agencija utvrdi da ne predstavlja realno i prihvatljivo povećanje regulatornog kapitala sukladno zakonskim i podzakonskim propisima;
- h) izravna ili neizravna ulaganja banke u instrumente redovnog temeljnog kapitala subjekta financijskog sektora, ako banka u tom subjektu ima značajno ulaganje, u skladu s člankom 12. ove odluke;
- i) izravna ili neizravna ulaganja banke u instrumente redovnog temeljnog kapitala subjekta financijskog sektora, ako banka u tom subjektu nema značajno ulaganje, u skladu s člankom 13. ove odluke;
- j) iznos stavki koje treba odbiti od stavki dodatnog temeljnog kapitala u skladu s člankom 19. ove odluke, a koji premašuje dodatni temeljni kapital banke;
- k) iznos kvalificiranog udjela u pravnoj osobi izvan financijskog sektora. Ukoliko banka odluči ovu stavku ne prikazati kao odbitnu stavku od kapitala dužna je toj izloženosti dodijeliti ponder rizika 1250%;
- l) slobodne isporuke u skladu s člankom 100. stavak (2) ove odluke. Ukoliko banka odluči da ovu stavku ne prikaže kao odbitnu stavku od kapitala dužna je toj izloženosti dodijeliti ponder rizika 1250%.

(2) Banka vrši odbitke od redovnog temeljnog kapitala na temelju bruto načela, a primjenu izuzeća u pogledu mogućnosti korištenja neto načela, Agencija može odobriti uz ispunjenje uvjeta sukladno posebnim podzakonskim aktom.

Članak 10.

Odbitak nematerijalne imovine

Banka utvrđuje iznos nematerijalne imovine koji se odbija na sljedeći način:

- a) iznos koji se odbija umanjuje se za iznos povezane odgođene porezne obveze koji bi prestao postojati kad bi se nematerijalna imovina umanjila ili prestala priznavati sukladno primjenjivom računovodstvenom okviru;

- b) iznos koji se odbija uključuje goodwill koji je uključen u vrednovanje značajnih ulaganja banke.

Članak 11.

Odbitak odgođene porezne imovine koja ovisi o budućoj profitabilnosti

- (1) Banka utvrđuju iznos odgođene porezne imovine koja ovisi o budućoj profitabilnosti koja zahtijeva odbitak u skladu s ovim člankom.
- (2) Iznos odgođene porezne imovine koja ovisi o budućoj profitabilnosti izračunava se bez njegova umanjenja za iznos povezanih odgođenih poreznih obveza banke.
- (3) Agencija može dopustiti banci da umanjí odgođenu poreznu imovinu za iznos povezanih odgođenih poreznih obveza banke, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
  - a) ako subjekt u skladu s važećim zakonskim propisima ima pravo izvršiti netiranje tekuće porezne imovine s tekućim poreznim obvezama;
  - b) odgođena porezna imovina i odgođene porezne obveze odnose se na poreze koje utvrđuje isti porezni organ i u vezi s istim poreznim obveznikom;
  - c) ako je banka dostavila Agenciji rješenje (akt) nadležnog poreznog organa o pravu izvršenja netiranja odgođene porezne imovine s povezanim odgođenim poreznim obvezama, sukladno točkama a) i b) ovoga stavka.
- (4) Povezane odgođene porezne obveze banke za potrebe stavka (3) ovoga članka ne smiju uključivati odgođene porezne obveze koje smanjuju iznos nematerijalne imovine koji se moraju odbiti.
- (5) Sljedeće se stavke ne odbijaju od regulatornog kapitala i dodjeljuje im se ponder rizika u skladu s poglavljem odluke koji se odnosi na kapitalni zahtjev za kreditni rizik – standardizirani pristup, prema potrebi:
  - a) pretplata poreza banke za tekuću godinu;
  - b) potraživanje od centralne vlade, regionalne vlade ili lokalnog poreznog organa proisteklo iz tretmana poreskog gubitka, ukoliko postoji takva mogućnost u skladu sa odredbama primjenjivih poreskih propisa.
- (6) Odgođena porezna imovina koja ne ovisi o budućoj profitabilnosti ograničena je na odgođenu poreznu imovinu koja proizlazi iz privremenih razlika i predstavlja odbitak ukoliko su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
  - a) u slučaju da banka iskaže gubitak kada je provedena propisana procedura usvajanja godišnjih financijskih izvješća banke ili u slučaju likvidacije ili nesolventnosti banke, ona se bez odgode automatski i obvezno zamjenjuje potraživanjem banke po osnovi poreza;
  - b) banka, sukladno mjerodavnom nacionalnom poreznom zakonu, ima mogućnost netiranja potraživanja na temelju poreza iz točke a) ovoga stavka s bilo kojom poreznom obvezom banke ili bilo kojeg drugog društva koje je u porezne svrhe u skladu s tim zakonom uključeno u istu konsolidaciju, kao i banka ili bilo kojeg drugog društva koje podliježe superviziji na konsolidiranoj osnovi;
  - c) kada iznos potraživanja na osnovi poreza iz točke b) ovoga stavka premašuje porezne obveze iz te točke, svaki se takav višak bez odgode zamjenjuje izravnim potraživanjem od centralne vlade ili entitetskih vlada u skladu s poreznim propisima.Banka primjenjuje ponder rizika od 100% na odgođenu poreznu imovinu ako su ispunjeni uvjeti iz točaka a), b) i c) ovoga stavka.

Članak 12.

Odbitak značajnog ulaganja u subjekt financijskog sektora

U svrhu odbitka, banka ima značajno ulaganje u subjekt financijskog sektora, ako je ispunjen bilo koji od sljedećih uvjeta:

- a) banka posjeduje više od 10% instrumenata redovnog temeljnog kapitala koje je taj subjekt izdao;
- b) banka je usko povezana s tim subjektom i posjeduje instrumente redovnog temeljnog kapitala koje je taj subjekt izdao;
- c) banka posjeduje instrumente redovnog temeljnog kapitala koje je taj subjekt izdao, pri čemu taj subjekt nije uključen u konsolidaciju za potrebe supervizije, ali je uključen u računovodstvenu konsolidaciju, kao i banke za potrebe financijskog izvješćivanja sukladno primjenjivom računovodstvenom okviru.

Članak 13.

Odbitak ulaganja u instrumente redovnog temeljnog kapitala kada banka nema značajno ulaganje u subjekte financijskog sektora

- (1) Ako banka nema značajno ulaganje u subjekte financijskog sektora, ukupan iznos ulaganja u instrumente redovnog temeljnog kapitala tih subjekata koji se odbija od redovnog temeljnog kapitala banke izračunava se na način da se dio ukupnog iznosa izravnih i neizravnih ulaganja u instrumente redovnog temeljnog kapitala, dodatnog temeljnog kapitala i dopunskog kapitala koji premašuje 10% redovnog temeljnog kapitala banke pomnoži s količnikom izravnih i neizravnih ulaganja banke u instrumente redovnog temeljnog kapitala tih subjekata i ukupnih izravnih i neizravnih ulaganja u sve instrumente kapitala tih subjekata.
- (2) Dio ukupnog iznosa izravnih i neizravnih ulaganja u instrumente redovnog temeljnog kapitala, dodatnog temeljnog kapitala i dopunskog kapitala subjekata financijskog sektora u kojima banka nema značajno ulaganje koji je manji ili jednak od 10% redovnog temeljnog kapitala banke ne odbija se od temeljnog kapitala već se na ta ulaganja primjenjuje ponder rizika koji im odgovara sukladno standardiziranom pristupu za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik.
- (3) Ukupan iznos ulaganja u instrumente redovnog temeljnog kapitala subjekata financijskog sektora na koji se primjenjuju ponderi rizika u skladu sa standardiziranim pristupom za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik izračunava se na način da se iznos iz stavka (2) ovoga članka pomnoži s količnikom izravnih i neizravnih ulaganja banke u instrumente redovnog o temeljnog kapitala subjekata financijskog sektora i ukupnih izravnih i neizravnih ulaganja u sve instrumente kapitala tih subjekata.
- (4) Za potrebe st. (1) i (3) ovoga članka redovni temeljni kapital izračunava se na način da se zbroj stavki redovnog temeljnog kapitala iz članka 6. ove odluke umanjuje za regulatorna usklađivanja iz članka 9. točka a), b), c), e), f), g) i l) ove odluke, te izvrši prilagođavanje u sukladno članku 5. st. (2) i (3) ove odluke.

Članak 14.

Zahtjev za odbitke kad se primjenjuje konsolidacija

Za potrebe izračuna regulatornog kapitala na pojedinačnoj ili konsolidiranoj osnovi, Agencija može na temelju zakonskog propisa kojim se uređuje supervizija na konsolidiranoj osnovi propisati posebnim podzakonskim aktom uvjete na temelju kojih će se dopustiti banci da ne primjenjuje odbitke u instrumente regulatornog kapitala subjekta financijskog sektora u kojem matična banka, matični financijski holding ili matični mješoviti financijski holding imaju značajno ulaganje.

Članak 15.

Dodatni temeljni kapital (AT1)

Dodatni temeljni kapital (Additional Tier 1 capital – AT 1) banke sastoji se od stavki dodatnog temeljnog kapitala nakon regulatornih usklađenja iz članka 19. ove odluke i primjene privremenog izuzeća od odbitaka od regulatornog kapitala iz članka 31. ove odluke.

Članak 16.

Stavke dodatnog temeljnog kapitala

- (1) Stavke dodatnog temeljnog kapitala su:
- a) instrumenti kapitala, ako su ispunjeni uvjeti za instrumente dodatnog temeljnog kapitala iz stavka (2) ovoga članka,
  - b) računi premija na dionice koji se odnose na instrumente iz točke a) ovoga stavka.
Instrumenti iz točke a) ne ispunjavaju uvjete za stavke redovnog temeljnog kapitala ili dopunskog kapitala.
- (2) Instrumenti kapitala ispunjavaju uvjete za instrumente dodatnog temeljnog kapitala samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- a) instrumenti su izdani i uplaćeni;
  - b) instrumente nije kupio bilo koji od sljedećih:
    - 1) banka ili njezina podređena društava;
    - 2) društvo u kojem banka ima udjel u obliku vlasništva, izravno ili neizravno putem kontrole, nad 20% ili više glasačkih prava ili kapitala tog društva;
  - c) kupnju instrumenata, izravno ili neizravno, nije financirala banka;
  - d) instrumenti su podređeni u odnosu na instrumente dopunskog kapitala u slučaju nesolventnosti banke,
  - e) instrumenti nisu osigurani ili pokriveni garancijom koja poboljšava podređeni status potraživanja od strane bilo kojeg od sljedećih:
    - 1) banke ili njenih podređenih društava;
    - 2) matičnog društva banke ili njegovih podređenih društava;
    - 3) matičnog financijskog holdinga ili njegovih podređenih društava;
    - 4) mješovitog holdinga ili njegovih podređenih društava;
    - 5) mješovitog financijskog holdinga ili njegovih podređenih društava;
    - 6) bilo kojeg društva koje je usko povezano sa subjektima iz alineja od 1) do 5) ove točke;
  - f) instrumenti nisu podložni nikakvim ugovornim ili drugim sporazumima kojima se poboljšava podređeni status potraživanja na temelju instrumenata u slučaju nesolventnosti ili likvidacije banke;
  - g) instrumenti su trajni i bez odredbi kojima se uređuje stimulans banke da ih otkupi;
  - h) ako odredbe kojima se uređuju instrumenti uključuju jednu ili više opcija kupnje, opcija kupnje može se izvršiti isključivo na temelju diskrecijskog prava izdavatelja, imajući u vidu ispunjenje uvjeta pod točkom i) ovoga stavka;
  - i) nad instrumentima se može izvršiti opcija kupnje, mogu se otkupiti ili ponovno kupiti samo ako su ispunjeni propisani uvjeti za smanjenje regulatornog kapitala sukladno članku 30. stavku (3) ove odluke;
  - j) odredbe kojima se uređuju instrumenti ne navode eksplicitno ili implicitno da bi se nad instrumentima izvršila opcija kupnje, da bi se otkupili ili ponovno kupili ili da bi se nad njima mogla izvršiti opcija kupnje, osim u sljedećim slučajevima:
    - 1) likvidacije banke;
    - 2) diskrecijskog otkupa instrumenata ili drugih diskrecijskih načina smanjenja iznosa dodatnog temeljnog kapitala, ako je banka dobila prethodno odobrenje Agencije u skladu s propisanim uvjetima za smanjenje regulatornog kapitala iz članka 30. ove odluke;
  - k) banka ne navodi eksplicitno ili implicitno da bi nadležno tijelo pristalo na zahtjev za izvršenjem opcije kupnje, otkupom ili ponovnom kupnjom instrumenata;
  - l) raspodjele u vezi s instrumentima ispunjavaju sljedeće uvjete:
    - 1) izvršava se samo iz stavki raspoloživih za raspodjelu;
    - 2) razina raspodjela po instrumentima ne mijenja se u odnosu na kreditnu sposobnost banke ili njezinog matičnog društva;

- 3) odredbe kojima se uređuju instrumenti daju banci puno diskrecijsko pravo da, u bilo kojem trenutku, otkáže raspodjelu po instrumentima na neograničeno razdoblje i na nekumulativnoj osnovi, a banka ta otkazana plaćanja može upotrebljavati bez ograničenja za ispunjavanje dospjelih obveza;
  - 4) ukoliko se ne izvrši raspodjela po instrumentu, ne može se smatrati da je nastupio slučaj nesposobnosti banke da ispunjava svoje obveze;
  - 5) za obustavu raspodjele po ovom instrumentu banka nema nikakvih ograničenja, a odredbe kojima se uređuje ovaj instrument ne smiju obuhvatiti zahtjeve iz stavka (3) ovoga članka;
- m) instrumenti se ne uzimaju u obzir pri utvrđivanju da li obveze banke premašuju njezinu imovinu u postupku provjere nesolventnosti banke, ako je takvo utvrđivanje primjenjivo u skladu s mjerodavnim zakonskim propisima;
  - n) odredbe kojim se uređuju instrumenti zahtijevaju da se po nastanku događaja koji je pokretač privremeni ili trajno otpiše vrijednost glavnice instrumenta ili da se izvrši konverzija instrumenta u instrumente redovnog temeljnog kapitala;
  - o) nepostojanje odredbi koje bi mogle biti prepreka dokapitalizaciji banke u skladu sa stavkom (3) ovoga članka;
  - p) ako instrumente nije izravno izdala banka, moraju biti ispunjena oba sljedeća uvjeta:
    - 1) instrumenti su izdani preko subjekta koji je uključen u konsolidiranu superviziju;
    - 2) sredstva su odmah i bez ograničenja dostupna banci i u obliku su koji ispunjava uvjete propisane u ovom stavku.
- (3) Vezano za primjenu stavka (2) točke o) ovoga članka, odredbe kojima se uređuje instrument dodatnog temeljnog kapitala posebno ne smiju uključivati sljedeće:
- a) zahtjev za raspodjele po instrumentima u slučaju da se izvrši raspodjela po instrumentu koji izdaje banka koji je jednako rangiran ili podređen u odnosu na instrument dodatnog temeljnog kapitala, uključujući i instrument redovnog temeljnog kapitala;
  - b) zahtjev za izvršenje raspodjela po instrumentima redovnog temeljnog kapitala, dodatnog temeljnog kapitala ili dopunskog kapitala koji bi se otkazao u slučaju da se ne obave raspodjele po tim instrumentima dodatnog temeljnog kapitala;
  - c) obvezu zamjene isplate kamata ili dividendi plaćanjem u bilo kakvom drugom obliku. Banka ni na koji drugi način ne podliježe takvoj obvezi.

Članak 17.

Smanjenje ili konverzija instrumenata dodatnog temeljnog kapitala

- (1) Vezano za primjenu odredaba iz članka 16. stavka (2) točka n) kojima se uređuje smanjenje ili konverzija instrumenata dodatnog temeljnog kapitala, na instrumente dodatnog temeljnog kapitala, primjenjuje se sljedeće:
- a) događaj koji je pokretač nastaje kad stopa redovnog temeljnog kapitala banke iz članka 34. ove odluke padne ispod bilo koje od sljedećih razina:
    - 1) 7,687 %;
    - 2) razine više od 7,687 % kojeg banka odredi i pobliže opiše u odredbama kojima se uređuje instrument;
  - b) banka može pobliže opisati u odredbama kojima se uređuje instrument jedan ili više događaja koji su pokretači, osim navedenih u točki a) ovoga stavka;
  - c) ako odredbe kojima se uređuju instrumenti zahtijevaju njihovu konverziju u instrumente redovnog temeljnog kapitala po nastanku događaja koji je pokretač, tim odredbama treba pobliže biti navedeno jedno od sljedećeg:
    - 1) stopa takve konverzije i ograničenje dopuštenog iznosa za konverziju;
    - 2) raspon unutar kojeg će se instrumenti konvertirati u instrumente redovnog temeljnog kapitala;

- d) ako odredbe kojima se uređuju instrumenti zahtijevaju da se po nastanku događaja koji je pokretač smanji vrijednost njihove glavnice, smanjenjem vrijednosti umanjuje se sljedeće:
  - 1) potraživanje vlasnika instrumenta u slučaju nesolventnosti ili likvidacije banke;
  - 2) iznos koji treba platiti u slučaju izvršenja opcije kupnje ili otkupa instrumenta;
  - 3) raspodjele po instrumentu.
- (2) Smanjenjem ili konverzijom instrumenta dodatnog temeljnog kapitala, sukladno primjenjivom računovodstvenom okviru, nastaju stavke koje ispunjavaju uvjete za stavke redovnog temeljnog kapitala.
- (3) Iznos instrumenata dodatnog temeljnog kapitala koji se priznaju u stavke dodatnog temeljnog kapitala ograničen je na minimalni iznos stavki redovnog temeljnog kapitala koji bi nastao kada bi vrijednost glavnice instrumenata dodatnog temeljnog kapitala bila u cijelosti smanjena ili konvertirana u instrumente redovnog temeljnog kapitala.
- (4) Ukupni iznos instrumenata dodatnog temeljnog kapitala čiju je vrijednost potrebno smanjiti ili konvertirati po nastanku događaja koji je pokretač, nije manji od sljedeća dva iznosa:
  - a) iznosa koji je potreban da bi omjer redovnog temeljnog kapitala banke ponovno u cijelosti dosegno 7,687 %;
  - b) ukupne glavnice instrumenta.
- (5) Po nastanku događaja koji je pokretač, banka mora poduzeti sljedeće:
  - a) odmah obavijestiti Agenciju;
  - b) obavijestiti vlasnike instrumenata dodatnog temeljnog kapitala;
  - c) smanjiti glavnice instrumenata ili konvertirati instrumente u instrumente redovnog temeljnog kapitala bez odgode, ali najkasnije u roku od mjesec dana, u skladu sa zahtjevom iz ovoga članka.
- (6) Banka koja izdaje instrumente dodatnog temeljnog kapitala koji se konvertiraju u redovni temeljni kapital po nastanku događaja koji je pokretač osigurava da je njen odobreni dionički kapital u svakom trenutku dovoljan za konverziju svih takvih konvertibilnih instrumenata dodatnog temeljnog kapitala u dionice u slučaju nastanka događaja koji je pokretač. Na dan izdavanja takvih konvertibilnih instrumenata dodatnog temeljnog kapitala moraju postojati sva odobrenja. Banka je dužna stalno imati potrebno prethodno odobrenje za izdavanje instrumenata redovnog temeljnog kapitala u koje će, kada nastane događanje koji je pokretač, konvertirati instrumente dodatnog temeljnog kapitala.
- (7) Banka koja izdaje instrumente dodatnog temeljnog kapitala koji sadrže odredbu o konverziji u redovni temeljni kapital dužna je osigurati da u njezinim osnivačkim aktima, statutu ili ugovoru ne postoje proceduralne prepreke za tu konverziju.

Članak 18.

Posljedice prestanka ispunjavanja uvjeta za instrumente dodatnog temeljnog kapitala

U slučaju da instrument dodatnog temeljnog kapitala prestane ispunjavati propisane uvjete za instrumente dodatnog temeljnog kapitala iz članka 16. stavka (2) ove odluke, primjenjuje se sljedeće:

- a) taj instrument odmah prestaje ispunjavati uvjete za instrument dodatnog temeljnog kapitala;
- b) dio računa premija na dionice koji se odnosi na taj instrument odmah prestaje ispunjavati uvjete za stavku dodatnog temeljnog kapitala.

Članak 19.

Dodatni temeljni kapital - regulatorna usklađenja

- (1) Banka od stavki dodatnog temeljnog kapitala odbija sljedeće:

- a) izravna ili neizravna ulaganja banke u vlastite instrumente dodatnog temeljnog kapitala, uključujući instrumente dodatnog temeljnog kapitala za koje bi banka imala obvezu kupnje na temelju postojećih ugovora;
  - b) izravna ili neizravna ulaganja u instrumente dodatnog temeljnog kapitala subjekta financijskog sektora, ako ti subjekti imaju s bankom recipročno međusobno ulaganje, a za koje Agencija smatra da su izvršene s ciljem vještačkog povećanja regulatornog kapitala
  - c) iznos izravnih ili neizravnih ulaganja u instrumente dodatnog temeljnog kapitala subjekta financijskog sektora, ako banka u tim subjektima nema značajno ulaganje, pri čemu se taj iznos izračunava sukladno odredbama članka 20. ove odluke;
  - d) izravna ili neizravna ulaganja u instrumente dodatnog temeljnog kapitala subjekta financijskog sektora, ako banka u tim subjektima ima značajno ulaganje, isključujući pozicije koje kao pokrovitelj emisije drži najviše pet radnih dana;
  - e) iznos stavki koje treba odbiti od stavki dopunskog kapitala, u skladu s člankom 25. ove odluke, a koji premašuje dopunski kapital banke;
  - f) sve porezne troškove povezane sa stavkama dodatnog temeljnog kapitala predvidive u trenutku njihova izračuna, osim ako banka na odgovarajući način uskladi iznos stavki dodatnog temeljnog kapitala u onoj mjeri u kojoj takvi porezne obveze umanjuju iznos do kojeg se te stavke mogu primjenjivati za pokrivanje rizika ili gubitaka.
- (2) Za potrebe utvrđivanja odbitaka od dodatnog temeljnog kapitala, banke izračunavaju ulaganja na temelju bruto načela, a primjenu izuzeća u pogledu mogućnosti korištenja neto načela, Agencija može odobriti uz ispunjenje uvjeta sukladno posebnom podzakonskom aktu.

Članak 20.

Odbici ulaganja u instrumente dodatnog temeljnog kapitala kada banka nema značajno ulaganje u subjekte financijskog sektora

- (1) Ako banka nema značajno ulaganje u subjekte financijskog sektora, ukupan iznos ulaganja u instrumente dodatnog temeljnog kapitala tih subjekata koji se odbija od dodatnog temeljnog kapitala banke izračunava se na način da se dio ukupnog iznosa izravnih i neizravnih ulaganja u instrumente redovnog temeljnog kapitala, dodatnog temeljnog kapitala i dopunskog kapitala koji premašuje 10% redovnog temeljnog kapitala banke pomnoži s količnikom izravnih i neizravnih ulaganja banke u instrumente dodatnog temeljnog kapitala tih subjekata financijskog sektora i ukupnih izravnih i neizravnih ulaganja u sve instrumente kapitala tih subjekata.
- (2) Dio ukupnog iznosa izravnih i neizravnih ulaganja u instrumente redovnog temeljnog kapitala, dodatnog temeljnog kapitala i dopunskog kapitala subjekata financijskog sektora u kojima banka nema značajno ulaganje koji je manji ili jednak od 10% redovnog temeljnog kapitala banke ne odbija se od kapitala već se na ta ulaganja primjenjuje ponder rizika koji im odgovara sukladno standardiziranom pristupu za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik.
- (3) Ukupan iznos ulaganja u instrumente dodatnog temeljnog kapitala subjekata financijskog sektora na koji se primjenjuju ponderi rizika sukladno standardiziranom pristupu za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik izračunava se na način da se iznos iz stava (2) ovog članka pomnoži s količnikom izravnih i neizravnih ulaganja banke u instrumente dodatnog temeljnog kapitala subjekata financijskog sektora i ukupnih izravnih i neizravnih ulaganja u sve instrumente kapitala tih subjekata.
- (4) Za potrebe st. (1) i (3) ovoga članka redovni temeljni kapital izračunava se na način da se zroj stavki redovnog temeljnog kapitala iz članka 6. ove odluke umanjuje za regulatorna usklađivanja iz članka 9. točka a), b), c), e), f), g) i l) ove odluke, te izvrši prilagođavanje u skladu s člankom 5. st. (2) i (3) ove odluke.

Članak 21.

Dopunski kapital (T2)

- (1) Dopunski kapital (Tier 2 capital – T 2) banke sastoji se od stavki dopunskog kapitala banke nakon umanjenja za regulatorna usklađenja iz članka 25. ove odluke i primjene privremenog izuzeća od odbitaka od regulatornog kapitala iz članka 31. ove odluke.
- (2) Dopunski kapital ne može biti veći od jedne trećine temeljnog kapitala.

Članak 22.

Stavke dopunskog kapitala

- (1) Stavke dopunskog kapitala sastoje se od sljedećeg:
  - a) instrumenata kapitala i subordiniranih dugova, ako su ispunjeni uvjeti navedeni u stavku (2) ovoga članka (stavke iz ove točke ne ispunjavaju uvjete za stavke redovnog temeljnog kapitala ili dodatnog temeljnog kapitala);
  - b) računa premija na dionice koji se odnose na instrumente iz točke a) ovoga stavka;
  - c) opće ispravke vrijednosti za kreditne gubitke do 1,25% iznosa izloženosti ponderiranih rizikom izračunatih u skladu s člankom 49. ove odluke.
- (2) Instrumenti kapitala i subordinirani dugovi (u daljnjem tekstu: instrumenti) ispunjavaju uvjete za instrumente dopunskog kapitala ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
  - a) instrumenti su izdani ili primljeni i u potpunosti uplaćeni;
  - b) instrumente nije kupio ili nije odobrio/izdao, bilo koji od sljedećih subjekata:
    - 1) banka ili njena podređena društva
    - 2) društvo u kojem banka ima vlasnički udjel, izravno ili neizravno, 20% ili više glasačkih prava ili kapitala tog društva;
  - c) kupnju ili odobravanje instrumenata, izravno ili neizravno, nije financirala banka;
  - d) potraživanja po osnovi glavnice instrumenata u cijelosti su podređena potraživanjima svih nepodređenih vjerovnika;
  - e) instrument je neosiguran, odnosno nije dodatno osiguran, niti pokriven vlastitim garancijama ili garancijama, hipotekama ili na neki drugi način kojim se poboljšava podređeni status potraživanja od strane bilo kojeg od sljedećih:
    - 1) banke ili njena podređena društva;
    - 2) matičnog društva banke ili njenih podređenih društava;
    - 3) matičnog financijskog holdinga ili njegovih podređenih društava;
    - 4) mješovitog holdinga ili njegovih podređenih društava;
    - 5) mješovitog financijskog holdinga ili njegovih podređenih društava;
    - 6) bilo kojeg društva koje je usko povezano sa subjektima iz alineja 1) do 5) ove točke;
  - f) ne sadrže odredbu kojom se na bilo koji način može poboljšati status podređenosti potraživanja po osnovi tog instrumenta;
  - g) imaju izvorni rok dospjeća od najmanje pet godina;
  - h) odredbe kojima se uređuju instrumenti, ne uključuju bilo kakav stimulans banke da otkupi ili otplati, njihovu glavnica prije roka dospjeća;
  - i) ukoliko instrumenti uključuju jednu ili više opcija kupnje ili jednu ili više opcija otplate ovih instrumenata prije njihovog ugovorenog dospjeća, opcije se mogu izvršiti isključivo na temelju diskrecijskog prava izdavatelja ili dužnika, imajući u vidu ispunjenje uvjeta pod točkom j) ovoga stavka;
  - j) ukoliko je predviđena opcija kupnje, otkupa, ponovne kupnje ili prijevremene otplate, uz prethodnu suglasnost Agencije, samo ako su ispunjeni uvjeti iz članka 29. ove odluke i to najranije pet godina od dana izdavanja, odnosno uplate, osim ako su ispunjeni uvjeti iz točke g) ovoga stavka;
  - k) odredbe internih akata banke i odluke o izdavanju tih instrumenata, odnosno odredbe drugih akata kojima se uređuju subordinirani dugovi ne sadrže izričitu ili implicitnu

- mogućnost smanjenja, otkupa ili otplate ovih instrumenata osim u slučaju smanjenja i konverzije kapitala ili primjene instrumenta restrukturiranja sukladno zakonu, odnosno u slučaju stečaja ili likvidacije banke, a banka ne ističe tu mogućnost ni na koji drugi način;
- l) odstupanje od ugovorene dinamike plaćanja kamate ili glavnice moguće je samo u slučaju nesolventnosti ili likvidacije banke;
  - m) ugovoreni uvjeti vezani za isplatu kamate ili dividendi ne mijenjaju se u odnosu na kreditnu sposobnost banke ili njenog matičnog društva;
  - n) ako instrumente nije izravno izdala banka ili nije izravno primila banka, moraju biti ispunjena oba sljedeća uvjeta:
    - 1) subjekt koji ga je izdao mora biti uključen u konsolidiranu superviziju;
    - 2) sredstva su odmah i bez ograničenja dostupna banci i u obliku su koji ispunjava uvjete propisane u ovom stavku.
- (3) Instrumenti kapitala i subordiniranog duga koji ispunjavaju uvjete iz stavka (2) ovoga članka mogu se uključiti u dopunski kapital samo nakon što banka dobije prethodnu suglasnost Agencije.

Članak 23.

Amortizacija instrumenata dopunskog kapitala

Iznos instrumenata dopunskog kapitala koji ispunjavaju uvjete za priznavanje stavki dopunskog kapitala koji se može uključivati tijekom posljednjih pet godina do dospijeca instrumenta izračunava se množenjem stavke navedene u točki a) ovoga stavka sa stavkom navedenom u točki b) ovoga stavka:

- a) nominalni iznos instrumenta na prvi dan posljednjeg petogodišnjeg razdoblja njihovog ugovornog dospelja podijeljen s brojem kalendarskih dana u tom razdoblju;
- b) broj preostalih kalendarskih dana ugovornog dospelja instrumenta.

Članak 24.

Posljedice prestanka ispunjavanja uvjeta za instrumente dopunskog kapitala

U slučaju da instrument dopunskog kapitala prestane ispunjavati uvjete iz članka 22. stavka (2) ove odluke primjenjuje se sljedeće:

- a) odmah mora prestati priznavanje tog instrumenta kao stavke dopunskog kapitala;
- b) odmah mora prestati priznavanje dijela računa premija na dionice koji se odnosi na taj instrument kao stavke dopunskog kapitala.

Članak 25.

Dopunski kapital-regulatorna usklađenja

(1) Od stavki dopunskog kapitala odbija se sljedeće:

- a) Izravna ili neizravna ulaganja banke u vlastite instrumente dopunskog kapitala, uključujući vlastite instrumente dopunskog kapitala za koje bi banka mogla imati obvezu kupnje na temelju postojećih ugovornih obveza;
- b) ulaganja u instrumente dopunskog kapitala subjekata financijskog sektora, ako ti subjekti imaju s bankom recipročna međusobna ulaganja, a za koje Agencija smatra da su izvršene s ciljem vještačkog povećanja regulatornog kapitala;
- c) iznos izravnih ili neizravnih ulaganja banke u instrumente dopunskog kapitala subjekata financijskog sektora ako banka u tim financijskim subjektima nema značajna ulaganja, pri čemu se taj iznos utvrđuje sukladno članku 26. ove odluke;
- d) izravna ili neizravna ulaganja u instrumente dopunskog kapitala subjekata financijskog sektora ako banka u tim subjektima ima značajna ulaganja isključujući pozicije koje kao pokrovitelj emisije drži najviše pet radnih dana.

- (2) Banka vrši odbitak ulaganja banke u instrumente dopunskog kapitala na temelju bruto načela, a iznimke za primjenu neto načela, Agencija može uz ispunjenje uvjeta propisati posebnim podzakonskim aktom.

Članak 26.

Odbici ulaganja u instrumente dopunskog kapitala kada banka nema značajno ulaganje u subjekte financijskog sektora

- (1) Ako banka nema značajno ulaganje u subjekte financijskog sektora, ukupan iznos ulaganja u instrumente dopunskog kapitala tih subjekata koji se odbija od dopunskog kapitala banke izračunava se na način da se dio ukupnog iznosa izravnih i neizravnih ulaganja u instrumente redovnog temeljnog kapitala, dodatnog temeljnog kapitala i dopunskog kapitala koji premašuje 10% redovnog temeljnog kapitala banke pomnoži s količnikom izravnih i neizravnih ulaganja banke u instrumente dopunskog kapitala tih subjekata financijskog sektora i ukupnih izravnih i neizravnih ulaganja u sve instrumente kapitala tih subjekata.
- (2) Dio ukupnog iznosa izravnih i neizravnih ulaganja u instrumente redovnog temeljnog kapitala, dodatnog temeljnog kapitala i dopunskog kapitala subjekata financijskog sektora u kojima banka nema značajno ulaganje koji je manji ili jednak od 10% redovnog temeljnog kapitala banke ne odbija se od kapitala već se na ta ulaganja primjenjuje ponder rizika koji im odgovara sukladno standardiziranom pristupu za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik.
- (3) Ukupan iznos ulaganja u instrumente dopunskog kapitala subjekata financijskog sektora na koji se primjenjuju ponderi rizika sukladno standardiziranom pristupu za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik izračunava se na način da se iznos iz stavka (2) ovoga članka pomnoži s količnikom izravnih i neizravnih ulaganja banke u instrumente dopunskog kapitala subjekata financijskog sektora i ukupnih izravnih i neizravnih ulaganja u sve instrumente kapitala tih subjekata.
- (4) Za potrebe st. (1) i (3) ovoga članka redovni temeljni kapital izračunava se na način da se zbroj stavki redovnog temeljnog kapitala iz članka 6. ove odluke umanjuje za regulatorna usklađivanja iz članka 9. točka a), b), c), e), f), g) i l) ove odluke, te izvrši prilagođavanje u skladu s člankom 5. st. (2) i (3) ove odluke.

Članak 27.

Raspodjela po instrumentima regulatornog kapitala

- (1) Instrumenti kapitala po osnovi kojih banka ima diskrecijsko pravo donijeti odluku o izvršenju raspodjela u obliku koji nije novac ili u obliku instrumenta regulatornog kapitala, ne ispunjavaju uvjete za instrumente redovnog temeljnog kapitala, dodatnog temeljnog kapitala ili dopunskog kapitala, osim ako je banka dobila prethodno odobrenje Agencije.
- (2) Agencija izdaje odobrenje iz stavka (1) ovoga članka samo ako ocijeni da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti u pogledu diskrecijskog prava iz stavka (1) ovoga članka ili oblik u kojem se raspodjele mogu isplatiti:
- a) ne bi negativno utjecali na sposobnost banke da otkaže plaćanja u vezi s instrumentom;
  - b) ne bi negativno utjecali na sposobnost instrumenta da pokrije gubitke;
  - c) ne bi na drugi način umanjili kvalitetu instrumenta kapitala.
- (3) Instrumenti kapitala u vezi s kojima pravna osoba, koja nije banka koja ih je izdala, ima diskrecijsko pravo donijeti odluku ili zahtijevati da isplata raspodjela po instrumentu bude u obliku koji nije gotovina ili u obliku instrumenta regulatornog kapitala, ne ispunjavaju uvjete za instrumente redovnog temeljnog kapitala, dodatnog temeljnog kapitala ili dopunskog kapitala.

Članak 28.

Ulaganja u instrumente kapitala subjekata financijskog sektora koji su pod

supervizijom i ne ispunjavaju uvjete za regulatorni kapital

Banka ne odbija od bilo kojeg elementa regulatornog kapitala izravna i neizravna ulaganja ili instrumente kapitala subjekata financijskog sektora koji su nadzirani od strane nadležnog regulacijskog tijela i koji ne ispunjavaju uvjete za regulatorni kapital tog subjekta. Banka primjenjuje pondere rizika na takva ulaganja sukladno standardiziranom pristupu za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik.

Članak 29.

Uvjeti za smanjenje regulatornog kapitala

Banka je dužna od Agencije tražiti prethodno odobrenje za jedno ili oboje od sljedećeg:

- a) smanjenje, otkup ili ponovnu kupnju instrumenata redovnog temeljnog kapitala koje je banka izdala u skladu s važećom regulativom,
- b) izvršenje opcije kupnje, otkupa, otplate ili ponovne kupnje instrumenata dodatnog temeljnog kapitala ili instrumenata dopunskog kapitala, prije datuma njihovog ugovornog dospjeća.

Članak 30.

Supervizorsko odobrenje za smanjenje regulatornog kapitala

- (1) Agencija izdaje banci odobrenje za smanjenje, ponovnu kupnju, otkup ili izvršenje opcije kupnje instrumenata redovnog temeljnog kapitala, dodatnog temeljnog kapitala ili dopunskog kapitala ako je ispunjen bilo koji od sljedećih uvjeta:
  - a) ako banka prije ili u trenutku izvršenja radnje koja se odnosi na smanjenje regulatornog kapitala sukladno uvjetima propisanim člankom 29. ove odluke zamijeni te instrumente instrumentima regulatornog kapitala jednake ili više kvalitete, pod uvjetima koji su održivi s aspekta sposobnosti banke da ostvaruje dobit;
  - b) ako banka Agenciji dokaže da bi regulatorni kapital banke nakon izvršenja predmetne radnje premašivao propisane kapitalne zahtjeve utvrđene u članku 34. ove odluke i zahtjev za kombinirani zaštitni sloj definiran člankom 40. ove odluke i eventualno određene dodatne kapitalne zahtjeve toj banci u odnosu na minimalno propisane kapitalne zahtjeve za pokriće rizika kojima je ta banka izložena ili bi mogla biti izložena, a u skladu s propisanim zakonskim nadležnostima.
- (2) Pri procjeni održivosti zamjenskih instrumenata s aspekta sposobnosti banke da ostvaruje dobit Agencija razmatra izvršenu analizu banke o opsegu u kojem bi ti zamjenski instrumenti kapitala bili nepovoljniji za banku od onih koje bi zamijenili.
- (3) Agencija može dopustiti banci da otkupi instrumente dodatnog temeljnog kapitala ili dopunskog kapitala prije isteka pet godina od dana izdavanja samo ako su ispunjena oba sljedeća uvjeta:
  - a) došlo je do promjene u regulatornoj klasifikaciji tih instrumenata koja bi vjerojatno rezultirala njihovim isključenjem iz regulatornog kapitala ili reklasifikacijom u oblik regulatornog kapitala niže kvalitete i ispunjena su oba sljedeća uvjeta:
    - 1) Agencija smatra da je takva promjena u dovoljnoj mjeri izgledna;
    - 2) banka je dokazala Agenciji da se regulatorna reklasifikacija tih instrumenata nije mogla razumno predvidjeti u trenutku njihovog izdavanja;
  - b) došlo je do promjene u primjenjivom poreznom tretmanu tih instrumenata u vezi s kojom je banka dokazala Agenciji da je ona značajna i da se nije mogla razumno predvidjeti u trenutku izdavanja instrumenata.

Članak 31.

Privremeno izuzeće od odbitka od regulatornog kapitala

- (1) Ako banka privremeno drži instrumente kapitala ili je odobrila subordinirani dug, koji ispunjavaju uvjete za instrumente redovnog temeljnog kapitala, dodatnog temeljnog kapitala

ili dopunskog kapitala u subjektu financijskog sektora, a nadležno regulacijsko tijelo sukladno zakonskom propisu to smatra ulaganjem radi postupka financijske pomoći u svrhu reorganizacije i spašavanja tog subjekta, Agencija može privremeno primijeniti izuzeće od odredbi o odbitku koje bi se na te instrumente inače odnosile.

- (2) Vezano za primjenu stavka (1) ovoga članka, Agencija će u pogledu privremenih izuzeća postupati sukladno zakonskom propisu kojim se regulira postupak financijske pomoći u svrhu reorganizacije i spašavanja subjekta financijskog sektora.

Članak 32.

Zahtjev za regulatorni kapital

Regulatorni kapital banke ne smije pasti ispod iznosa osnivačkog kapitala koji se u skladu s odredbama zakonskog propisa zahtijeva prilikom izdavanja dozvole za rad.

Članak 33.

Kontinuirana ocjena kvalitete regulatornog kapitala

Agencija vrši kontinuiranu ocjenu kvalitete regulatornog kapitala, postupajući u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima.

Članak 34.

Kapitalni zahtjevi za banke

- (1) Postupajući u skladu s člankom 32. ove odluke i propisanim zahtjevima u pogledu odstupanja za mali opseg poslova iz knjige trgovanja iz članka 35. ove odluke, banka mora u svakom trenutku ispunjavati sljedeće kapitalne zahtjeve:
- a) stopu redovnog temeljnog kapitala od 6,75%;
  - b) stopu temeljnog kapitala od 9%;
  - c) stopu regulatornog kapitala od 12%.
- (2) Banka izračunava stope kapitala iz stavka (1) ovoga članka na sljedeći način:
- a) stopa redovnog temeljnog kapitala je omjer redovnog temeljnog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku izražena u postotku;
  - b) stopa temeljnog kapitala je omjer temeljnog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku izražena u postotku;
  - c) stopa regulatornog kapitala je omjer regulatornog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku izražena u postotku.
- (3) Ukupan iznos izloženosti riziku izračunava se kao zbroj točaka od a) do e) ovoga stavka nakon uvažavanja odredbi iz stavka (4) ovoga članka:
- a) iznosi izloženosti ponderirani rizikom za kreditni rizik u skladu s poglavljem III. ove odluke koji se odnosi na kapitalni zahtjev za kreditni rizik i rizik za izloženosti po osnovi slobodnih isporuka sukladno članku 100. ove odluke za sve poslovne aktivnosti banke, osim iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za poslove iz knjige trgovanja banke;
  - b) kapitalni zahtjevi za poslove iz knjige trgovanja banke određeni u skladu s dijelom odluke koji se odnosi na kapitalne zahtjeve za tržišni rizik za sljedeće:
    - 1) pozicijski rizik;
    - 2) velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definirana odlukom o velikim izloženostima;
  - c) kapitalni zahtjevi određeni sukladno odredbama iz dijela ove odluke koji se odnosi na tržišne rizike i rizik namirenja, osim slobodnih isporuka, za sljedeće:
    - 1) valutni rizik;
    - 2) rizik namirenja;
    - 3) robni rizik;

- d) kapitalni zahtjevi za operativni rizik u skladu s poglavljem VII. ove odluke koje se odnosi na kapitalni zahtjev za operativni rizik;
  - e) iznosi izloženosti ponderirani rizikom sukladno poglavlju III. ove odluke koji se odnosi na kapitalni zahtjev za kreditni rizik, koji proizlazi iz poslova iz knjige trgovanja banke, koji se odnose na financijske derivate navedene u Prilogu II. ove odluke, repo transakcije, transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane na temelju vrijednosnih papira ili robe, transakcije s dugim rokom namirenja i maržne kredite.
- (4) Sljedeće odredbe primjenjuju se pri izračunu ukupnog iznosa izloženosti iz stavka (3) ovoga članka:
- a) kapitalni zahtjevi iz stavka (3) ovoga članka točke c) i d), uključuju one rizike koji proizlaze iz svih poslovnih aktivnosti banke (stavke iz knjige trgovanja i bankarske knjige);
  - b) banke množe kapitalne zahtjeve iz stavka (3) ovoga članka, točke b), c) i d) sa 12,5.
- (5) Prilikom izračuna regulatornog kapitala, iznos nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornim zahtjevima i kriterijima klasifikacije predstavljaju odbitak, odnosno predmet su regulatornih usklađenja.
- (6) Izračun kapitalnih zahtjeva za banku, sukladno odredbama ove odluke, podložan je neovisnom pregledu od strane unutarnje i vanjske revizije, a u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima kojima se regulira funkcija unutarnje i vanjske revizije u bankama.

Članak 35.

Odstupanje od kapitalnih zahtjeva za mali opseg poslova iz knjige trgovanja

- (1) Banka može izračunati kapitalne zahtjeve za poslove iz knjige trgovanja sukladno dijelu ove odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, umjesto sukladno dijelu ove odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za rizik pozicije, ako opseg njihovih bilančnih i izvanbilančnih poslova iz knjige trgovanja ispunjava oba sljedeća uvjeta:
- a) obično iznosi manje od 3 % ukupne imovine;
  - b) nikada ne prelazi 4 % ukupne imovine.
- (2) Ukupna imovina iz stavka (1) točaka a) i b) predstavlja zbroj neto knjigovodstvene vrijednosti bilančne aktive i knjigovodstvene vrijednosti izvanbilančnih stavki umanjениh za rezerviranje za gubitke po izvanbilančnoj aktivi.
- (3) Pri izračunu opsega bilančnih i izvanbilančnih poslova banke primjenjuju sljedeće:
- a) dužnički instrumenti vrednuju se po njihovoj tržišnoj cijeni ili njihovoj nominalnoj vrijednosti, vlasnički instrumenti po njihovoj tržišnoj cijeni, a financijski derivati po nominalnoj ili tržišnoj vrijednosti odnosnih instrumenata;
  - b) apsolutna vrijednost dugih pozicija zbraja se s apsolutnom vrijednošću kratkih pozicija.
- (4) Ukoliko opseg knjige trgovanja pređe 4% ukupne imovine banka je dužna o tome odmah obavijestiti Agenciju. Ukoliko Agencija na temelju dostavljenih podataka utvrdi da opseg knjige trgovanja prelazi 3% ukupne imovine i tri puta ili više tijekom jednog kalendarskog mjeseca, odnosno devet ili više puta u kvartalu, Agencija obavještava banku da od sljedećeg izvještajnog datuma počinje izračunavati kapitalne zahtjeve sukladno dijelu ove odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik.
- (5) Iznimno, Agencija može donijeti odluku kojom od banke zahtijeva da izračunava kapitalne zahtjeve za tržišni rizik i ukoliko banka ne prelazi limite iz stavka (4) ovoga članka.

Članak 36.

Izvrješćivanje o kapitalnim zahtjevima i financijskim informacijama

- (1) Banka je dužna izvrješćivati Agenciju o izračunavanju kapitalnih zahtjeva u skladu sa člankom 34. ove odluke, u skladu s podzakonskim aktom kojim se bliže uređuju jedinstvene forme, učestalost i datumi izvrješćivanja.
- (2) Agencija može od banke zahtijevati i dodatna izvješća o financijskim informacijama koje su potrebne za dobivanje potpunog pregleda rizičnog profila banke, te propisati ostale posebne zahtjeve za izvrješćivanjem.

II. FINANCIJSKA POLUGA, ZAŠTITNI SLOJEVI KAPITALA I MJERE ZA OČUVANJE KAPITALA

FINANCIJSKA POLUGA

Članak 37.

Izračunavanje stope financijske poluge

- (1) Banka izračunava stopu financijske poluge u skladu s metodologijom iz stavaka od (2) do (8) ovoga članka odluke.
- (2) Stopa financijske poluge izračunava se tako da se mjera kapitala banke podijeli s mjerom ukupne izloženosti banke, te se izražava u postotku. Banka izračunava stopu financijske poluge na referentni datum izvrješćivanja.
- (3) Za potrebe stavka (2) ovoga članka, mjera kapitala je temeljni kapital.
- (4) Mjera ukupne izloženosti banke je zbroj vrijednosti izloženosti:
  - a) imovine iz stavka (5) ovoga članka, osim stavki koje se odbijaju prilikom utvrđivanja mjere kapitala iz stavka (3) ovoga članka;
  - b) financijskih derivata iz stavka (7) ovoga članka;
  - c) za repo transakcije, transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, transakcije s dugim rokom namirenja i maržnih kredita iz stavka (6) ovoga članka;
  - d) izvanbilančnih stavki iz stavka (8) ovoga članka.
- (5) Banka utvrđuje vrijednost izloženosti imovine za potrebe stavka (4) ovoga članka isključujući ugovore iz Priloga II. ove odluke u skladu sa sljedećim načelima:
  - a) vrijednost izloženosti imovine predstavlja vrijednost izloženosti iz članka 44. ove odluke, pri čemu se bilančne pozicije umanjuju samo za ispravke vrijednosti, a izvanbilančne pozicije za rezerve izračunate po međunarodnim računovodstvenim standardima;
  - b) tehnike smanjenja kreditnog rizika ne mogu utjecati na smanjenje iznosa stavki koje ulaze u vrijednost izloženosti imovine;
  - c) netiranje kredita depozitima nije dopušteno;
  - d) netiranje repo transakcija, transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, transakcije s dugim rokom namirenja i maržnih kredita nije dopuštena.
- (6) Banka utvrđuje vrijednosti izloženosti za repo transakcije, transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, transakcije s dugim rokom namirenja i maržnih kredita, uključujući one koji se vode izvanbilančno, u skladu s člankom 87. ove odluke.
- (7) Banka određuje vrijednost izloženosti za financijske derivate iz Priloga II ove odluke, uključujući i one izvanbilančne, u skladu s člankom 46. ove odluke. Iznimno, banka može koristiti metodu originalne izloženosti iz članka 47. ove odluke za određivanje vrijednosti financijskih derivata iz točaka 1. i 2. Priloga II. ove odluke, samo ukoliko se tom istom metodom koristi za određivanje vrijednosti tih ugovora za potrebe izračunavanja kapitalnih zahtjeva.

- (8) Banka utvrđuje vrijednost izloženosti izvanbilančnih stavki, osim onih koje su navedene u st. (6) i (7) ovoga članka, u skladu s člankom 44. ove odluke, pri čemu banka uzima knjigovodstvenu vrijednost tih stavki umanjenu za rezerve za kreditne gubitke po međunarodnom standardu za izvanbilančne stavke, na koje primjenjuju sljedeće:
- (a) konverzijski faktor koji se primjenjuje na knjigovodstvenu vrijednost za neiskorištene kreditne linije, koje se mogu bezuvjetno opozvati u bilo kojem trenutku bez prethodne obavijesti, iz točke 4. a) i b) Priloga I ove odluke, je 10 %;
  - (b) konverzijski faktor za izvanbilančne stavke srednjeg/niskog rizika po osnovi financiranja trgovine iz točke 3. a) Priloga I ove odluke i za izvanbilančne stavke povezane sa službeno podržanim izvoznim kreditima iz točke 3. b) Priloga I ove odluke, je 20 %;
  - (c) konverzijski faktor za izvanbilančne stavke srednjeg rizika po osnovi financiranja trgovine iz točaka 2. a) i 2. b) alineje 1) Priloga I ove odluke, i za izvanbilančne stavke povezane sa službeno podržanim izvoznim kreditima iz točke 2. b) alineje 2) Priloga I, iznosi 50 %;
  - (d) konverzijski faktor za sve druge izvanbilančne stavke iz Priloga I ove odluke iznosi 100 %.
- (9) Banka je dužna osigurati i održavati stopu financijske poluge u iznosu od najmanje 6%.

Članak 38.

Izveščivanje o financijskoj poluzi

Banka je dužna izvješćivati Agenciju o stopi financijske poluge i njenim sastavnim dijelovima sukladno podzakonskom aktu kojim se bliže uređuju jedinstveni obrasci, učestalost i datumi izvješćivanja.

ZAŠTITNI SLOJEVI KAPITALA

Članak 39.

Zahtjev za održavanje zaštitnog sloja za očuvanje kapitala

- (1) Zaštitni sloj za očuvanje kapitala banka mora održavati u obliku redovnog temeljnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, a izračunatog u skladu s člankom 34. stavak (3) ove odluke.
- (2) Zaštitni sloj iz stavka (1) ovoga članka sastoji se samo iz stavki redovnog temeljnog kapitala, nakon ispunjenja stope redovnog temeljnog kapitala od 6,75% u skladu s člankom 34. stavak (1) točka a) i ne može se koristiti za održavanje stope temeljnog i stope ukupnog kapitala.
- (3) Ukoliko Agencija banci, na temelju procjene rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena, zahtijeva veću stopu redovnog temeljnog kapitala od propisanog minimuma koji iznosi 6,75%, tada zaštitni sloj za očuvanje kapitala predstavlja dio redovnog temeljnog kapitala iznad stope koju je Agencija odredila za tu banku.
- (4) Banka koja ne održava zaštitni sloj za očuvanje kapitala iz stavka (1) ovoga članka, dužna je primijeniti mjere za očuvanje kapitala iz članka 41. st. (2) i (3) ove odluke i plana za očuvanje kapitala iz članka 42. ove odluke.

Članak 40.

Zahtjevi za ostale zaštitne slojeve kapitala

- (1) Agencija utvrđuje listu sistemski značajnih banaka sukladno metodologiji koja je utvrđena zajednički s Centralnom bankom BiH, Agencijom za osiguranje depozita BiH i Agencijom za bankarstvo Republike Srbije.
- (2) Metodologija za izradu liste sistemski značajnih banaka u BiH uzima u obzir kriterije koji su sa standardima međunarodnih institucija nadležnih za financijsku stabilnost, prilagođene specifičnostima bankovnog sustava u BiH.
- (3) Agencija može za banku za koju se utvrdi da je sistemski značajna banka, utvrditi posebne regulatorne zahtjeve.

- (4) Agencija može odrediti stopu zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku u visini od 0% do 2% ukupnog iznosa izloženosti riziku, a izračunatog u skladu s člankom 34. stavak (3) ove odluke.
- (5) Agencija najmanje jednom godišnje objavljuje i preispituje zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku.
- (6) Protuciklični zaštitni sloj kapitala kao i zaštitni sloj kapitala za sistemski rizik u slučaju potrebe će se propisati posebnim aktom.
- (7) Zahtjev za kombinirani zaštitni sloj predstavlja redovni temeljni kapital (izražen postotno u odnosu na ukupni iznos izloženosti riziku izračunat u skladu s člankom 34. stavak (3) ove odluke) koji je namijenjen za ispunjavanje zahtjeva za zaštitnim slojem za očuvanje kapitala, uvećan za sljedeće zaštitne slojeve kapitala, u zavisnosti što je primjenjivo:
  - a) protuciklički zaštitni sloj specifičan za banku;
  - b) zaštitni sloj za sistemski važnu banku;
  - c) zaštitni sloj za sistemski rizik.
- (8) Primjena protucikličkog zaštitnog sloja specifičnog za banku, zaštitnog sloja za sistemski važnu banku i zaštitnog sloja za sistemski rizik propisat će se zakonskim propisima, te posebnim podzakonskim aktima donesenim na temelju zakonskog propisa.
- (9) Ako banka ne uspije u potpunosti ispuniti zahtjev iz stavka (1) ovoga članka, primjenjuju se ograničenja raspodjele iz članka 41. st. (2) i (3) ove odluke.

MJERE ZA OČUVANJE KAPITALA

Članak 41.

Ograničenja raspodjele

- (1) Banka koja ispunjava zahtjev za kombinirani zaštitni sloj ne može vršiti raspodjelu dobiti u vezi s redovnim temeljnim kapitalom, ako bi to dovelo do smanjenja redovnog temeljnog kapitala do razine na kojoj više ne ispunjava kombinirani zaštitni sloj.
- (2) Banka koje ne ispunjava zahtjev za kombinirani zaštitni sloj dužna je izračunavati najveći raspodjeljivi iznos (u daljnjem tekstu: NRI) i obavijestiti Agenciju o NRI-u.
- (3) Banka ne smiju prije izračunavanja NRI-a iz stavka (2) ovoga članka poduzeti bilo koju od sljedećih aktivnosti:
  - a) izvršiti raspodjelu dobiti vezano uz redovni temeljni kapital;
  - b) formirati obvezu isplate varijabilnih naknada ili diskrecijskih mirovinskih pogodnosti ili izvršiti isplatu varijabilnih naknada, ukoliko u tom trenutku banka ne ispunjava zahtjev za kombinirani zaštitni sloj iz članka 40. ove odluke;
  - c) izvršiti plaćanja po instrumentima dodatnog temeljnog kapitala.
- (4) NRI se izračunava množenjem zbroja izračunatog sukladno stavku (5) ovoga članka s faktorom određenim sukladno stavku (6) ovoga članka. NRI se umanjuje za sve aktivnosti iz stavka (3) točaka a), b) i c) ovoga članka.
- (5) Zbroj koji se množi u skladu sa stavkom (4) ovoga članka sastoji se od:
  - a) dobiti tekuće godine ostvarene tijekom poslovne godine koja nije uključena u redovni temeljni kapital u skladu s člankom 6. st. (2) i (3) ove odluke, a koja je ostvarena nakon posljednje odluke o raspodjeli dobiti ili bilo koje od aktivnosti koja se odnosi na stavak (3) točke a), b) ili c) ovoga članka
  - b) dobiti tekuće godine ostvarene na kraju poslovne godine koja nije uključena u redovni temeljni kapital u skladu s člankom 6. st. (2) i (3) ove odluke, a koja je ostvarena nakon posljednje odluke o raspodjeli dobiti ili bilo koje od aktivnosti iz stavka (3) točke a), b) ili c) ovoga članka;
umanjeno za iznose koji bi se plaćali na osnovi poreza, ako bi se stavke iz alineje a) i b) ovoga stavka zadržale.
- (6) Faktor se određuje na sljedeći način:

- a) ako redovni temeljni kapital kojeg održava banka, a koji se ne koristi za ispunjavanje kapitalnih zahtjeva iz članka 34. stavka (1) točke c) ove odluke, iskazan kao postotni udio u ukupnom iznosu izloženosti riziku izračunatog u skladu s člankom 34. stavkom (3) ove odluke, spada u prvi (odnosno najniži) kvartil distribucije zahtjeva za kombinirani zaštitni sloj, faktor iznosi 0;
- b) ako redovni temeljni kapital kojeg održava banka, a koji se ne koristi za ispunjavanje kapitalnih zahtjeva iz članka 34. stavka (1) točke c) ove odluke, iskazan kao postotni udio u ukupnom iznosu izloženosti riziku izračunatog u skladu s člankom 34. stavkom (3) ove odluke, spada u drugi kvartil distribucije zahtjeva za kombinirani zaštitni sloj, faktor iznosi 0,2;
- c) ako redovni temeljni kapital kojeg održava banka, a koji se ne koristi za ispunjavanje kapitalnih zahtjeva iz članka 34. stavka 1. točke c) ove odluke, iskazan kao postotni udio u ukupnom iznosu izloženosti riziku u skladu s člankom 34. stavkom (3) ove odluke, spada u treći kvartil distribucije zahtjeva za kombinirani zaštitni sloj, faktor iznosi 0,4;
- d) ako redovni temeljni kapital kojeg održava banka, a koji se ne koristi za ispunjavanje kapitalnih zahtjeva iz članka 34. stavka (1) točke c) ove odluke, iskazan kao postotni udio u ukupnom iznosu izloženosti riziku u skladu s člankom 34. stavkom (3) ove odluke, spada u četvrti (odnosno najviši) kvartil distribucije zahtjeva za kombinirani zaštitni sloj, faktor iznosi 0,6;
- e) Donje i gornje granice svakog kvartila distribucije zahtjeva za kombinirani zaštitni sloj izračunavaju se na sljedeći način:

$$\text{Donja granica kvartila distribucije} = \frac{\text{Zahtjev za kombinirani zaštitni sloj} \times (Q_n - 1)}{4}$$

$$\text{Gornja granica kvartila distribucije} = \frac{\text{Zahtjev za kombinirani zaštitni sloj} \times Q_n}{4}$$

gdje „ Q_n ” označava redni broj odnosnog kvartila distribucije.

- (7) Ograničenja koja su određena ovim člankom odluke primjenjuju se samo na plaćanja koja dovode do smanjenja redovnog temeljnog kapitala ili smanjenja dobiti, te ako obustava plaćanja ili neprovođenje plaćanja ne predstavljaju nastanak statusa neizmirenja obveza ili uvjeta za primjenu plana oporavka banke u slučaju nesolventnosti. Obveze banke u pogledu planova oporavka Agencija će propisati posebnim propisom.
- (8) Ako banka ne ispunjava zahtjev za kombinirani zaštitni sloj, a namjerava raspodijeliti neku od svoje raspoložive dobiti ili poduzeti neku od aktivnosti iz točaka a), b) i c) stavka (3) ovoga članka odluke, o tome obavještava Agenciju i dostavlja sljedeće informacije:
  - a) iznos kapitala kojeg održava banka, podijeljen na:
    - 1) redovni temeljni kapital;
    - 2) dodatni temeljni kapital;
    - 3) dopunski kapital;
  - b) iznos dobiti tekuće godine ostvarene tijekom poslovne godine i dobiti tekuće godine ostvarene na kraju poslovne godine;
  - c) iznos NRI-ja izračunat u skladu sa stavkom (4) ovoga članka odluke;
  - d) iznos raspoložive dobiti koju namjerava rasporediti na sljedeće:
    - 1) isplatu dividendi,
    - 2) otkup dionica,
    - 3) plaćanja po instrumentima dodatnog temeljnog kapitala.
    - 4) isplatu varijabilnog primitka ili diskrecijskih mirovinskih pogodnosti, bilo stvaranjem nove obveze plaćanja ili plaćanjem u skladu s obvezom plaćanja koja je nastala u vrijeme kada banka nije ispunjavala zahtjev za kombinirani zaštitni sloj.
- (9) Banka je dužna održavati adekvatne interne sustave kojima osiguravaju točan izračun iznosa raspoložive dobiti i NRI-ja, te mora biti u mogućnosti dokazati tu točnost na zahtjev Agencije.

- (10) Za potrebe st. (1) i (2) ovoga članka, raspodjela vezana uz redovni temeljni kapital uključuje sljedeće:
- a) isplatu dividendi u gotovini;
  - b) raspodjelu u cijelosti ili djelomično plaćenih bonusnih dionica ili drugih instrumenata kapitala iz članka 6. stavka (1) točke a) ove odluke;
  - c) otkup ili kupnju vlastitih dionica ili drugih instrumenata kapitala iz članka 6. stavka (1) točke a) ove odluke od strane banke;
  - d) vraćanje uplaćenih iznosa vezano uz instrumente kapitala iz članka 6. ove odluke, stavka (1) točke a);
  - e) raspodjelu stavki iz članka 6. ove odluke, stavka (1) točaka b) do e).

Članak 42

Plan za očuvanje kapitala

- (1) Ako banka ne ispunjava zahtjev za održavanje zaštitnih slojeva za očuvanje kapitala, dužna je sačiniti plan za očuvanje kapitala i dostaviti ga Agenciji najkasnije u roku od pet radnih dana nakon što je ustanovila da neće uspjeti ispuniti taj zahtjev, osim ako Agencija odobri produžetak tog roka na 10 dana. Agencija će izdati takvo odobrenje samo u pojedinim slučajevima, na temelju procjene konkretnih okolnosti u svakoj pojedinačnoj banci, uzimajući u obzir opseg i složenost poslovanja banke.
- (2) Plan za očuvanje kapitala iz stavka (1) ovoga članka sadrži sljedeće:
  - a) procjene prihoda i rashoda i planiranu bilančnu sumu i strukturu stavki bilance;
  - b) mjere za povećanje propisanih stopa kapitala banke;
  - c) plan i okvir za povećanje redovnog temeljnog kapitala kako bi se u cijelosti ispunio zahtjev za održavanje zaštitnih slojeva za očuvanje kapitala;
  - d) sve druge informacije koje Agencija smatra potrebnim za provođenje ocjene koja se zahtijeva u skladu sa stavkom (3) ovoga članka.
- (3) Agencija vrši ocjenu plana za očuvanje kapitala banke, te odobrava plan samo ukoliko smatra da je vrlo vjerojatno da će se provođenjem plana očuvati ili prikupiti dovoljno kapitala koji bi banci omogućio ispunjavanje zahtjeva za zaštitne slojeve za očuvanje kapitala u roku koji Agencija smatra primjerenim.
- (4) Ako Agencija ne odobri plan za očuvanje kapitala u skladu sa stavkom (3) ovoga članka, poduzima jednu ili obje sljedeće mjere:
  - a) zahtijeva od banke da poveća redovni temeljni kapital do određene razine u određenim rokovima;
  - b) propisuje za tu banku stroža pravila za raspodjelu od utvrđenih u članku 41. ove odluke.

III. KAPITALNI ZAHTJEVI ZA KREDITNI RIZIK

Članak 43.

Pristupi kreditnom riziku

- (1) Banka za izračun svojih iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za potrebe članka 34. stavka (3) točke a) primjenjuje standardizirani pristup za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik.
- (2) Za potrebe izračunavanja kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, izloženosti prema investicijskim društvima iz trećih zemalja i izloženosti prema bankama tretiraju se kao izloženosti prema institucijama samo ako treća zemlja u vezi s tim subjektom primjenjuje regulatorne i supervizorske zahtjeve koji su barem isti onima koji se primjenjuju u FBiH, odnosno Europskoj uniji.
- (3) Za potrebe prethodnog stavka Agencija primjenjuje odluku Europske komisije o tome primjenjuje li neka treća zemlja regulatorne i supervizorske zahtjeve koji su barem približno

jednaki onima koji se primjenjuju u Europskoj uniji i navodi popis tih zemalja u Prilogu IV. ove odluke.

Članak 44.

Vrijednost izloženosti

- (1) Vrijednost izloženosti stavki imovine čini njena knjigovodstvena vrijednost preostala nakon umanjenja za rezerve za kreditne gubitke ili ispravke vrijednosti za kreditni rizik, u zavisnosti što je veće po pojedinačnoj partiji, dodatnih vrijednosnih usklađenja sukladno članku 5. stavku (3) ove odluke i smanjenju regulatornog kapitala povezanih sa stavkom imovine. Vrijednost izloženosti izvanbilančnih stavki, navedenih u Prilogu I ove odluke, čini njena knjigovodstvena vrijednost nakon umanjenja za rezerve za kreditne gubitke ili rezerviranja po gubicima za izvanbilančne stavke, u zavisnosti što je veće po pojedinačnoj partiji, pomnožena sljedećim faktorima konverzije:
  - a) 100% za stavke s visokim rizikom;
  - b) 50% za stavke sa srednjim rizikom;
  - c) 20% za stavke sa srednjim/niskim rizikom;
  - d) 0% za stavke s niskim rizikom.Izvanbilančne stavke raspoređuju se u kategorije rizika kako je navedeno u Prilogu I ove odluke.
- (2) Ako se banka koristi složenom metodom financijskog kolaterala iz članka 88. ove odluke, vrijednost izloženosti vrijednosnih papira ili robe, prodanih, ponuđenih kao kolateral ili danih u zajam na temelju repo transakcije ili u okviru transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane ili maržnih kredita, povećava se za korektivni faktor primjeren za takve vrijednosne papire ili robu kao što je propisano člancima 88. i 89. ove odluke.
- (3) Vrijednost izloženosti financijskih derivata navedenih u Prilogu II određuje se u skladu s metodama za izračunavanje vrijednosti izloženosti iz članka 45. do 47. ove odluke,
- (4) Vrijednost izloženosti repo transakcije, transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, transakcija s dugim rokom namirenja ili maržnih kredita može se odrediti sukladno dijelu odluke koji se odnosi na tehnike smanjenje kreditnog rizika (CRM).
- (5) Ako se na izloženost primjenjuje materijalna kreditna zaštita, vrijednost izloženosti koja je primjenjiva na tu stavku može se izmijeniti u skladu s navedenim dijelom odluke koji se odnosi na tehnike smanjenja kreditnog rizika (CRM).

Članak 45.

Metode za izračun vrijednosti izloženosti financijskih derivata

- (1) Banka utvrđuje vrijednost izloženosti za financijske derivate navedene u Prilogu II ove odluke na temelju jedne od sljedećih metoda: Metoda tržišne vrijednosti i Metode originalne izloženosti.

Banka koja ne ispunjava uvjete za tretman iz članka 35. ove odluke, ne smije primjenjivati metodu originalne izloženosti. Prilikom utvrđivanja vrijednosti izloženosti ugovora navedenih u Prilogu II točkama 3. do 7., banka ne smije primjenjivati metodu originalne izloženosti.
- (2) Prema metodama iz stavka (1) ovoga članka, vrijednost izloženosti prema određenoj drugoj ugovornoj strani jednaka je zbroju vrijednosti izloženosti izračunatih prema svakoj grupi transakcija između banke i iste druge ugovorne strane.
- (3) Za metode tržišne vrijednosti i originalne izloženosti, banka donosi dosljednu metodologiju za određivanje hipotetičkog iznosa za različite vrste proizvoda i osigurava da je hipotetički iznos koji se uključuje u izračun odgovarajuća mjera rizika koji proizlazi iz ugovora.

Članak 46.

Metoda tržišne vrijednosti

- (1) Banka, radi određivanja sadašnjeg troška zamjene za sve ugovore s pozitivnom vrijednošću, sadašnje tržišne vrijednosti povezuje s ugovorima.
- (2) Banka, radi određivanja potencijalne buduće kreditne izloženosti, hipotetičke iznose ili odnosne vrijednosti, prema potrebi, množi s odgovarajućim postotkom iz Tablice 1. i u skladu sa sljedećim načelima:
  - a) ugovore koji se ne mogu rasporediti u jednu od pet kategorija iz Tablice 1. banka tretira kao ugovore koji se odnose na robu koja nije plemeniti metal;
  - b) za ugovore s višestrukim razmjenama glavnice postoci se množe s brojem preostalih plaćanja u skladu s odredbama ugovora;
  - c) za ugovore koji su strukturirani na način da se preostale izloženosti podmiruju na unaprijed utvrđene datume plaćanja i čije se odredbe uvijek ponovno utvrđuju tako da je tržišna vrijednost ugovora na te unaprijed utvrđene datume jednaka nuli, preostali rok do dospijea jednak je roku do prvoga sljedećeg datuma utvrđivanja uvjeta. U slučaju ugovora vezanih uz kamatnu stopu koji zadovoljavaju navedene uvjete i imaju preostali rok do dospijea duži od godine dana, primjenjuje se postotak koji nije manji od 0,5%.

Tablica 1.

Preostali rok do dospijea	Ugovori vezani uz kamatnu stopu	Ugovori koji se odnose na valute zlato	Ugovori koji se odnose na vlasničke instrumente	Ugovori koji se odnose na plemenite metale, osim zlata	Ugovori koji se odnose na robu koja nije plemeniti metal
1 godina ili kraći	0 %	1 %	6 %	7 %	10 %
od 1 do 5 godina	0,5 %	5 %	8 %	7 %	12 %
duži od 5 godina	1,5 %	7,5 %	10 %	8 %	15 %

- (3) Vrijednost izloženosti je zbroj sadašnjeg troška zamjene i potencijalne buduće kreditne izloženosti.

Članak 47.

Metoda originalne izloženosti

- (1) Prema metodi originalne izloženosti, vrijednost izloženosti je proizvod zamišljenog iznosa svakog instrumenta i postotka iz Tablice 2.

Tablica 2.

Izvorni rok dospijea	Ugovori vezani uz kamatnu stopu	Ugovori koji se odnose na valute i zlato
1 godina ili kraći	0,5 %	2 %
Od 1 do 2 godine	1 %	5 %
Dodatak za svaku sljedeću godinu	1 %	3 %

- (2) Prilikom izračuna vrijednosti izloženosti ugovora vezanih uz kamatnu stopu banka može primjenjivati inicijalni rok dospijea ili preostali rok do dospijea.

Članak 48.

Kategorije izloženosti

Svaka izloženost raspoređuje se u jednu od sljedećih kategorija izloženosti:

- a) izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama;
- b) izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima;
- c) izloženosti prema subjektima javnog sektora;
- d) izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama;
- e) izloženosti prema međunarodnim organizacijama;
- f) izloženosti prema institucijama;
- g) izloženosti prema gospodarskim društvima;
- h) izloženosti prema stanovništvu;
- i) izloženosti osigurane nekretninama;
- j) izloženosti u statusu neizmirenja obveza;
- k) visokorizične izloženosti;
- l) izloženosti u obliku pokrivenih obveznica;
- m) izloženosti prema institucijama i gospodarskim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom;
- n) izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima;
- o) izloženosti na temelju vlasničkih ulaganja;
- p) ostale izloženosti.

Članak 49.

Izračunavanje iznosa izloženosti ponderiranih rizikom

- (1) Za izračunavanje iznosa izloženosti ponderiranih rizikom ponderi rizika primjenjuju se na sve izloženosti, osim ako predstavljaju odbitnu stavku od regulatornog kapitala, sukladno odredbama iz ovog dijela odluke koji se odnosi na pondere rizika. Primjena pondera rizika zasniva se na kategoriji izloženosti u koju se raspoređuje izloženost i na njenoj kreditnoj kvaliteti, iz dijela odluke koji se odnosi na pondere rizika. Kreditnu kvalitetu moguće je odrediti s obzirom na kreditnu procjenu vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika (u daljnjem tekstu: ECAI) ili agencija za kreditiranje izvoza (u daljnjem tekstu: ECA), iz dijela odluke koji se odnosi na priznavanje i raspoređivanje kreditnih procjena.
- (2) U svrhu primjene pondera rizika, kao što je navedeno u prethodnom stavku, vrijednost izloženosti množi se ponderom rizika navedenim ili utvrđenim u ovom dijelu odluke koji se odnosi na pondere rizika.
- (3) Ako se na izloženost primjenjuje kreditna zaštita, moguće je primijeniti ponder rizika primjenjiv na tu stavku u skladu s člankom 95. ove odluke.
- (4) Izloženostima za koje nije utvrđen odgovarajući ponder rizika dodjeljuje se ponder rizika od 100%.

Članak 50.

Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama

- (1) Osim u slučajevima navedenim u staccima (2) do (7) ovoga članka, izloženostima prema centralnim vladama i centralnim bankama dodjeljuje se ponder rizika 100%.
- (2) Izloženostima prema centralnim vladama i centralnim bankama za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika naveden u Tablici 3. koji odgovara kreditnoj procjeni ECAI-a u skladu s člankom 69. ove odluke.

Tablica 3.						
Stepen kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %

- (3) Izloženostima prema Europskoj centralnoj banci (u daljnjem tekstu: ECB) dodjeljuje se ponder rizika 0%.
- (4) Izloženostima prema Centralnoj vladi BiH, CBBiH, centralnim vladama i centralnim bankama država članica denominiranim u domaćoj valuti tih centralnih vlada i centralnih banaka dodjeljuje se ponder rizika 0%.
- (5) Do 31. prosinca 2017. izloženostima prema Centralnoj vladi BiH, CBBiH, centralnim vladama ili centralnim bankama država članica EU denominiranim u domaćoj valuti bilo koje države članice EU dodjeljuje se isti ponder rizika koji se primjenjuje na takve izloženosti denominirane u njihovoj domaćoj valuti.
- (6) Za izloženosti navedene u prethodnom stavku banka će izračunati iznos izloženosti ponderirati rizikom na sljedeći način:
  - a) u 2018. godini 20% pondera rizika koji se tim izloženostima dodjeljuje u skladu sa stavkom (2) ovoga članka;
  - b) u 2019. godini 50% pondera rizika koji se tim izloženostima dodjeljuje u skladu sa stavkom (2) ovoga članka;
  - c) u 2020. godini i nadalje 100% pondera rizika koji se tim izloženostima dodjeljuje u skladu sa stavkom (2) ovoga članka.
- (7) Ako nadležna tijela treće zemlje koja primjenjuje nadzorni i pravni okvir barem isti onome koji se primjenjuje u EU dodijele ponder rizika koji je niži od pondera navedenog u st. (1) i (2) ovoga članka izloženostima prema svojoj centralnoj vladi i centralnoj banci koje su denominirane u domaćoj valuti, banka može ponderirati te izloženosti na isti način. Popis trećih zemalja navodi se u Prilogu IV. ove odluke.

Članak 51.

Izloženosti prema jedinicama regionalne vlade ili lokalnih vlasti

- (1) Izloženosti prema jedinicama regionalne vlade ili lokalnih vlasti ponderiraju se kao izloženosti prema institucijama. Povlašteni tretman za kratkoročne izloženosti iz članka 55. stavka (2) i članka 56. stavka (2) ove odluke ne primjenjuje se.
- (2) Izloženosti prema Vladi Federacije BiH, Vladi Republike Srpske i Vladi Distrikta Brčko imaju isti tretman kao i izloženosti prema Centralnoj vladi BiH.
- (3) Izloženosti prema vjerskim zajednicama tretiraju se kao izloženosti prema jedinicama regionalne vlade ili lokalnih vlasti, ako su vjerske zajednice u skladu s javnim pravom osnovane kao pravne osobe i ubiru poreze sukladno zakonodavstvu koje im daje to pravo.

Članak 52.

Izloženosti prema subjektima javnog sektora

- (1) Izloženostima prema subjektima javnog sektora za koje ne postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika u skladu s Tablicom 4. u skladu sa stupnjem kreditne kvalitete koji je dodijeljen izloženostima prema centralnim vladama u kojoj subjekt javnog sektora ima sjedište.

Tablica 4.						
Stupanj kreditne kvalitete dodijeljen centralnoj vladi	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

- (2) Ponder rizika za izloženosti prema subjektima javnog sektora koji imaju sjedište u državama čijim centralnim vladama nije dodijeljen rejting iznosi 100%.

- (3) Izloženosti prema subjektima javnog sektora za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a tretiraju se u skladu s člankom 56. ove odluke. Povlašteni tretman iz članka 55. stavka (2) i članka 56. stavka (2) ove odluke za kratkoročne izloženosti se ne primjenjuje na te subjekte.
- (4) Za izloženosti prema subjektima javnog sektora s izvornim rokom dospjeća od tri mjeseca ili manje ponder rizika je 20%.
- (5) Kad nadležna tijela treće zemlje koja primjenjuju nadzorni i pravni okvir barem isti onome koji se primjenjuje u EU tretiraju izloženosti prema subjektima javnog sektora sukladno st. (1) ili (2) ovoga članka banka može ponderirati izloženosti tim subjektima javnog sektora na isti način. U suprotnom, banka primjenjuje ponder rizika od 100%. Popis trećih zemalja navodi se u Prilogu IV ove odluke.

Članak 53.

Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama

- (1) Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama koje nisu navedene u stavku (2) ovoga članka tretiraju se na isti način kao izloženosti prema institucijama. Povlašteni tretman iz članka 55. stavka (2), članka 56. stavka (2) i članka 57. stavka (3) ove odluke za kratkoročne izloženosti se ne primjenjuje.
Međuamerička investicijska korporacija (engl. Inter-American Investment Corporation), Crnomorska trgovinska i razvojna banka (engl. Black Sea Trade and Development Bank), Srednjoamerička banka za ekonomsku integraciju (engl. Central American Bank for Economic Integration) i Razvojna banka Latinske Amerike (engl. CAF-Development Bank of Latin America) smatraju se multilateralnim razvojnim bankama.
- (2) Izloženostima prema sljedećim multilateralnim razvojnim bankama dodjeljuje se ponder rizika 0%.
  - a) Međunarodna banka za obnovu i razvoj (engl. International Bank for Reconstruction and Development);
  - b) Međunarodna financijska korporacija (engl. International Finance Corporation);
  - c) Međuamerička razvojna banka (engl. Inter-American Development Bank);
  - d) Azijska razvojna banka (engl. Asian Development Bank);
  - e) Afrička razvojna banka (engl. African Development Bank);
  - f) Razvojna banka Vijeća Europe (engl. Council of Europe Development Bank);
  - g) Nordijska investicijska banka (engl. Nordic Investment Bank);
  - h) Karipska razvojna banka (engl. Caribbean Development Bank);
  - i) Europska banka za obnovu i razvoj (engl. European Bank for Reconstruction and Development);
  - j) Europska investicijska banka (engl. European Investment Bank);
  - k) Europski investicijski fond (engl. European Investment Fund);
  - l) Multilateralna agencija za osiguravanje ulaganja (engl. Multilateral Investment Guarantee Agency);
  - m) Međunarodna financijska pomoć za imunizaciju (engl. International Finance Facility for Immunisation);
  - n) Islamska razvojna banka (engl. Islamic Development Bank).
- (3) Ponder rizika od 20% dodjeljuje se dijelu neuplaćenog upisanog kapitala u Europski investicijski fond.

Članak 54.

Izloženosti prema međunarodnim organizacijama

Ponder rizika od 0% dodjeljuje se izloženostima prema sljedećim međunarodnim organizacijama:

- a) Europska unija (engl. European Union);
- b) Međunarodni monetarni fond (engl. International Monetary Fund);

- c) Banka za međunarodna namirenja (engl. Bank for International Settlements);
- d) Europski instrument za financijsku stabilnost (engl. European Financial Stability Facility);
- e) Europski mehanizam za stabilnost (engl. European Stability Mechanism);
- f) Međunarodna financijska institucija koju su osnovale dvije države članice ili više njih, a koja ima za cilj osigurati financiranje i pružiti financijsku pomoć svojim članicama koje se nalaze u ozbiljnim financijskim poteškoćama ili im takve poteškoće prijete.

Članak 55.

Izloženosti prema institucijama

- (1) Izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a ponderiraju se sukladno članku 56. ove odluke. Izloženosti prema institucijama za koje ne postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a ponderiraju se sukladno članku 57. ove odluke.
- (2) Izloženostima prema institucijama čiji je preostali rok do dospijeca tri mjeseca ili kraći koje su nominirane i s izvorima u nacionalnoj valuti dužnika dodjeljuje se ponder rizika koji je za jednu kategoriju manje povoljan nego povlašteni ponder rizika iz članka 50., st. (4) do (7) ove odluke, koji je dodijeljen izloženostima centralne vlade u kojoj institucija ima sjedište.
- (3) Izloženostima čiji je preostali rok do dospijeca tri mjeseca ili kraći koje su nominirane i s izvorima sredstava u nacionalnoj valuti dužnika ne smije se dodijeliti ponder rizika manji od 20%.
- (4) Izloženosti prema financijskim institucijama koja imaju odobrenje za rad i pod nadzorom su nadležnih tijela te podliježu supervizorskim zahtjevima usporedivim i s onim koji se primjenjuju na banke, tretiraju se kao izloženosti prema institucijama.
- (5) U izloženosti prema institucijama uključuju se i izloženosti prema investicijskim društvima u BiH, koji posluju sukladno zakonskim propisima kojima se uređuje poslovanje investicijskih društava, investicijskim društvima iz zemalja članica EU, koji posluju u skladu s propisima EU, kao i priznatim investicijskim društvima iz trećih zemalja koji ispunjavaju sljedeće uvjete:
  - a) društvo koje bi, da je osnovano u EU, bilo obuhvaćeno definicijom investicijskog društva;
  - b) društvo koje ima odobrenje za rad u trećoj zemlji;
  - c) društvo koje podliježe bonitetnim pravilima i ispunjava bonitetna pravila koja nadležna tijela smatraju barem jednako strogima, kao što su ona koja su definirana propisima EU.

Članak 56.

Izloženosti prema institucijama kojima je dodijeljen rejting

- (1) Izloženostima prema institucijama čiji je preostali rok do dospijeca duži od tri mjeseca za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika naveden u Tablici 5. koji odgovara kreditnoj procjeni ECAI-a u skladu s člankom 69. ove odluke.

Tablica 5.						
Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20 %	50 %	50 %	100 %	100 %	150 %

- (2) Izloženostima prema instituciji čiji je preostali rok do dospijeca kraći od tri mjeseca za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika naveden u Tablici 6. koji odgovara kreditnoj procjeni ECAI-a u skladu s člankom 69. ove odluke.

Tablica 6.						
Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20 %	20 %	20 %	50 %	50 %	150 %

- (3) Odnos između tretmana kratkoročne kreditne procjene iz članka 64. ove odluke i općeg povlaštenog tretmana za kratkoročne izloženosti iz stavka (2) ovoga članka je sljedeći:
- ako ne postoji procjena kratkoročne izloženosti, opći povlašteni tretman za kratkoročne izloženosti iz stavka (2) ovoga članka primjenjuje se na sve izloženosti prema institucijama čiji je preostali rok do dospijeca kraći od tri mjeseca;
  - ako postoji kratkoročna procjena i ako takva procjena određuje primjenu povoljnijeg ili jednakog pondera rizika kao i primjenu općeg povlaštenog tretmana za kratkoročne izloženosti iz stavka (2) ovoga članka, tada se kratkoročna procjena primjenjuje samo za tu navedenu izloženost. Za ostale kratkoročne izloženosti primjenjuje se opći povlašteni tretman za kratkoročne izloženosti iz stavka (2) ovoga članka;
  - ako postoji kratkoročna procjena i ako takva procjena određuje primjenu manje povoljnog pondera rizika nego primjenom općeg povlaštenog tretmana za kratkoročne izloženosti iz stavka (2) ovoga članka, tada se opći povlašteni tretman za kratkoročne izloženosti ne primjenjuje, te se svim kratkoročnim potraživanjima kojima nije dodijeljen rejting dodjeljuje isti ponder rizika koji se primjenjuje za tu kratkoročnu procjenu.

Članak 57.

Izloženosti prema institucijama kojima nije dodijeljen rejting

- (1) Izloženostima prema institucijama za koje ne postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika u skladu sa stupnjem kreditne kvalitete koji je dodijeljen izloženostima prema centralnim vladama kojoj institucija ima sjedište, sukladno Tablici 7.

Tablica 7.						
Stupanj kreditne kvalitete dodijeljen centralnoj vladi	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika izloženosti	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

- Za izloženosti prema institucijama kojima nije dodijeljen rejting, a koje imaju sjedište u državama čijoj centralnoj vladi nije dodijeljen rejting ponder rizika je 100%.
- Za izloženosti prema institucijama kojima nije dodijeljen rejting čiji je izvorni efektivni rok do dospijeca tri mjeseca ili kraći ponder rizika je 20%.

Članak 58.

Izloženosti prema gospodarskim društvima

- (1) Izloženosti prema gospodarskim društvima za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika naveden u Tablici 8. koji odgovara kreditnoj procjeni ECAI-a u skladu s člankom 69. ove odluke.

Tablica 8.						
Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6

Ponder rizika	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %
----------------------	------	------	-------	-------	-------	-------

- (2) Izloženostima za koje ne postoji kreditna procjena dodjeljuje se ponder rizika od 100%. Ukoliko se središnjoj vladi u kojoj društvo ima sjedište dodjeljuje veći ponder rizika od 100%, izloženostima prema gospodarskim društvima za koje ne postoji kreditna procjena dodjeljuje se veći ponder rizika od 100%.

Članak 59.

Izloženosti prema stanovništvu

- (1) Izloženosti prema stanovništvu koje ispunjavaju sljedeće kriterije dodjeljuje se ponder rizika od 75%:
- izloženost je ili prema jednoj fizičkoj osobi ili više njih ili prema malom ili srednjem gospodarskom društvu;
  - izloženost je jedna od značajnog broja izloženosti sa sličnim karakteristikama, tako da se rizici povezani s takvim kreditiranjem značajno smanjuju;
  - ukupni iznos koji dužnik ili grupa povezanih osoba duguje banci i njenim matičnim društvima i njihovim ovisnim društvima pravne osobe, uključujući sve izloženosti sa statusom neizmirenja obveza, ne prelazi 250 tisuća KM. Banka mora poduzeti razumne mjere da bi došla do takvih saznanja.
- (2) Vrijednosni papiri ne raspoređuju se u kategoriju izloženosti prema stanovništvu.
- (3) Izloženosti koje ne zadovoljavaju kriterije iz stavka (1) točaka od a) do c) ovoga članka ne smiju se rasporediti u kategoriju izloženosti prema stanovništvu.
- (4) Sadašnja vrijednost minimalnih plaćanja za financijski leasing može se rasporediti u kategoriju izloženosti prema stanovništvu.

Članak 60.

Izloženosti osigurane nekretninama

- (1) Izloženosti ili bilo kojem dijelu izloženosti koji je u potpunosti osiguran stambenom i poslovnom nekretninom dodjeljuje se ponder rizika od 100%, ako ne ispunjavaju zahtjeve iz st. (3) i (4) ovoga članka i ukoliko nisu raspoređene u drugu kategoriju izloženosti.
- (2) Dio izloženosti koji se tretira kao u potpunosti osiguran nekretninom mora iznositi najmanje 80% tržišne vrijednosti te nekretnine za stambene nekretnine, odnosno 60% tržišne vrijednosti poslovne nekretnine, a dijelu izloženosti koji prelazi iznos od 80% tržišne vrijednosti stambene nekretnine ili 60% tržišne vrijednosti poslovne nekretnine dodjeljuje se ponder koji se primjenjuje na neosigurane izloženosti te druge ugovorne strane.
- (3) Izloženostima ili bilo kojem dijelu izloženosti potpuno osiguranim stambenim nekretninama u kojim stanuje ili će stanovati, odnosno koje iznajmljuje ili će iznajmljivati vlasnik, a ispunjavaju zahtjeve iz stavka (5) ovoga članka, dodjeljuje se ponder rizika 50%.
- (4) Izloženostima ili bilo kojem dijelu izloženosti potpuno osiguranom poslovnom nekretninom koja ispunjava zahtjeve iz stavka (5) ovoga članka, dodjeljuje se ponder rizika 75%.
- (5) Izloženosti koje su osigurane nekretninama mogu se priznati samo ako su ispunjeni svi zahtjevi iz točaka a) do c) ovoga stavka.
- za pravnu sigurnost moraju biti ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
    - hipoteka ili drugo pravo na naplatu iz vrijednosti nekretnine koje je provedivo u svim područjima sudske nadležnosti koja su relevantna u vrijeme sklapanja ugovora o kreditu, te pravodobno i propisno upisani;
    - moraju biti ispunjeni svi pravni uvjeti za zasnivanje zaloga;
    - ugovorne odredbe kojima se uspostavlja zaštita i s njima povezani pravni postupci omogućavaju banci unovčenje vrijednosti zaštite u razumnom roku.

- b) moraju biti ispunjeni svi sljedeći uvjeti za praćenje vrijednosti i procjenu vrijednosti nekretnine:
- 1) nakon prvobitne procjene ovlaštenog neovisnog procjenitelja, banka je dužna kontinuirano pratiti vrijednost nekretnina i to za poslovne nekretnine barem jednom godišnje, a za stambene nekretnine jednom u tri godine. Banka prati vrijednosti nekretnina i češće ako su tržišni uvjeti podložni značajnim promjenama;
  - 2) vrijednost nekretnine se ponovno procjenjuje ako informacije dostupne bankama ukazuju na to da je možda došlo do značajnog smanjenja vrijednosti nekretnine u odnosu na uobičajene tržišne cijene, a tu ponovnu procjenu provodi neovisni procjenitelj. Za izloženosti koje prelaze iznos od 1 milijun KM ili čine više od 5% regulatornoga kapitala banke, taj procjenitelj provodi ponovnu procjenu najmanje svake tri godine.
Za praćenje vrijednosti nekretnina i utvrđivanje nekretnine za koju je potrebna ponovna procjena, banka se može koristiti statističkim metodama.
- c) Banka je dužna jasno dokumentirati vrste stambenih i poslovnih nekretnina koje prihvaća i s tim povezane politike kreditiranja.
- (6) Izloženost koja ima kreditnu procjenu odabranog ECAI koji je povoljniji od pondera dodijeljenog kategoriji izloženosti osiguranoj nekretninama u skladu s ovim člankom, dodjeljuje se povoljniji ponder bez obzira na raspored u stablu odlučivanja.

Članak 61.

Izloženosti u statusu neizmirenja obveza

- (1) Neosiguranom dijelu bilo koje stavke izloženosti u statusu neizmirenja obveza dodjeljuju se sljedeći ponderi rizika:
- a) 150% kada su ispravke vrijednosti za kreditni rizik manje od 20% osiguranog dijela vrijednosti izloženosti, prije smanjenja za ispravke vrijednosti za kreditni rizik;
  - b) 100% kada ispravke vrijednosti za kreditni rizik nisu manji od 20% neosiguranog dijela vrijednosti izloženosti, prije smanjenja za ispravke vrijednosti za kreditni rizik.
- (2) Za potrebe određivanja osiguranog dijela dospjele obveze, priznatim kolateralom smatraju se oni koji su priznati u svrhe smanjenja kreditnog rizika.
- (3) Smatra se da je status neizmirenja obveza pojedinog dužnika nastao kada je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta ili oba sljedeća uvjeta:
- a) banka smatra vjerojatnim da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze prema banci, njenom matičnom društvu ili bilo kojem od njenih ovisnih društava pravne osobe ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala;
  - b) dužnik više od 90 dana nije ispunio svoju dospjelu obvezu u materijalno značajnom iznosu sukladno članku 2. točka II) ove odluke. U slučaju izloženosti prema stanovništvu banka može primjenjivati definiciju nastanka statusa neizmirenja obveza utvrđenu u točkama a) i b) na razini pojedinačne izloženosti, a ne u odnosu na ukupne izloženosti dužnika.
- (4) Za potrebe točke b) stavka (3) ovog članka primjenjuje se sljedeće:
- a) za prekoračenja, brojanje dana kašnjenja počinje s danom kada dužnik prekorači odobreni limit, kada mu je odobreni limit smanjen te je niži od trenutno iskorištenog iznosa ili kada je izvršio isplatu sredstava s tekućeg računa bez pokrića, a njihov je iznos značajan;
  - b) za potrebe točke a), odobreni limit obuhvaća svaki kreditni limit koji je banka odredila i o kojemu je obavijestila dužnika;
  - c) brojanje dana kašnjenja za izloženosti po kreditnim karticama počinje s danom na koji dospijeva obveza plaćanja minimalnog dijela;
  - d) značajnost dospjele kreditne obveze procjenjuje se u odnosu na prag iz članka 2. točka II).

- e) banka je dužna imati dokumentirane politike u vezi s brojanjem dana kašnjenja, posebno s obzirom na produženje roka za ispunjenje obveza. Te se politike moraju primjenjivati dosljedno tijekom vremena i biti sukladne uspostavljenom sustavu za upravljanje rizicima.
- (5) Za potrebe stavka (3) točka a) banka je pri procjeni vjerojatnosti da dužnik neće uredno ispuniti svoje obveze dužna uzeti u obzir sljedeće elemente:
- a) banka ne priznaje kamatne prihode i prihode od provizija i naknada po kreditnoj obvezi;
  - b) banka priznaje ispravke vrijednosti za kreditni rizik zbog uočenoga značajnog pogoršanja kreditne kvalitete dužnika koje je uslijedilo nakon nastanka te izloženosti;
  - c) banka je prodala kreditnu izloženost uz značajan ekonomski gubitak;
  - d) banka pristaje na restrukturiranje kreditne izloženosti koje će vjerojatno rezultirati umanjivanjem financijske obveze dužnika zbog značajnog smanjenja ili odgode plaćanja glavnice, kamata ili prema potrebi, naknada;
  - e) banka je podnijela zahtjev za pokretanje stečajnog ili sličnog postupka nad dužnikom u vezi s kreditnom obvezom dužnika prema banci, njenom matičnom društvu ili bilo kojem od njenih ovisnih društva pravne osobe;
  - f) nad dužnikom je podnesen zahtjev za pokretanje stečajnog ili sličnog postupka koji će dovesti do neplaćanja ili odgode plaćanja kreditne obveze dužnika prema banci, njenom matičnom društvu ili bilo kojem od njenih ovisnih društva pravne osobe.
- (6) Ako izloženost koja je prethodno bila u statusu neizmirenja obveza više ne ispunjava ni jedan od uvjeta iz definicije nastanka statusa neizmirenja obveza iz članka 2. točka II) i članka 61. stavka (3) banka će dodijeliti rejting dužniku ili pojedinačnoj izloženosti kao da se radi o izloženosti koja nije u statusu neizmirenja obveza, ali tek nakon isteka 6 mjeseci od prestanka ispunjenja navedenih uvjeta.

Ako se naknadno ispuni neki od uvjeta iz definicije nastanka statusa neizmirenja obveza, smatrat će se da je došlo do nastanka novog statusa neizmirenja obveza.

Članak 62.

Visokorizične izloženosti

- (1) Banka, kada je to primjenjivo, dodjeljuje ponder rizika 150% izloženostima, uključujući izloženosti u obliku dionica ili udjela u investicijskim fondovima, a koje su visokorizične.
- (2) Visokorizične izloženosti obuhvaćaju sljedeće izloženosti:
  - a) ulaganja u gospodarska društva rizičnog kapitala;
  - b) ulaganja u alternativne investicijske fondove sa sjedištem izvan BiH;
- (3) Pri procjeni da li su izloženosti koje nisu navedene u stavku (2) ovoga članka visokorizične, banka uzima u obzir sljedeće karakteristike rizika:
  - a) postoji visok rizik od gubitka kao posljedica nastanka statusa neizmirenja obveza dužnika;
  - b) nije moguće na odgovarajući način ocijeniti može li se izloženost svrstati u točku a) ovoga stavka.

Članak 63.

Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica

- (1) Kako bi se mogao primjenjivati povlašteni tretman iz st. (4) i (5) ovoga članka, pokrivena obveznica moraju ispunjavati zahtjeve utvrđene u stavku (6) i biti osigurane bilo kojom sljedećom priznatom imovinom:
  - a) izloženostima prema Centralnoj vladi BiH, Vladi FBiH, Vladi RS-a, Vladi Distrikta Brčko, centralnim vladama, centralnim bankama članicama Europskog sustava centralnih banaka (ESCB) u EU ili izloženostima koje su osigurane njihovim garancijama;
  - b) izloženostima prema centralnim vladama trećih zemalja, centralnim bankama trećih zemalja, multilateralnim razvojnim bankama, međunarodnim organizacijama koje ispunjavaju uvjete za 1. stupanj kreditne kvalitete ili izloženostima koje su osigurane njihovim garancijama, te izloženostima u smislu ove točke koje u skladu s ovim dijelom

- odluke ispunjavaju uvjete za 2. stupanj kreditne kvalitete, pod uvjetom da ne prelaze 20% nominalnog iznosa nepodmirenih obveza koje proizlaze iz pokrivenih obveznica institucija izdavatelja;
- c) izloženostima prema institucijama koje ispunjavaju uvjete za 1. stupanj kreditne kvalitete. Ukupna izloženost ove vrste ne smije prelaziti 15% nominalnog iznosa nepodmirenih obveza koje proizlaze iz pokrivenih obveznica institucije izdavatelja. Izloženosti prema institucijama iz EU s dospijećem 100 dana ili kraćim ne pripadaju 1. stupnju kreditne kvalitete, nego te institucije moraju ispuniti minimalno uvjete za 2. stupanj kreditne kvalitete;
- (2) Situacije opisane u točkama od a) do c) stavka (1) ovoga članka uključuju kolaterale koji su namijenjeni isključivo zaštiti imatelja obveznica od gubitaka u skladu s važećim zakonima.
- (3) Za pokriveno obveznice koje su osigurane nekretninama, banka mora voditi računa da nekretnine ispunjavaju uvjete iz članka 60. stavka (5).
- (4) Pokrivenim obveznicama za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika naveden u Tablici 9. koji odgovara kreditnoj procjeni ECAI-a u skladu s člankom 69. ove odluke.

Tablica 9.						
Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	10 %	20 %	20 %	50 %	50 %	100 %

- (5) Pokrivenim obveznicama za koje ne postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika na temelju pondera rizika dodijeljenog nadređenim neosiguranim izloženostima prema instituciji koja ih izdaje. Primjenjuje se sljedeća veza između pondera rizika:
- a) ako je izloženostima prema instituciji dodijeljen ponder rizika 20%, pokrivenoj obveznici dodjeljuje se ponder rizika 10%;
- b) ako je izloženostima prema instituciji dodijeljen ponder rizika 50%, pokrivenoj obveznici dodjeljuje se ponder rizika 20%;
- c) ako je izloženostima prema instituciji dodijeljen ponder rizika 100%, pokrivenoj obveznici dodjeljuje se ponder rizika 50%;
- d) ako je izloženostima prema instituciji dodijeljen ponder rizika 150%, pokrivenoj obveznici dodjeljuje se ponder rizika 100%.
- (6) Na izloženosti u obliku pokrivenih obveznica može se primijeniti povlašteni tretman pod uvjetom da banka koja ulaže u pokriveno obveznice može Agenciji dokazati:
- a) da prima informacije o portfelju najmanje o:
- 1) vrijednosti skupa za pokriće i nepodmirenih obveza koje proizlaze iz pokrivenih obveznica;
  - 2) geografskoj distribuciji i vrsti imovine koja služi kao pokriće, visini kredita, riziku kamatnih stopa i valutnom riziku;
  - 3) ročnoj strukturi imovine koja služi kao pokriće i pokrivenih obveznica;
  - 4) postotku kredita koji su dospjeli više od devedeset dana;
- b) izdavatelja stavlja informacije iz točke a) ovoga stavka na raspolaganje banci najmanje polugodišnje.

Članak 64.

Izloženosti prema institucijama i gospodarskim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom

Izloženostima prema institucijama i gospodarskim društvima za koje postoji kratkoročna kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika naveden u Tablici 10. koji odgovora kreditnoj procjeni ECAI-a u skladu s člankom 69. ove odluke.

Tablica 10.						
Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20 %	50 %	100 %	150 %	150 %	150 %

Članak 65.

Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima

- (1) Izloženostima u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima dodjeljuje se ponder rizika od 100%, osim ako banka primjenjuje metodu procjene kreditnog rizika iz stavka (2) ovoga članka.
- (2) Izloženostima u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika naveden u Tablici 11. koji odgovora kreditnoj procjeni ECAI-a u skladu s člankom 69. ove odluke.

Tablica 11.						
Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

Članak 66.

Izloženosti na temelju vlasničkih ulaganja

- (1) Sljedeće izloženosti smatraju se izloženostima na temelju vlasničkih ulaganja:
  - a) izloženosti koje nisu dužničke, te predstavljaju podređeno rezidualno pravo na imovinu ili prihod izdavatelja;
  - b) dužničke izloženosti i drugi vrijednosni papiri, partnerstva, instrumenti čija je ekonomska suština slična izloženostima navedenima u točki a) ovoga stavka.
- (2) Izloženostima po osnovi vlasničkih ulaganja dodjeljuje se ponder rizika 100%, osim ako predstavljaju odbitnu stavku od regulatornog kapitala, ako se tretiraju kao visokorizične izloženosti u skladu s člankom 62. ove odluke ili ako im se dodjeljuje ponder rizika 1 250%, u skladu s člankom 9. ove odluke.
- (3) Ulaganja u instrumente regulatornog kapitala koje izdaju banke smatraju se potraživanjima po osnovi vlasničkih ulaganja, osim ako predstavljaju odbitnu stavku od regulatornog kapitala ili ako se tretiraju kao visokorizične izloženosti u skladu s člankom 62. ove odluke.

Članak 67.

Ostale izloženosti

- (1) Materijalnoj imovini (zemljište i građevinski objekti, oprema, avansi za materijalnu imovinu i materijalna imovina u pripremi) dodjeljuje se ponder rizika 100%.
- (2) Plaćenim avansima i prihodima budućih razdoblja za koje banka ne može odrediti druge ugovorne strane dodjeljuje se ponder rizika 100%.

- (3) Gotovinskim stavkama u postupku naplate dodjeljuje se ponder rizika 20%. Novcu u blagajni i ekvivalentu gotovine dodjeljuje se ponder rizika 0%.
- (4) Zlatu u trezoru ili na posebnoj lokaciji u mjeri u kojoj je pokriveno obvezama u zlatu dodjeljuje se ponder rizika 0%.
- (5) Kod ugovora o prodaji i ponovnoj kupnji imovine (engl. asset sale and repurchase agreements) i ugovora o izravnim terminskim kupovinama primjenjuje se ponder rizika koji se dodjeljuje za imovinu na koju se ugovori odnose, a ne za druge ugovorne strane u tom pravnom poslu.
- (6) Vrijednost izloženosti na osnovu leasinga jednaka je diskontiranim minimalnim plaćanjima leasinga. Minimalna plaćanja leasinga su plaćanja koje banka zahtijeva ili može zahtijevati od najmoprimca tijekom trajanja ugovora o leasingu i plaćanja na temelju bilo koje opcije kupnje predmeta leasinga koja će vrlo vjerojatno biti izvršena.

IV. PRIZNAVANJE KREDITNIH PROCJENA ECAI

Članak 68.

Upotreba kreditnih procjena ECAI

- (1) Vanjska kreditna procjena može se koristiti za određivanje pondera rizika izloženosti samo ako ju je dodijelio ili je potvrdio ECAI.
- (2) Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržište (ESMA) ažurira i objavljuje popis registriranih i certificiranih agencija za procjenu kreditnog rizika na svojoj web stranici čije procjene banka može koristiti.

Članak 69.

Raspoređivanje kreditnih procjena ECAI

- (1) Europsko bankarsko nadzorno tijelo (EBA), Europsko nadzorno tijelo za osiguranja i mirovinsko osiguranje (EIOPA) i ESMA preko Zajedničkog odbora sastavljaju nacrt provedbenih dokumenata u kojima utvrđuju način raspoređivanja kreditnih procjena ECAI u odgovarajuće stepene kreditnog kvaliteta iz dijela III. ove odluke. Taj postupak mora biti objektivian i dosljedan.
- (2) Agencija će objaviti web stranice na kojima se mogu preuzeti dokumenti iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 70.

Upotreba kreditnih procjena ECA

- (1) Za potrebe članka 50. ove odluke, banka može upotrebljavati kreditne procjene ECA koje je odabrala banka ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:
  - a) ako se radi o općeprihvaćenom rejtingu za ocjenu rizičnosti koji dodjeljuje ECA, a koje sudjeluju u kreiranju smjernica Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD) za službeno podržano kreditiranje izvoza, ili
  - b) ECA objavljuje svoje kreditne procjene, te se obvezuje da će upotrebljavati dogovorenu metodologiju OECD-a, a kreditna procjena povezana je s jednom od osam minimalnih premija osiguranja izvoznih poslova (MPOIP) utvrđenih dogovorenim metodologijom OECD-a. Banka može opozvati svoj odabir ECA. Ukoliko postoje konkretne naznake da je cilj opoziva smanjenje zahtjeva koji se odnose na adekvatnost kapitala, banka mora obrazložiti taj opoziv.
- (2) Izloženostima kod kojih se kreditna procjena ECA priznaje za potrebe dodjeljivanja pondera rizika dodjeljuje se ponder rizika naveden u Tablici 12.

Tablica 12.								
MPOIP	0	1	2	3	4	5	6	7
Ponder rizika	0 %	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

Članak 71.

Opći zahtjevi za upotrebu kreditnih procjena ECAI za određivanje pondera rizika

Banka može odabrati jedan ECAI ili više njih koji će se upotrebljavati za određivanje pondera rizika koji se dodjeljuju bilančnoj i izvanbilančnoj imovini. Banka može opozvati svoj odabir ECAI. Banka mora obrazložiti taj opoziv ako postoje konkretne naznake da je cilj povlačenja smanjenje zahtjeva koji se odnose na adekvatnost kapitala. Kreditne procjene ne smiju se primjenjivati selektivno. Banka upotrebljava zatražene kreditne procjene. Kod primjene kreditne procjene banka se mora pridržavati sljedećih zahtjeva:

- a) banka koja odluči upotrebljavati kreditne procjene koje dodjeljuje ECAI za određene kategorije stavki mora upotrebljavati te kreditne procjene dosljedno za sve izloženosti iz navedene kategorije;
- b) banka koja odluči upotrebljavati kreditne procjene koje dodjeljuje ECAI mora ih upotrebljavati kontinuirano i dosljedno;
- c) banka smije upotrebljavati samo kreditne procjene ECAI koje uzimaju u obzir sve iznose koje institucija potražuje, kako glavnice tako i pripadajuće kamate;
- d) ako za stavku postoji samo jedna kreditna procjena odabranog ECAI-a, za određivanje pondera rizika za navedenu stavku upotrebljava se ta kreditna procjena;
- e) ako za stavku postoje dvije kreditne procjene odabranih ECAI koje odgovaraju različitim ponderima rizika, navedenoj stavci dodjeljuje se viši ponder rizika;
- (f) ako za stavku postoji više od dvije kreditne procjene odabranih ECAI, upotrebljavaju se kreditne procjene koje daju dva najniža pondera rizika. Ako se spomenuta dva najniža pondera rizika razlikuju, dodjeljuje se viši ponder rizika. Ako su spomenuta dva najniža pondera rizika jednaka, upotrebljava se taj ponder rizika.

Članak 72.

Kreditna procjena izdavaoca i izdanja

- (1) Ako postoji kreditna procjena za određeni program izdanja ili za financijski instrument kojem pripada stavka koja predstavlja izloženost, navedena kreditna procjena upotrebljava se za određivanje pondera rizika koji se dodjeljuje toj stavci.
- (2) Ako za određenu stavku ne postoji izravna kreditna procjena, a postoji kreditna procjena za određeni program izdanja ili financijski instrument kojemu ne pripada stavka koja predstavlja izloženost ili ako postoji opća kreditna procjena za izdavatelja, ta se kreditna procjena upotrebljava u sljedećim slučajevima:
  - a) ako daje viši ponder rizika nego što bi to inače bio slučaj te je predmetna izloženost u svakom pogledu istog ranga ili podređena u odnosu na određeni program izdanja ili financijski instrument ili na nadređene neosigurane izloženosti tog izdavatelja;
  - b) ako daje niži ponder rizika te je dana izloženost u svakom pogledu istog ranga ili nadređena u odnosu na određeni program izdanja ili financijski instrument ili na nadređene neosigurane izloženosti tog izdavatelja;

U svim ostalim slučajevima izloženost se tretira kao pozicija bez rejtinga.
- (3) Primjena st. (1) i (2) ovoga članka ne sprječava primjenu članka 63. ove odluke.
- (4) Kreditne procjene za izdavatelja iz grupe gospodarskih društava ne mogu se koristiti kao kreditne procjene drugog izdavatelja iz iste grupe gospodarskih društava.

Članak 73.

Dugoročne i kratkoročne kreditne procjene

- (1) Kratkoročne kreditne procjene mogu se koristiti samo za kratkoročnu imovinu i izvanbilančne stavke koje predstavljaju izloženost prema institucijama i gospodarskim društvima.
- (2) Kratkoročne kreditne procjene koriste se samo za stavke na koje se odnosi kratkoročna kreditna procjena, te se ne upotrebljavaju da bi se iz njih izveo ponder rizika za neku drugu stavku, osim u sljedećim slučajevima:
  - a) ako je financijskom instrumentu za koji postoji kratkoročna kreditna procjena dodijeljen ponder rizika 150%, onda se svim osiguranim izloženostima istom dužniku kojima nije dodijeljen rejting, bez obzira na to jesu li one kratkoročne ili dugoročne, također dodjeljuje ponder rizika 150%;
  - b) ako je financijskom instrumentu za koji postoji kratkoročna kreditna procjena dodijeljen ponder rizika 50%, niti jednoj kratkoročnoj izloženosti bez rejtinga ne smije se dodijeliti ponder rizika niži od 100%.

Članak 74.

Stavke u domaćoj i stranoj valuti

- (1) Kreditna procjena koja se odnosi na stavke nominirane u domaćoj valuti dužnika ne može se upotrebljavati za izvođenje pondera rizika za drugu izloženost prema istom dužniku koja je nominirana u stranoj valuti.
- (2) Ako izloženost nastane zbog sudjelovanja banke u kreditu koji je odobrila multilateralna razvojna banka čiji je status vjerovnika s pravom prvenstva priznat na tržištu, kreditna procjena za dužnikovu stavku u domaćoj valuti može se upotrijebiti za određivanje pondera rizika.

V. TEHNIKE SMANJENJA KREDITNOG RIZIKA (CRM)

Članak 75.

Opća odredbe za priznavanje efekata CRM

- (1) Za potrebe ovog dijela odluke, banka kreditor predstavlja banku koja je primatelj kreditne zaštite.
- (2) Nijedna izloženost na koju je primijenjena tehnika smanjenja kreditnog rizika ne smije dovesti do većeg iznosa izloženosti ponderiranog rizikom od istovjetne izloženosti na koju nije primijenjena tehnika smanjenja kreditnog rizika.
- (3) Ako su ispunjeni uvjeti za priznavanje materijalne i nematerijalne kreditne zaštite, banka može prilagoditi izračun iznosa izloženosti ponderiranog rizikom koji je izvršen sukladno dijelu ove odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik prema standardiziranom pristupu.
- (4) Banka je dužna gotovinu, vrijednosne papire ili robu kupljene, pozajmljene ili primljene na temelju repo transakcija ili transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane smatrati kolateralom.
- (5) Ako banka koja izračunava iznose izloženosti ponderirane rizikom prema standardiziranom pristupu upotrebljava više vrsta instrumenata za smanjenje kreditnog rizika koje pokrivaju jednu izloženost dužna je postupiti na sljedeći način:
  - a) podijeliti izloženost na dijelove pokrivene pojedinom vrstom sredstava za smanjenje kreditnog rizika i

- b) posebno izračunati iznos izloženosti ponderiran rizikom za svaki dio dobiven prema točki a) ovoga stavka sukladno odredbama odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik prema standardiziranom pristupu i ovog dijela odluke.
- (6) Ako banka koja izračunava iznose izloženosti ponderirane rizikom prema standardiziranom pristupu pokriva jednu izloženost kreditnom zaštitom jednog pružatelja zaštite, a ta zaštita ima različita dospijeca dužna je postupiti na sljedeći način:
  - a) podijeliti izloženost na dijelove pokrivene pojedinom vrstom instrumenata za smanjenje rizika
  - b) posebno izračunati iznos izloženosti ponderiran rizikom za svaki dio dobiven prema točki a) ovoga stavka sukladno odredbama odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik prema standardiziranom pristupu i ovog dijela odluke.

Članak 76.

Načela za priznavanje efekata smanjenja kreditnog rizika

- (1) Tehnika koja se koristi za pribavljanje kreditne zaštite, zajedno s poduzetim aktivnostima i postupcima, te procedurama i politikama koje provodi banka kreditor mora osigurati aranžmane kreditne zaštite koji su provedivi u svim relevantnim područjima sudske nadležnosti.
Banka kreditor dužna je na zahtjev Agencije dostaviti ažurno, pisano, obrazloženo i neovisno pravno mišljenje ili više njih kojima se koristila kako bi utvrdila zadovoljava li aranžman kreditne zaštite, odnosno aranžmani kreditne zaštite, te uvjete.
- (2) Banka kreditor dužna je poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi osigurala provedivost aranžmana kreditne zaštite i upravljala rizicima povezanim s tim aranžmanom.
- (3) Banka može priznati materijalnu kreditnu zaštitu pri izračunu efekata smanjenja kreditnog rizika samo ako imovina koja predstavlja zaštitu ispunjava oba sljedeća zahtjeva:
  - a) predstavlja imovinu koja se u skladu s čl. 77., 78. i 79. ove odluke priznaje kao kolateral;
  - b) dovoljno je likvidna, a njena je vrijednost tijekom vremena dovoljno stabilna, te pruža odgovarajuću sigurnost u vezi s razinom postignute kreditne zaštite, uzimajući u obzir dopušteni stupanj priznavanja kreditne zaštite za potrebe izračunavanja iznosa izloženosti ponderiranih rizikom.
- (4) Banka može priznati materijalnu kreditnu zaštitu prilikom izračunavanja efekata smanjenja kreditnog rizika samo ako banka kreditor ima pravo da pravovremeno unovči ili zadrži imovinu koja predstavlja kreditnu zaštitu u slučaju nastanka statusa neizmirenja obveza, nesolventnosti ili stečaja, dužnika i kada je to primjenjivo, osobe kod koje se nalazi kolateral, te u slučaju nastanka drugog kreditnog događaja navedenog u dokumentaciji o transakciji. Stupanj korelacije između vrijednosti imovine koja predstavlja materijalnu kreditnu zaštitu i kreditne sposobnosti dužnika ne smije biti previsok.
- (5) U slučaju nematerijalne kreditne zaštite pružatelj zaštite priznaje se samo ako je kao priznati pružatelj zaštite naveden u članku 80. ove odluke.
- (6) U slučaju nematerijalne kreditne zaštite predmetni ugovor o zaštiti priznaje se u skladu sa čl. 80. i 81. ove odluke i uz uvjet da je ugovor pravno provediv u svim relevantnim područjima sudske nadležnosti i pruža odgovarajuću sigurnost u vezi s razinom postignute kreditne zaštite, uzimajući u obzir pristup koji se koristi za izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, te dopušteni stupanj priznavanja kreditne zaštite;
- (7) Kreditna zaštita mora ispunjavati uvjete iz dijela odluke koji se odnosi na zahtjeve za priznavanja kreditne zaštite.
- (8) Banka je dužna na zahtjev Agencije dokazati da ima adekvatne procese upravljanja rizikom, kako bi kontrolirala rizike kojima može biti izložena zbog provedbe postupaka smanjenja kreditnog rizika.
- (9) Neovisno o priznatom smanjenju kreditnog rizika prilikom izračuna iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, banka je dužna nastaviti provoditi potpunu procjenu kreditnog rizika

osnovne izloženosti i biti u mogućnosti da nadležnim tijelima dokaže da ispunjava taj zahtjev. Za potrebe ovoga stavka, za repo transakcije i transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane osnovnom izloženošću smatra se neto iznosom izloženosti.

PRIZNAVANJE MATERIJALNE KREDITNE ZAŠTITE

Članak 77.

Priznavanje kolaterala prema svim pristupima i metodama

- (1) Banka može upotrebljavati sljedeće stavke kao priznati kolateral prema svim pristupima i metodama:
  - a) gotovinski polog položen kod banke kreditora ili druge instrumente koji se mogu smatrati gotovinom koje drži banka kreditor;
  - b) dužnički vrijednosni papiri centralnih vlada ili centralnih banaka koji imaju kreditnu procjenu ECAI-a ili ECA koja je priznata za potrebe dijela odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik i za koju je utvrđeno da pripada najmanje 4. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama u skladu sa tim dijelom odluke;
  - c) dužnički vrijednosni papiri institucija koji imaju kreditnu procjenu ECAI-a i za koju je utvrđeno da pripada najmanje 3. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema institucijama u skladu s dijelom odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik;
  - d) dužnički vrijednosni papiri ostalih subjekata koji imaju kreditnu procjenu ECAI-a i za koju je utvrđeno da pripada najmanje 3. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema gospodarskim društvima u skladu s dijelom odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik;
  - e) dužnički vrijednosni papiri koji imaju kratkoročnu kreditnu procjenu ECAI-a i za koju je utvrđeno da pripada najmanje 3. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje kratkoročnih izloženosti u skladu s dijelom odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik;
  - (f) dionice ili konvertibilne obveznice uključene u glavni burzanski indeks;
  - (g) zlato;
- (2) Za potrebe stavka (1) točke b) ovoga članka „dužnički vrijednosni papiri centralnih vlada ili centralnih banaka” uključuju:
  - a) dužničke vrijednosne papire Vlade FBiH, Vlade RS-a i Vlade Brčko distrikta;
  - b) dužničke vrijednosne papire multilateralnih razvojnih banaka na koje se u skladu sa člankom 53. st. (2) ove odluke primjenjuje ponder rizika od 0%;
  - c) dužničke vrijednosne papire međunarodnih organizacija na koje se u skladu s člankom 54. ove odluke primjenjuje ponder rizika od 0%.
- (3) Za potrebe stavka (1) točke c) ovoga članka „dužnički vrijednosni papiri institucija” uključuju:
  - a) dužničke vrijednosne papire regionalnih vlada i lokalnih vlasti, osim onih iz stavka (2) točka a) ovoga članka;
  - b) dužničke vrijednosne papire subjekata javnog sektora, prema kojima ima tretman u skladu s člankom 52. stavak (1) i (2) ove odluke;
  - c) dužničke vrijednosne papire multilateralnih razvojnih banaka, osim onih na koje se primjenjuje ponder rizika od 0% u skladu s člankom 53. stavkom (2) ove odluke.
- (4) Banka može dužničke vrijednosne papire drugih institucija koje nemaju kreditnu procjenu ECAI-a upotrebljavati kao priznatu kolateralu ako ti dužnički vrijednosni papiri ispunjavaju sve sljedeće kriterije:

- a) kotiraju na priznatoj burzi;
  - b) smatraju se nadređenim potraživanjem (s aspekta naplate);
  - c) sva ostala izdanja institucije izdavatelja s istim statusom u redoslijedu naplate, koja imaju rejting, imaju kreditnu procjenu ECAI-a za koju je u skladu s člankom 69. ove odluke utvrđeno da pripada najmanje 3. stupanj kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema institucijama ili pravilima za ponderiranje kratkoročnih izloženosti sukladno dijelu odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik - standardizirani pristup;
  - d) banka kreditor nema informacija koje bi upućivale na kreditnu procjenu izdanja manje povoljnu od one navedene u točki c);
  - e) tržišna likvidnost instrumenta dovoljna je za ove potrebe.
- (5) Banka može upotrebljavati udjele ili dionice u investicijskim fondovima kao priznatu kolateralu ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
- a) cijena udjela ili dionica javno svakodnevno se objavljuje;
  - b) investicijski fond ograničen je na ulaganja u instrumente koji se mogu priznati u skladu sa odredbama st. (1) i (4) ovoga članka;
- Ako investicijski fond ulaže u dionice ili udjele drugog investicijskog fonda, na svaki takav odnosni investicijski fond primjenjuju se uvjeti jednaki točkama od a) do b) ovoga stavka.
- Ako investicijski fond koristi izvedene instrumente za zaštitu dopuštenih ulaganja to ne sprječava da udjeli i dionice u takvim investicijskim fondovima budu priznati kao kolateral.
- (6) Za potrebe stavka (5) ovoga članka, ako investicijski fond („izvorni investicijski fond”) ili neki od njegovih odnosnih investicijskih fondova ulaže i u instrumente koji se ne mogu priznati prema st. (1) i (4) ovoga članka, banka može koristiti udjele ili dionice u tom investicijskom fondu kao kolateralu do iznosa koji je jednak vrijednosti priznate imovine koju drži investicijski fond, pod pretpostavkom da je taj investicijski fond ili neki od njegovih odnosnih investicijskih fondova do maksimalnog dopuštenog iznosa iskoristio mogućnost ulaganja u imovinu koja se ne priznaje.
- Kada odnosni investicijski fond i sam ima odnosne investicijske fondove, banka može upotrebljavati udjele ili dionice u izvornom investicijskom fondu kao priznatu kolateralu pod uvjetom da primjenjuju metodologiju iz prvog podstavka.
- U slučajevima kada imovina koja se ne priznaje ima negativnu vrijednost zbog obveza ili potencijalnih obveza proizašlih iz vlasništva, banka je dužna učiniti sljedeće:
- a) izračunati ukupnu vrijednost imovine koja se ne priznaje i
  - b) ako je iznos dobiven u skladu s točkom a) ovoga stavka negativan, oduzeti apsolutnu vrijednost tog iznosa od ukupne vrijednosti priznate imovine.
- (7) U pogledu stavka (1) točaka b) do e) ovoga članka, ako vrijednosni papiri imaju dvije kreditne procjene ECAI, banka je dužna primijeniti manje povoljnu procjenu. Ako vrijednosni papiri imaju više od dvije kreditne procjene ECAI, banka je dužna primijeniti dvije najpovoljnije procjene. Ako su dvije najpovoljnije kreditne procjene različite, banka je dužna primijeniti onu koja je manje povoljna.

Članak 78.

Dodatno priznavanje kolaterala prema složenoj metodi financijskog kolaterala

- (1) Banka koja primjenjuje složenu metodu financijskog kolaterala iz članka 88. ove odluke, osim kolaterala navedenih u članku 77. ove odluke, može kao kolateral priznati i sljedeće stavke:
- a) dionice ili konvertibilne obveznice koje nisu uključene u glavni burzanski indeks, ali kojima se trguje na priznatoj burzi;
  - b) udjele ili dionice u investicijskim fondovima ako su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

- 1) cijena udjela ili dionica svakodnevno se javno objavljuje;
- 2) investicijski fond ograničen je na ulaganja u instrumente koji se mogu priznati sukladno odredbama članka 77. st. (1) i (4) ove odluke, te u instrumente iz točke a) ovoga stavka. Ako investicijski fond ulaže u udjele ili dionice drugog investicijskog fonda, na takav odnosni investicijski fond primjenjuju se uvjeti jednaki onima iz točaka a) i b) ovoga stavka.

Ako investicijski fond koristi derivate za zaštitu dopuštenih ulaganja to ne sprječava da udjeli i dionice u takvim investicijskim fondovima budu priznati kao kolateral.

- (2) Ako investicijski fond ili neki od njegovih odnosnih investicijskih fondova ulaže i u instrumente koji se ne mogu priznati prema članku 77. st. (1) i (4) ove odluke i instrumente iz točke a) stavka (1) ovoga članka, banka može priznati udjele ili dionice u tom investicijskom fondu kao kolateral do iznosa koji je jednak vrijednosti priznate imovine koju drži investicijski fond, pod pretpostavkom da je investicijski fond ili neki od njegovih odnosnih investicijskih fondova do maksimalnog dopuštenog iznosa iskoristio mogućnost ulaganja u imovinu koja se ne priznaje.

U slučajevima kada imovina koja se ne priznaje ima negativnu vrijednost zbog obveza ili potencijalnih obveza koje proizlaze iz vlasništva, banka je dužna:

- a) izračunati ukupnu vrijednost imovine koja se ne priznaje i
- b) ako je iznos dobiven u skladu s točkom a) ovoga stavka negativan, oduzeti apsolutnu vrijednost tog iznosa od ukupne vrijednosti priznate imovine.

Članak 79.

Ostala materijalna kreditna zaštita

Banka može koristiti sljedeću ostalu materijalnu kreditnu zaštitu kao priznati kolateral:

- a) gotovinske pologe položene kod druge banke ili instrumente koji se mogu smatrati gotovinom koje drži druga banka, u neskrbničkom odnosu, a koji su dati kao zalog banci kreditoru;
- b) police životnog osiguranja založene u korist banke kreditora;
- c) instrumente izdane od druge banke koje će na zahtjev otkupiti ta banka.

PRIZNAVANJE NEMATERIJALNE KREDITNE ZAŠTITE

Članak 80.

Priznavanje pružatelja zaštite prema svim pristupima

Banka može sljedeće subjekte smatrati priznatim pružateljima nematerijalne kreditne zaštite:

- a) centralne vlade i centralne banke;
- b) jedinice regionalne vlade i lokalne vlasti;
- c) multilateralne razvojne banke;
- d) međunarodne organizacije čijim se izloženostima, sukladno odredbama članka 54. ove odluke, dodjeljuje ponder rizika od 0%;
- e) subjekti javnog sektora, potraživanja koja se tretiraju sukladno članku 52. ove odluke;
- f) institucije i financijske institucije za koje se izloženosti prema financijskim institucijama tretiraju kao izloženosti prema institucijama sukladno članku 55. stavku (4) ove odluke;
- g) ostala gospodarska društva, uključujući i matična gospodarska a društva, ovisno društvo pravne osobe i pridružena gospodarska društva banke ako ta druga gospodarska društva imaju kreditnu procjenu ECAI-a;

Članak 81.

Priznavanje garancija kao nematerijalne kreditne zaštite

Banka može upotrebljavati garancije kao priznatu nematerijalnu kreditnu zaštitu.

ZAHTJEVI ZA MATERIJALNU ZAŠTITU

Članak 82.

Zahtjevi za financijski kolateral

- (1) Financijski kolateral i zlato mogu se upotrebljavati kao priznati kolateral prema svim pristupima i metodama, ako su ispunjeni svi zahtjevi iz st. (2) do (4) ovoga članka.
- (2) Kreditna kvaliteta dužnika i vrijednost kolaterala ne smiju biti značajno međuovisne. Ako se vrijednost kolaterala značajno smanji, to samo po sebi ne znači da je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta dužnika. Ako se kreditna kvaliteta dužnika značajno pogorša, to samo po sebi ne znači da je došlo do značajnog smanjenja vrijednosti kolaterala. Vrijednosni papiri dužnika ili bilo koje druge osobe iz grupe povezane s dužnikom ne mogu se upotrebljavati kao priznati kolateral. Neovisno o tome, u priznati kolateral mogu se uključiti vlastita izdanja pokrivenih obveznica dužnika prema uvjetima iz članka 63. ove odluke, ako su založene za repo transakciju, uz ispunjenje uvjeta iz prvog stavka ovoga članka.
- (3) Banka je dužna ispuniti sve ugovorne i zakonske obveze, te poduzeti sve potrebne aktivnosti kako bi se osigurala provedivost ugovora o kolateralu prema propisima koji se primjenjuju na takve ugovore.
Banka je dužna osigurati valjanu pravnu ocjenu kojom se potvrđuje provedivost ugovora o kolateralu u svim relevantnim područjima sudske nadležnosti. Prema potrebi, banka je dužna provesti naknadnu pravnu ocjenu kako bi se osigurala kontinuirana provedivost tog ugovora.
- (4) Banka je dužna ispuniti sve sljedeće operativne zahtjeve:
  - a) propisno dokumentirati ugovore o kolateralu te imati jasne i efikasne postupke za pravovremenu realizaciju kolaterala;
  - b) koristiti efikasne postupke i procese za kontrolu rizika koji proizlaze iz korištenja kolaterala, uključujući i rizike nefikasnosti i smanjene efikasnosti kreditne zaštite, rizike vrednovanja, rizike povezane s prekidom kreditne zaštite, rizike koncentracija koji proizlaze iz korištenja kolaterala i međuovisnosti kolaterala i cjelokupnog rizičnog profila banke;
  - c) imati dokumentirane politike i procedure kojima se definiraju vrste i iznosi prihvaćenih kolaterala;
  - d) izračunati tržišnu vrijednost kolaterala, te je usklađivati s tržišnom vrijednošću najmanje jednom kvartalno, odnosno češće ako raspoložu informacijama koje upućuju na značajno smanjenje tržišne vrijednosti kolaterala;
  - e) ako se kolateral nalazi kod trećih osoba, poduzeti razumne aktivnosti koje osiguravaju da treće osobe takve kolaterale evidentiraju odvojeno od vlastite imovine;
  - f) osigurati da imaju dovoljno resursa za uredno funkcioniranje ugovora o marži s drugim ugovornim stranama i transakcijama financiranja vrijednosnih papira, mjereno pravovremeno i točno vodeći računa o dodatnom povećanju kolaterala;
  - g) imati politike za upravljanje kolateralima kako bi kontrolirale, nadzirale i izvješćivale o:
    - 1) rizicima kojima su izložene zbog ugovora o marži;
    - 2) riziku koncentracija prema pojedinoj vrsti imovine koja čini kolateralu;
    - 3) ponovnoj upotrebi kolaterala, uključujući potencijalni manjak likvidnosti koji proizlazi iz ponovne upotrebe kolaterala primljenog od drugih ugovornih strana;
    - 4) predaji prava na kolateralu koji je dan drugim ugovornim stranama.
- (5) Osim što moraju biti ispunjeni svi zahtjevi iz st. (2) do (4) ovoga članka kako bi se financijski kolateral mogao upotrebljavati kao priznati kolateral prema jednostavnoj metodi financijskog kolaterala, preostali rok do dospijeca zaštite mora biti najmanje jednak preostalom roku do dospijeca izloženosti.

Članak 83.

Zahtjevi za ostalu materijalnu kreditnu zaštitu

- (1) Tretman iz članka 93. stavka (1) ove odluke može se primijeniti na gotovinske pologe položene kod neke druge banke ili na instrumente koji se mogu smatrati gotovinom koje drži neka druga banka, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
  - a) dužnikovo potraživanje od te druge banke mora biti bezuvjetno i neopozivo založeno ili preneseno na banku kreditora, a takav zalog ili prijenos je u svim relevantnim područjima sudske nadležnosti pravno provediv;
  - b) druga banka mora biti obaviještena o zalogu ili prijenosu;
  - c) na temelju navedene obavijesti, druga banka može obavljati plaćanja banci kreditoru ili drugim stranama samo uz prethodnu suglasnost banke kreditora.
- (2) Police životnog osiguranja založene kod banke kreditora mogu se upotrebljavati kao priznati kolateral ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
  - a) policia životnog osiguranja založena je kod ili prenesena na banku kreditora;
  - b) društvo koje je izdalo policu životnog osiguranja obaviješteno je o zalogu ili prijenosu i zbog te obavijesti ne smije obavljati isplate na temelju ugovora bez prethodne suglasnosti banke kreditora;
  - c) banka kreditor ima pravo otkazati policu osiguranja u slučaju nastanka dužnikova statusa neizmirenja obveza i naplatiti otkupnu vrijednost police;
  - d) banka kreditor obavještava se o svakom neplaćanju osiguranika po polici osiguranja;
  - e) policia životnog osiguranja mora trajati do dospijeca kredita. Kada to nije moguće zato što policia osiguranja istječe prije nego što završava kreditni odnos, banka mora osigurati da iznos dobiven nakon isteka police osiguranja služi kao zaštita do završetka ugovora o kreditu;
  - (f) zalog ili prijenos ima pravni učinak i provediv je u svim područjima sudske nadležnosti relevantnim u vrijeme zaključenja ugovora o kreditu;
  - (g) otkupnu vrijednost police objavljuje društvo koje je izdalo policu životnog osiguranja i ona ne može biti umanjena;
  - (h) društvo koje je izdalo policu životnog osiguranja mora na zahtjev pravodobno isplatiti otkupnu vrijednost police;
  - (i) otkupna vrijednost police ne može se tražiti bez prethodne suglasnosti banke;
  - (j) privredno društvo koje je izdalo policu životnog osiguranja podliježe zakonskom okviru važećem u Bosni i Hercegovini ili Europskoj uniji ili je predmet nadzora nadležnog tijela treće zemlje u kojoj je nadzorni i pravni okvir barem isti onome koji se primjenjuje u EU.

NEMATERIJALNA KREDITNA ZAŠTITA

Članak 84.

Zahtjevi u vezi s garancijama

- (1) Uvažavajući uvjete iz članka 85. stavka (1) ove odluke, kreditna zaštita koja proizlazi iz garancija može se upotrebljavati kao nematerijalna kreditna zaštita ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
  - a) kreditna zaštita je direktna;
  - b) obuhvat kreditne zaštite jasno je definiran i neupitan;
  - c) ugovor o kreditnoj zaštiti ne sadrži klauzulu čije je ispunjavanje izvan izravne kontrole kreditora, a koja bi:
    - 1) omogućila pružatelju zaštite jednostrani raskid zaštite;
    - 2) povećala efektivni trošak zaštite zbog pogoršanja kreditne kvalitete zaštićene izloženosti;
    - 3) mogla spriječiti da pružatelj zaštite pravodobno izvrši isplatu ako izvorni dužnik ne izvrši bilo koja dospjela plaćanja ili u slučaju isteka ugovora o leasingu za potrebe

priznavanja garantnog ostatka vrijednosti imovine dane u leasing iz članka 67. stavak (6). ove odluke;

- 4) mogla omogućiti da pružatelj zaštite skрати rok na koji je ugovorena kreditna zaštita;
  - d) ugovor o kreditnoj zaštiti je pravno provediv u svim područjima sudske nadležnosti koja su relevantna u vrijeme sklapanja ugovora o kreditu.
- (2) Banka je dužna dokazati Agenciji da ima uspostavljene sustave za upravljanje potencijalnim rizikom koncentracije koji proizlazi iz korištenja garancije. Banka je dužna dokazati nadležnim tijelima kako je njena strategija korištenja garancije povezana s njenim upravljanjem cjelokupnim profilom rizičnosti.
  - (3) Banka je dužna ispuniti sve ugovorne i zakonske obveze, te poduzeti sve potrebne aktivnosti da bi se osigurala provedivost nematerijalne kreditne zaštite prema propisima koji se primjenjuju na takve ugovore.

Banka je dužna osigurati pravnu ocjenu kojom se potvrđuje provedivost nematerijalne kreditne zaštite u svim relevantnim područjima sudske nadležnosti. Banka je, prema potrebi, dužna provesti naknadnu pravnu ocjenu kako bi se osigurala kontinuirana provedivost.

Članak 85.

Zahtjevi za protugarancije države i drugih subjekata iz javnog sektora

- (1) Banka može tretirati izloženosti navedene u stavku (2) ovoga članka kao da su zaštićene garancijom subjekata navedenih u tom stavku, pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
  - a) protugarancija pokriva sve elemente kreditnog rizika kod potraživanja;
  - b) i izvorna garancija i protugarancija ispunjavaju uvjete koji se odnose na garancije iz članka 84. i članka 86. stavka (1) ove odluke, osim što protugarancija ne mora biti izravna;
  - c) pokriće je pouzdano i ne postoje povijesni podaci koji bi pokazivali da je pokriće protugarancije manje od efektivnog istog pokrića izravne garancije tog subjekta.
- (2) Tretman naveden u stavku (1) ovoga članka primjenjuje se na izloženosti koje su zaštićene garancijom za koje postoji protugarancija nekog od sljedećih subjekata:
  - a) centralne vlade i centralne banke;
  - b) jedinice regionalne vlade i lokalne vlasti;
  - c) multilateralne razvojne banke ili međunarodne organizacije kojima je dodijeljen ponder rizika 0% u skladu s člankom 53. stavkom (2) i člankom 54. ove odluke ili na temelju tih članaka;
- (3) Banka primjenjuje tretman iz stavka (1) ovoga članka i na izloženost za koju je izdana protugarancija drugih osoba osim subjekata iz stavka (2) ovog članka ako je ta protugarancija pokrivena izravnom garancijom nekog od tih subjekata i ako su ispunjeni uvjeti iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 86.

Dodatni zahtjevi za garancije

- (1) Garancije se mogu upotrebljavati kao priznata nematerijalna kreditna zaštita ako su ispunjeni svi uvjeti iz članka 84. ove odluke, kao i svi sljedeći uvjeti:
  - a) u slučaju kvalificiranog nastanka statusa neizmirenja obveza ili neplaćanja druge ugovorne strane, banka kreditor ima pravo sukladno zakonskom okviru zahtijevati od davatelja garancije plaćanje bilo kojeg dospjelog novčanog iznosa u vezi s potraživanjem za koje je pribavljena zaštita;
U slučaju nematerijalne kreditne zaštite koja pokriva kredite osigurane stambenim nekretninama, obveza ispunjavanja uvjeta iz članka 84. stavka (1) točke c) alineje 3) ove odluke i prve rečenice točke a) ovoga stavka ograničena je na 24 mjeseca;
  - b) garancija je izričito dokumentirana obveza koju je preuzeo davatelj garancije;
  - c) ispunjen je jedan od sljedećih uvjeta:

- 1) garancija pokriva sve vrste plaćanja za koja se očekuje da ih u vezi s potraživanjem podmiri dužnik;
  - 2) ako su neke vrste plaćanja izostavljene iz garancije, banka kreditor prilagodila je vrijednost garancije tako da odražava takvo ograničeno pokriće.
- (2) U slučaju garancije, odnosno protugarancija subjekata navedenih u članku 85. stavku (2) ove odluke, smatra se da je zahtjev iz točke a) stavka (1) ovoga članka ispunjen ako je ispunjen bilo koji od sljedećih uvjeta:
- a) banka kreditor ima pravo od davatelja garancije pravodobno primiti privremeno plaćanje koje ispunjava oba sljedeća uvjeta:
    - 1) predstavlja sveobuhvatnu procjenu iznosa gubitka, uključujući gubitke koji proizlaze iz neplaćanja kamata i ostalih vrsta plaćanja koji je dužnik obvezan izvršiti, a koje će banka kreditor vjerojatno pretrpjeti;
    - 2) razmjerno je pokriću garancije;
  - b) banka kreditor može dokazati nadležnim tijelima da efekti garancije, koje pokriva i gubitke koji proizlaze iz neplaćanja kamata i ostalih vrsta plaćanja koje je dužnik obvezan izvršiti, opravdava takav tretman.

IZRAČUN EFEKATA CRM-A KOD MATERIJALNE KREDITNE ZAŠTITE

Članak 87.

Jednostavna metoda financijskog kolaterala

- (1) Banka može primjenjivati jednostavnu metodu financijskog kolaterala samo ako iznose izloženosti ponderirane rizikom izračunava u skladu sa standardiziranim pristupom. Banka ne smije primjenjivati obje metode, jednostavnu metodu financijskog kolaterala i složenu metodu financijskog kolaterala.
- (2) Prema jednostavnoj metodi financijskog kolaterala, priznatom financijskom kolateralu banke dodjeljuju vrijednost jednaku njegovoj tržišnoj vrijednosti kako je određeno u članku 82. stavku (4) točki d) ove odluke.
- (3) Vrijednosti izloženosti koja je osigurana do visine tržišne vrijednosti priznatog kolaterala banka dodjeljuje ponder rizika koji bi dodijelila prema dijelu odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik kada bi banka kreditor imala izravnu izloženost prema tom kolateralu. U tu svrhu vrijednost izloženosti izvanbilančne stavke navedene u Prilogu I ove odluke jednaka je 100% vrijednosti stavke, a ne vrijednosti izloženosti iz članka 44. stavka (1) ove odluke.

Na osigurani dio izloženosti primjenjuje se ponder rizika od minimalno 20%, osim u slučajevima navedenima u st. (4) do (6) ovoga članka. Ostalom dijelu vrijednosti izloženosti banka dodjeljuje ponder rizika koji bi dodijelila neosiguranoj izloženosti prema drugoj ugovornoj strani sukladno dijelu odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik.
- (4) Banka primjenjuje ponder rizika 0% na osigurani dio izloženosti koja proizlazi iz repo transakcija i transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane koje ispunjavaju kriterije iz članka 91. ove odluke. Ako druga ugovorna strana u ugovoru nije sudionik osnovnog tržišta, banka je dužna primjenjivati ponder rizika od 10%.
- (5) Banka za financijske derivate iz Priloga II. ove odluke, čija se tržišna cijena utvrđuje dnevno i koji su osigurani gotovinom ili instrumentom koji se može smatrati gotovinom i nominirani su u istoj valuti, primjenjuje ponder rizika 0% na osigurani dio vrijednosti izloženosti koji su utvrđeni u čl. 45., 46. i 47. ove odluke.

Banka primjenjuje ponder rizika 10% na osigurani dio vrijednosti izloženosti za transakcije koje su osigurane dužničkim vrijednosnim papirima centralnih vlada ili centralnih banaka, a kojima se sukladno dijelu odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, dodjeljuje ponder rizika 0%.

- (6) Za ostale transakcije koje nisu navedene u st. (4) i (5) ovoga članka banka može primijeniti ponder rizika 0% ako su izloženost i kolateral nominirani u istoj valuti i ako je ispunjen bilo koji od sljedećih uvjeta:
- kolateral je gotovinski polog ili instrument koji se može smatrati gotovinom;
  - kolateral je u obliku dužničkih vrijednosnih papira centralnih vlada ili centralnih banaka na koje se u skladu s člankom 50. ove odluke primjenjuje ponder rizika 0%, pri čemu je njegova tržišna vrijednost umanjena za 20%.
- (7) Za potrebe st. (5) i (6) ovoga članka, dužnički vrijednosni papiri centralnih vlada i centralnih banaka uključuju:
- dužničke vrijednosne papire Vlade FBiH, Vlade RS-a i Vlade Brčko distrikta;
  - dužničke vrijednosne papire multilateralnih razvojnih banaka na koje se u skladu s člankom 53. stavkom (2) ove odluke primjenjuje ponder rizika 0%;
  - dužničke vrijednosne papire međunarodnih organizacija na koje se u skladu s člankom 54. ove odluke primjenjuje ponder rizika 0%.

Članak 88.

Složena metoda financijskog kolaterala

- (1) Banka pri vrednovanju financijskog kolaterala za potrebe složene metode financijskog kolaterala primjenjuje korektivne faktore na tržišnu vrijednost financijskog kolaterala u skladu s odredbama čl. 89., 90. i 91. ove odluke, kako bi se u obzir uzela volatilitnost cijena. Ako je kolateral nominiran u valuti različitoj od valute u kojoj je nominirana odnosna izloženost, uz korektivni faktor za kolateral, utvrđen u skladu s čl. 89., 90. i 91. ove odluke, banka primjenjuje i korektivni faktor za valutnu neusklađenost.
- (2) Prilikom izračunavanja vrijednosti kolaterala korigirane korektivnim faktorom (C_{VA}) banka uzima u obzir:

$$C_{VA} = C \cdot (1 - H_C - H_{fx})$$

gdje je:

C = vrijednost kolaterale;

H_C = korektivni faktor za kolateralu, izračunat u skladu s člancima 89. i 91. ove odluke;

H_{fx} = korektivni faktor za valutnu neusklađenost, izračunat u skladu s člancima 89. i 91. ove odluke.

Banka primjenjuje formulu iz ovoga stavka prilikom izračunavanja vrijednosti kolaterale korigirane korektivnim faktorom za sve transakcije.

- (3) Prilikom izračunavanja vrijednosti izloženosti korigiranog korektivnim faktorom (E_{VA}) banka je dužna uzeti u obzir:

$$E_{VA} = E \cdot (1 + H_E)$$

gdje je:

E = vrijednost izloženosti koja bi bila utvrđena prema dijelu odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik prema standardiziranom pristupu;

H_E = korektivni faktor za izloženosti, izračunat u skladu s člancima 89. i 91. ove odluke.

- (4) Za potrebe izračunavanja "E" u stavku (3) ovoga članka, vrijednost izloženosti izvanbilančnih stavki navedenih u Prilogu I. ove odluke jednaka je 100% vrijednosti izloženosti, a ne vrijednost izloženosti iz članka 44. stavka (1) ove odluke.
- (5) Banka je dužna izračunavati potpuno prilagođenu vrijednost izloženosti (E^*), uzimajući u obzir volatilitnost kolaterala i njegove efekte na smanjenje rizika na sljedeći način:

$$E^* = \max \{ 0, E_{VA} - C_{VAM} \}$$

gdje je:

E_{VA} = vrijednost izloženosti korigirana korektivnim faktorom, izračunata u skladu sa stavkom (3);

C_{VAM} = C_{VA} koja je dodatno prilagođena za bilo koju ročnu neusklađenost u skladu s odredbama odluke koji se odnose na ročne neusklađenosti.

- (6) Ako se kolateral sastoji od većeg broja priznatih stavki, banka je dužna izračunavati korektivni faktor (H) na sljedeći način:

$$H = \sum_i a_i H_i$$

gdje je:

a_i = udjel vrijednosti pojedine priznate stavke i u ukupnoj vrijednosti kolaterale;

H_i = korektivni faktor primjenjiv na priznatu stavku i.

Članak 89.

Regulatorni korektivni faktori prema složenoj metodi financijskog kolaterala

- (1) Korektivni faktori koje primjenjuje banka prema pristupu regulatornih korektivnih faktora, pod pretpostavkom dnevne revalorizacije, su faktori navedeni u tablica od 13. do 16. ovoga stavka.

KOREKTIVNI FAKTORI

Tablica 13.							
Stupanj kreditne kvalitete pridružen kreditnoj procjeni dužničkoga vrijednosnog papira	Preostali rok do dospijea	Korektivni faktori za dužničke vrijednosne papire subjekata navedenih u članku 77. stavku (1) točki b) ove odluke			Korektivni faktori za dužničke vrijednosne papire subjekata navedenih u članku 77. stavku (1) točkama c) i d) ove odluke		
		razdoblje realizacije 20 dana (%)	razdoblje realizacije 10 dana (%)	razdoblje realizacije 5 dana (%)	razdoblje realizacije 20 dana (%)	razdoblje realizacije 10 dana (%)	razdoblje realizacije 5 dana (%)
1	≤ 1 godina	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	> 1 ≤ 5 godina	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 godina	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2-3	≤ 1 godina	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	> 1 ≤ 5 godina	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243
	> 5 godina	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4	≤ 1 godina	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A
	> 1 ≤ 5 godina	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A
	> 5 godina	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A

Tablica 14.		
Stupanj kreditne kvalitete pridružen kreditnoj procjeni kratkoročnog	Korektivni faktori za dužničke vrijednosne papire subjekata	Korektivni faktori za dužničke vrijednosne papire subjekata navedenih u članku 77. stavku (1) točkama

dužničkog vrijednosnog papira	navedenih u članku 77. stavku (1) točki b), s kratkoročnom kreditnom procjenom			c) i d), s kratkoročnom kreditnom procjenom		
	razdoblje realizacije 20 dana (%)	razdoblje realizacije 10 dana (%)	razdoblje realizacije 5 dana (%)	razdoblje realizacije 20 dana (%)	razdoblje realizacije 10 dana (%)	razdoblje realizacije 5 dana (%)
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2-3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

Tablica 15.			
Ostali kolaterali ili vrste izloženosti			
	razdoblje realizacije 20 dana (%)	razdoblje realizacije 10 dana (%)	razdoblje realizacije 5 dana (%)
Dionice uključene u glavni burzanski indeks i konvertibilne obveznice uključene u glavni burzanski indeks	21,213	15	10,607
Ostale dionice ili konvertibilne obveznice kojima se trguje na priznatoj burzi	35,355	25	17,678
Gotovina	0	0	0
Zlato	21,213	15	10,607

Tablica 16.		
Korektivni faktori za valutnu neusklađenost		
razdoblje realizacije 20 dana (%)	razdoblje realizacije 10 dana (%)	razdoblje realizacije 5 dana (%)
11,314	8	5,657

- (2) Prilikom izračunavanja korektivnih faktora u skladu sa stavkom (1) ovoga članka moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
- razdoblje realizacije za transakcije osigurane kolateralom je 20 radnih dana;
  - za repo transakcije, osim ako takve transakcije uključuju prijenos robe ili osiguranih prava vezanih uz pravo na robu, i za transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, razdoblje realizacije je 5 radnih dana;
  - za ostale transakcije ovisne o kretanju na tržištu kapitala razdoblje realizacije je 10 radnih dana.

- (3) Stupanj kreditne kvalitete kojem je pridružena kreditna procjena dužničkoga vrijednosnog papira, a koji se navodi u tablicama od 13. do 16. i st. (4) do (6) ovoga članka, predstavlja onaj stupanj kreditne kvalitete iz dijela ove odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik.
- Za potrebe utvrđivanja stupnja kreditne kvalitete kojem je pridružena kreditna procjena dužničkoga vrijednosnog papira, a koji se navodi u stavku (1), primjenjuje se i članak 77. stavak (7) ove odluke.
- (4) Za vrijednosne papire koji se ne priznaju, kao i za robu danu u zajam ili prodanu na temelju repo transakcija ili transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, korektivni faktor je isti kao i onaj koji se primjenjuje na dionice koje nisu uključene u glavni burzanski indeks, a kojima se trguje na priznatoj burzi.
- (5) Za priznate udjele u investicijskim fondovima korektivni faktor je ponderirani prosječni korektivni faktor koji bi se primijenio na imovinu u koju fond ulaže, pri čemu je banka dužna uzeti u obzir razdoblje realizacije transakcija iz stavka (2) ovoga članka.
- Ako banka ne raspolaže informacijama o imovini u koju je fond uložio, korektivni faktor je najviši korektivni faktor koji bi se primijenio na imovinu u koju fond ima pravo ulagati.
- (6) Za dužničke vrijednosne papire kojima nije dodijeljen rejting, a izdaju ih institucije te udovoljavaju kriterijima za priznavanje iz članka 77. stavka (4) ove odluke, primjenjuju se korektivni faktori za vrijednosne papire institucija ili gospodarskih društava koji imaju vanjsku kreditnu procjenu koja je povezana sa 2. ili 3. stupnjem kreditne kvalitete.

Članak 90.

Povećanje korektivnih faktora prema složenoj metodi financijskog kolaterala

Korektivni faktori navedeni u članku 89. ove odluke su korektivni faktori koje je banka dužna primjenjivati ako se revalorizacija provodi svakodnevno. Ako se revalorizacija ne provodi svakodnevno, banka je dužna primijeniti veće korektivne faktore. Banka izračunava korektivne faktore povećanjem korektivnih faktora na temelju dnevne revalorizacije, primjenom sljedeće formule drugog korijena vremena:

$$H = H_M \cdot \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}}$$

gdje je:

- H = korektivni faktor koji će se primijeniti;
- H_M = korektivni faktor u slučaju dnevne revalorizacije;
- N_R = stvarni broj radnih dana između revalorizacija;
- T_M = razdoblje realizacije za tu vrstu transakcije.

Članak 91.

Uvjeti za primjenu korektivnog faktora od 0% prema složenoj metodi financijskog kolaterala

- (1) Banka koja primjenjuje pristup regulatornih korektivnih faktora iz članka 89. ove odluke, može umjesto korektivnih faktora izračunatih prema člancima 89. i 90. ove odluke, na repo transakcije i transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, primijeniti korektivni faktor od 0%, ako su ispunjeni uvjeti iz stavka (2) točaka od a) do (h) ovoga članka.
- (2) Banka može primijeniti korektivni faktor od 0% ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
- a) izloženost i kolateral u obliku su gotovine ili dužničkih vrijednosnih papira centralnih vlada i centralnih banaka u smislu članka 77. stavak (1) točke b) ove odluke, a kojima se u

- skladu s dijelom odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik dodjeljuje ponder rizika 0%;
- b) izloženost i kolateral nominirani su u istoj valuti;
  - c) dospijeće transakcije nije duže od jednog dana ili se vrijednost izloženosti i vrijednost kolaterale svakodnevno usklađuju s tržišnom vrijednošću (engl. daily re-margining);
  - d) razdoblje između posljednjeg usklađivanja s tržišnom vrijednošću, a prije izostanka uplate marže koju je dužna izvršiti druga ugovorna strana i namirenja iz kolaterale ne može biti duže od četiri radna dana;
  - e) namirenje transakcije izvršava se kroz sustav namirenja dopušten za takve vrste transakcija;
  - f) dokumentacija koja se odnosi na sporazum ili transakciju jeste standardna dokumentacija koja se na tržištu koristi za repo transakcije ili transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane;
  - g) dokumentacijom je utvrđeno da se u slučaju da druga ugovorna strana ne ispunjava obveze isplate gotovine ili predaje vrijednosnih papira ili dodatnog povećanja kolaterale ili na neki drugi način nastupi status neizmirenja obveza te druge ugovorne strane, ta transakcija može se odmah prekinuti;
  - h) nadležna tijela za regulaciju tržišta smatraju drugu ugovornu stranu sudionikom priznatog tržišta (engl. core market).
- (3) Sudionici na priznatom tržištu iz stavka (2) točke h) ovoga članka sljedeći su subjekti:
- a) subjekti iz članka 77. stavka (1) točke b) ove odluke čijim se izloženostima u skladu s dijelom ove odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik prema standardiziranom pristupu dodjeljuje ponder rizika 0%;
  - b) institucije;
  - c) ostale financijske institucije čijim se izloženostima u skladu s dijelom ove odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik dodjeljuje ponder rizika 20%;
  - d) pravno uređeni investicijski fondovi koji podliježu izračunu kapitalnih zahtjeva ili zahtjeva koji se odnose na financijsku polugu;
  - e) pravno uređeni mirovinski fondovi;
  - f) priznate klirinške kuće.

Članak 92.

Izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom u skladu sa složenom metodom financijskog kolaterala

Prema standardiziranom pristupu, banka je dužna primijeniti "E*" koji je izračunat u skladu s člankom 88. stavkom (5) ove odluke, kao vrijednost izloženosti za potrebe članka 49. ove odluke. Kod izvanbilančnih stavki navedenih u Prilogu I ove odluke, banka je dužna primijeniti "E*" kao vrijednost na koju se primjenjuju postoci propisani u članku 44. stavku (1) ove odluke kako bi se došlo do vrijednosti izloženosti.

Članak 93.

Ostala materijalna kreditna zaštita

- (1) Ako su ispunjeni uvjeti iz članka 83. stavka (1) ove odluke, gotovinski polozi kod drugih banaka mogu se tretirati kao garancija tih drugih banaka.
- (2) Ako su ispunjeni uvjeti iz članka 83. stavka (2) ove odluke, na iznos izloženosti pokriven sadašnjom otkupnom vrijednošću polica životnog osiguranja koje su založene kod banke kreditora, banka dodjeljuje izloženosti ponder rizika iz stavka (3) ovoga članka, ako se na izloženost primjenjuje standardizirani pristup.
Ako postoji valutna neusklađenost, banka je dužna umanjiti sadašnju otkupnu vrijednost u skladu s člankom 94. stavkom (3) ove odluke, pri čemu je vrijednost kreditne zaštite jednaka sadašnjoj otkupnoj vrijednosti police životnog osiguranja.

- (3) Za potrebe stavka (2) ovoga članka banka je dužna dodjeljivati sljedeće pondere rizika na temelju pondera rizika koji se primjenjuju na neosigurane izloženosti s pravom prvenstva naplate prema društvu koje je izdalo policu životnog osiguranja sukladno dijelu ove odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik:
- ako je neosiguranost izloženosti s pravom prvenstva naplate prema gospodarskom društvu koje izdaje police životnog osiguranja dodijeljen ponder rizika 20%, primjenjuje se ponder rizika 20%;
  - ako je neosiguranost izloženosti s pravom prvenstva naplate prema gospodarskom društvu koje izdaje police životnog osiguranja dodijeljen ponder rizika 50%, primjenjuje se ponder rizika 35%;
  - ako je neosiguranost izloženosti s pravom prvenstva naplate prema gospodarskom društvu koje izdaje police životnog osiguranja dodijeljen ponder rizika 100%, primjenjuje se ponder rizika 70%;
  - ako je neosiguranost izloženosti s pravom prvenstva naplate prema gospodarskom društvu koje izdaje police životnog osiguranja dodijeljen ponder rizika 150%, primjenjuje se ponder rizika 150%.
- (4) Banka može tretirati instrumente koji će na zahtjev biti otkupljeni, a koji se mogu priznati na temelju članka 79. točke c) ove odluke, kao garancija banke koja ih je izdala. Vrijednost priznate kreditne zaštite je sljedeća:
- nominalni iznos, ako se instrument otkupljuje po nominalnoj vrijednosti;
  - vrijednost instrumenta koja se izračunava na isti način kao i za dužničke vrijednosne papire koji ispunjavaju uvjete iz članka 77. stavka (4) ove odluke, ako se instrument otkupljuje po tržišnoj cijeni.

IZRAČUN EFEKATA CRM-A KOD NEMATERIJALNE KREDITNE ZAŠTITE

Članak 94.

Vrednovanje

- Za potrebe izračunavanja efekata nematerijalne kreditne zaštite sukladno ovom dijelu odluke, vrijednost nematerijalne kreditne zaštite (G) iznos je koji se pružatelj zaštite obvezao platiti u slučaju dužnikova neplaćanja ili u slučaju nastanka drugih ugovorenih kreditnih događaja.
- Kada je nematerijalna kreditna zaštita nominirana u valuti različitoj od valute izloženosti, banka je dužna umanjiti vrijednost kreditne zaštite primjenom korektivnog faktora na sljedeći način:

$$G^* = G \cdot (1 - H_{fx})$$

gdje je:

G^* = iznos kreditne zaštite prilagođen za valutni rizik,

G = nominalni iznos kreditne zaštite;

H_{fx} = korektivni faktor za bilo koju valutnu neusklađenost između kreditne zaštite i odnosne obveze određen u skladu sa stavkom (3) ovoga članka.

Ako ne postoji valutna neusklađenost, " H_{fx} " je jednak nuli.

- Banka je dužna zasnivati korektivne faktore koji se primjenjuju na bilo koju valutnu neusklađenost na razdoblju realizacije od 10 radnih dana, ako se revalorizacija provodi svakodnevno, a može ih izračunavati pomoću pristupa regulatornih korektivnih faktora na način iz članka 89. ove odluke. Banka je dužna povećati korektivne faktore u skladu s člankom 90. ove odluke.

Članak 95.

Izračun iznosa izloženosti ponderiranih rizikom sukladno standardiziranom pristupu

- Za potrebe članka 49. stavka (3) ove odluke banka je dužna izračunavati iznose izloženosti ponderirane rizikom u skladu s sljedećom formulom:

$$\max \{0, E - G_A\} \cdot r + G_A \cdot g$$

gdje je:

- E = vrijednost izloženosti sukladno članku 44. ove odluke. U tu svrhu vrijednost izloženosti izvanbilančne stavke navedene u Prilogu I. odluke jednaka je 100% vrijednosti stavke, a ne vrijednosti izloženosti iz članka 44. stavka (1) ove odluke;
- G_A = iznos zaštite od kreditnog rizika izračunat na temelju članka 94. stavak (2) ove odluke (G^*), dodatno prilagođen za bilo koju ročnu neusklađenost na način propisan u dijelu odluke koji se odnosi na ročne neusklađenosti;
- r = ponder rizika za izloženosti prema dužniku sukladno dijelu odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik prema standardiziranom pristupu;
- g = ponder rizika za izloženosti prema pružatelju zaštite sukladno dijelu odluke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik prema standardiziranom pristupu.
- (2) Kada je zaštićeni dio (G_A) manji od iznosa izloženosti e), banka može primijeniti formulu iz stavka (1) ovoga članka samo kad zaštićeni i nezaštićeni dio imaju jednako pravo u redosljednu naplate.
- (3) Banka može proširiti tretman predviđen člankom 50. st. (4) i (7) ove odluke na izloženosti ili dijelove izloženosti koje su osigurane garancijom centralne vlade i centralne banke kada je takva garancija nominirana u domaćoj valuti dužnika, a ujedno je i izloženost nominirana u toj valuti.

Članak 96.

Ročna neusklađenost

- (1) Za potrebe izračuna iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, ročna neusklađenost nastaje kada je preostali rok do dospijea kreditne zaštite kraći od dospijea zaštićene izloženosti. Ako je preostali rok do dospijea zaštite kraći od tri mjeseca i ako je rok do dospijea zaštite kraći od dospijea odnosne izloženosti, ta se zaštita ne može upotrebljavati kao priznata kreditna zaštita.
- (2) Ako postoji ročna neusklađenost, kreditna se zaštita ne priznaje ako je izvorni rok dospijea kreditne zaštite kraći godinu dana.

Članak 97.

Dospijea kreditne zaštite

- (1) Efektivno dospijea odnosne izloženosti najduže je moguće preostalo razdoblje u kojem je dužnik dužan izmiriti svoje obveze, a prilikom izračunavanja ročne neusklađenosti koristi se razdoblje od najduže pet godina. Sukladno stavku (2) ovoga članka, pod dospijecom kreditne zaštite smatra se razdoblje do najranijeg datuma kada zaštita može prestati ili može biti prekinuta.
- (2) Ako pružatelj zaštite može jednostrano prekinuti zaštitu, banka je dužna dospijecom zaštite smatrati razdoblje do najranijeg datuma na koji pružatelj zaštite može iskoristiti ovo pravo. Ako kupac zaštite može jednostrano prekinuti zaštitu, a ugovoreni su uvjeti zaštite koji potiču banku da okonča transakciju prije ugovorenog dospijea, banka je dužna dospijecom zaštite smatrati razdoblje do najranijeg datuma na koji se opcija prekida zaštite može iskoristiti. U suprotnom banka može smatrati da takva opcija ne utječe na dospijea zaštite.

Članak 98.

Vrednovanje zaštite

- (1) Za transakcije na koje se primjenjuje materijalna kreditna zaštita u skladu s jednostavnom metodom financijske kolaterale, ako postoji neusklađenost između dospijeća izloženosti i dospijeća zaštite, kolateral se ne priznaje kao materijalna kreditna zaštita.
- (2) Za transakcije na koje se primjenjuje materijalna kreditna zaštita u skladu sa složenom metodom financijske kolaterale, banka je dužna prilagoditi vrijednost kolaterale za dospijeće kreditne zaštite i izloženosti u skladu sa sljedećom formulom:

$$C_{VAM} = C_{VA} \cdot \frac{t - t^*}{T - t^*}$$

gdje je:

C_{VA} = vrijednost kolaterale korigirana korektivnim faktorom iz članka 88. stavka (2) ove odluke ili iznos izloženosti, ovisno o tome što je niže;

t = preostali broj godina do datuma dospijeća kreditne zaštite izračunat u skladu s člankom 97. ove odluke ili vrijednost T , ovisno o tome što je niže;

T = preostali broj godina do datuma dospijeća izloženosti izračunat u skladu s člankom 97. ove odluke ili pet godina, ovisno o tome što je niže;

t^* = 0,25.

Banka je dužna primijeniti C_{VAM} kao C_{VA} dodatno usklađen za ročnu neusklađenost koja će biti uključena u formulu za izračun potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti (E^*) iz članka 88. stavka (5) ove odluke.

- (3) Za transakcije na koje se primjenjuje nematerijalna kreditna zaštita banka je dužna prilagoditi vrijednost kreditne zaštite na način da odražava dospijeće kreditne zaštite i izloženosti u skladu sa sljedećom formulom:

$$G_A = G^* \cdot \frac{t - t^*}{T - t^*}$$

gdje je:

G_A = G^* prilagođen za bilo koju ročnu neusklađenost;

G^* = iznos zaštite prilagođene za bilo koju valutnu neusklađenost;

t = preostali broj godina do datuma dospijeća kreditne zaštite izračunat u skladu s člankom 97. ove odluke ili vrijednost T , ovisno o tome što je niže;

T = preostali broj godina do datuma dospijeća izloženosti izračunat u skladu s člankom 97. ove odluke ili pet godina, ovisno o tome što je niže;

t^* = 0,25.

Banka je dužna primijeniti G_A kao vrijednost zaštite za potrebe čl. 94. i 95. ove odluke.

VI. KAPITALNI ZAHTJEV ZA RIZIK NAMIRENJA/ISPORUKE

Članak 99.

Rizik namirenja/ispоруke

- (1) U slučaju transakcija koje se odnose na dužničke instrumente, vlasničke, devizne i robne transakcije, isključujući repo transakcije, te ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe koji nisu namireni nakon datuma dospijeća, banka je dužna izračunavati razliku u cijeni kojoj je izložena.
- (2) Banka je dužna izračunavati kapitalni zahtjev za rizik namirenja/ispоруke po osnovi neizmirenih transakcija ako druga ugovorna strana nije izmirila obvezu duže od četiri radna dana nakon ugovorenog datuma namirenja/ispоруke.

- (3) Razlika u cijeni se izračunava kao razlika između ugovorene cijene namirenja za određeni dužnički, vlasnički, devizni ili robni instrument i njene sadašnje tržišne vrijednosti, u slučaju kada bi ta razlika predstavljala gubitak za banku.

Banka tu razliku u cijeni množi s odgovarajućim postotkom utvrđenim u Tablici 17. kako bi izračunala kapitalni zahtjev za rizik namirenja.

Tablica 17.	
Broj radnih dana nakon datuma namirenja	(%)
5 – 15	12
16 – 30	50
31 – 45	75
46 ili više	100

Članak 100.

Slobodne isporuke

- (1) Od banke se zahtijeva da ima regulatorni kapital kako je navedeno u Tablici 18, ako dođe do sljedećeg:
- ako je plaćanje vrijednosnih papira, valute ili robe izvršeno prije nego što su oni primljeni ili ako je isporuka vrijednosnih papira, valute ili robe izvršena prije nego što su oni plaćeni;
  - u slučaju prekograničnih transakcija, ako je prošao jedan ili više dana od kada je obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka.

Tablica 18.			
Kolona 1	Kolona 2	Kolona 3	Kolona 4
Tip transakcije	Do prvog ugovorenog plaćanja ili isporuke	Od prvog ugovorenog plaćanja ili isporuke do četiri dana nakon ugovorenog plaćanja ili isporuke	Od 5 radnih dana od drugog ugovorenog plaćanja ili isporuke do zaključenja transakcije
Slobodna isporuka	Nema kapitalnog zahtjeva	Tretirati kao izloženost	Tretirati kao izloženost ponderiranu ponderom 1250%

Ako iznos pozitivne izloženosti koji proizlazi iz transakcija slobodne isporuke nije značajan, banka može primjenjivati ponder rizika 100% na te izloženosti, osim gdje je zahtijevan ponder rizika 1250% u skladu s kolonom 4. iz Tablice 18.

- (2) Kao alternativu primjeni pondera rizika 1250% na izloženosti na temelju slobodnih isporuka u skladu s kolonom 4. iz Tablice 18. banka može oduzeti prenesenu vrijednost i trenutnu pozitivnu izloženost tih izloženosti od redovnog temeljnog kapitala sukladno članku 9. stavku (1) točka (1) ove odluke.

Članak 101.

Odustajanje

Ako dođe do sistemskog pada sustava namirenja ili poravnanja, Agencija može odustati od kapitalnog zahtjeva izračunatog sukladno dijelu odluke koji se odnosi na rizik namirenja/ isporuke dok se situacija ne popravi. U navedenom slučaju nepodmirena transakcija druge ugovorne strane ne smatra se nastankom statusa neizmirenja obveza u smislu kreditnog rizika.

VII. KAPITALNI ZAHTJEV ZA OPERATIVNI RIZIK

Članak 102.

Odobrenje

- (1) Kako bi mogla primjenjivati standardizirani pristup i dobiti odobrenje Agencije, banka je dužna, pored općih standarda za uspostavljanje i primjenu sustava i posebnih standarda za upravljanje operativnim rizikom zadovoljiti kriterije iz članka 108. ove odluke, kao i imati usvojen plan oporavka za operativni rizik.
- (2) Banka je dužna politikama i procedurama propisati način i obvezu vrjednovanja izloženosti operativnom riziku za pokriće događaja male učestalosti s velikim gubicima. Banke određuju što predstavlja operativni rizik u navedenim politikama i procedurama.
- (3) Banka je dužna izraditi planove postupanja u kriznim situacijama i planove kontinuiteta poslovanja koji banci osiguravaju mogućnost neprekidnog poslovanja i ograničavanje gubitaka u slučaju ozbiljnog poremećaja poslovanja.

Članak 103.

Povratak na primjenu manje složenih pristupa

- (1) Banka koje primjenjuje standardizirani pristup ne može se vratiti na primjenu jednostavnog pristupa, osim ako su zadovoljeni uvjeti iz stavka (2) ovoga članka.
- (2) Banka se može vratiti na primjenu manje složenog pristupa za operativni rizik samo ako su zadovoljeni uvjeti:
  - a) banka je dokazala Agenciji da primjenu manje složenog pristupa ne predlaže s ciljem smanjenja kapitalnog zahtjeva za operativni rizik, nego da je isti potreban zbog prirode i složenosti banke te da isti ne bi imao značajan negativan utjecaj na solventnost banke ili sposobnost djelotvornog upravljanja operativnim rizikom;
  - b) banka je dobila prethodno odobrenje Agencije.

Članak 104.

Jednostavni pristup

- (1) Prema jednostavnom pristupu kapitalni zahtjev za operativni rizik jednak je 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja kako je propisano člankom 105. ove odluke. Banka izračunava trogodišnji prosjek relevantnog pokazatelja na temelju podataka za posljednja tri dvanaestomjesečna razdoblja na kraju financijske godine.
- (2) Banka koja posluje kraće od tri godine može primjenjivati procjene budućeg poslovanja pri izračunu relevantnog pokazatelja, pod uvjetom da počne upotrebljavati povijesne podatke čim postanu raspoloživi.
- (3) Kada banka može dokazati Agenciji da bi, zbog spajanja, odnosno pripajanja, preuzimanja ili prodaje banke ili druge aktivnosti, primjena trogodišnjeg prosjeka za izračunavanje relevantnog pokazatelja dovela do neadekvatne procjene kapitalnog zahtjeva za operativni rizik, Agencija može odobriti banci izmjenu izračunavanja na način da uzme u obzir takve događaje. U takvim slučajevima, Agencija može i sama zahtijevati da banka izmijeni svoje izračunavanje.
- (4) Ako je za neko razdoblje relevantni pokazatelj negativan ili jednak nuli, banka ne uzima u obzir taj podatak prilikom izračunavanja trogodišnjeg prosjeka. Banka izračunava trogodišnji prosjek na način da se zbroj pozitivnih vrijednosti podijeli s brojem pozitivnih vrijednosti.

Članak 105.

Relevantni pokazatelj

- (1) Banka primjenjuje Međunarodne računovodstvene standarde, te relevantni pokazatelj iskazuju kao zbroj elemenata navedenih u Tablici 19. ovoga stavka. Banka uključuje svaki element u zbroj s njegovim pozitivnim ili negativnim predznakom.

Tablica 19.
1. Kamatni i slični prihodi
2. Kamatni i slični rashodi
3. Prihodi od dionica i ostalih vrijednosnih papira s varijabilnim/ fiksnim prihodom
4. Prihodi od naknada i provizija
5. Rashodi od naknada i provizija
6. Neto dobit ili gubitak iz financijskoga poslovanja, koji obuhvaća: - neto prihod/ rashod od promjene vrijednosti vrijednosnih papira namijenjenih trgovanju koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, - neto dobit/ gubitak po osnovi prodaje vrijednosnih papira namijenjenih trgovanju, - neto tečajne razlike
7. Ostali prihodi iz operativnog poslovanja

- (2) Banka prilikom izračunavanja relevantnog pokazatelja ne uključuje:
- troškove ispravaka vrijednosti i rezerviranja za izvanbilančne stavke, operativne troškove poslovanja,
  - neto dobit/gubitak od financijske imovine koja se drži do dospijeca i raspoloživa za prodaju,
  - izvanredne prihode i
  - prihode od osiguranja.
- (3) Iznimno, banka prilikom izračunavanja relevantnog pokazatelja uključuje troškove naknada za plaćene eksternalizirane usluge ako je treća strana matično društvo banke, podređeno društvo banke ili podređeno društvo matičnog društva.

Članak 106.

Standardizirani pristup

- (1) Prema standardiziranom pristupu, banka raspoređuje svoje aktivnosti u poslovne linije navedene u Tablici 20. ovoga članka sukladno načelima iz članka 107. ove odluke.
- (2) Banka izračunava kapitalni zahtjev za operativni rizik kao trogodišnji prosjek zbroja godišnjih kapitalnih zahtjeva za sve poslovne linije iz Tablice 20. ovoga članka. Godišnji kapitalni zahtjev za svaku poslovnu liniju jednak je proizvodu odgovarajućeg beta faktora navedenog u toj Tablici i dijela relevantnog pokazatelja raspoređenog u pripadajuću poslovnu liniju.
- (3) Tijekom bilo koje godine banka može netirati negativne kapitalne zahtjeve koji su posljedica negativnog dijela relevantnoga pokazatelja u bilo kojoj poslovnoj liniji s pozitivnim kapitalnim zahtjevima u drugoj poslovnoj liniji bez ograničenja. Međutim, ako je ukupni kapitalni zahtjev za sve poslovne linije tijekom određene godine negativan, banka kao ulazni podatak za brojnik za navedenu godinu upotrebljava vrijednost nula.
- (4) Banka izračunava trogodišnji prosjek zbroja iz stavka (2) ovoga članka na temelju podataka za posljednja tri dvanaestomjesečna razdoblja na kraju financijske godine. Kada nisu dostupni revidirani podaci, banka može koristiti i nerevidirane podatke.
- Kada banka može dokazati Agenciji da bi zbog spajanja odnosno pripajanja, preuzimanja ili prodaje banke ili aktivnosti, primjena trogodišnjeg prosjeka za izračunavanje relevantnog pokazatelja dovela do neadekvatne procjene kapitalnog zahtjeva za operativni rizik, Agencija može odobriti banci izmjenu izračuna na način da uzme u obzir takve događaje. U takvim okolnostima, Agencija može i sama zahtijevati da banka izmijeni svoj izračun. Kada banka posluje kraće od tri godine može se koristiti poslovnim procjenama budućeg poslovanja pri izračunu relevantnog pokazatelja, pod uvjetom da počne upotrebljavati povijesne podatke čim postanu raspoloživi.

Tablica 20.		
Poslovne linije	Popis aktivnosti	Postotak (beta faktor)
Korporativno financiranje	Usluge pokroviteljstva emisije (underwriting), odnosno prodaje financijskih instrumenta uz obvezu otkupa. Usluge povezane s pružanjem usluga pokroviteljstva emisije (underwriting), odnosno prodaje dužničkih ili vlasničkih instrumenata. Investicijsko savjetovanje. Poslovi savjetovanja društava u vezi s strukturom kapitala, poslovnom strategijom i sličnim pitanjima, te davanje savjeta i pružanje usluga koje se odnose na spajanja i kupnju društava. Poslovi investicijskog istraživanja i financijske analize, kao i ostali oblici općih preporuka koje se odnose na transakcije s financijskim instrumentima.	18 %
Trgovanje i prodaja	Trgovanje za svoj račun. Poslovi posredovanja pri sklapanju poslova na novčanom tržištu. Zaprimanje i prijenos naloga u vezi s jednim ili više financijskih instrumenata. Izvršavanje naloga za račun klijenata. Usluge pokroviteljstva emisije (underwriting), odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa. Upravljanje multilateralnom trgovinskom platformom	18 %
Brokerski poslovi sa stanovništvom (poslovi s fizičkim osobama i malim i srednjim poduzećima koji zadovoljavaju kriterije iz članka 59. ove odluke za kategoriju izloženosti prema stanovništvu)	Zaprimanje i prijenos naloga u vezi s jednim ili više financijskih instrumenata. Izvršavanje naloga za račun klijenta. Usluge pokroviteljstva emisije (underwriting), odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa.	12 %
Poslovno bankarstvo	Primanje depozita ili drugih povratnih sredstava. Kreditiranje. Financijski leasing. Garancije i preuzete obveze.	15 %
Poslovanje sa stanovništvom (poslovi s fizičkim osobama i malim i srednjim poduzećima koji zadovoljavaju kriterije iz članka 59. ove odluke za kategoriju izloženosti prema stanovništvu)	Primanje depozita ili drugih povratnih sredstava. Kreditiranje. Financijski leasing. Garancije i preuzete obveze.	12 %
Plaćanja i poravnanja/namirenja	Usluge platnog prometa. Izdavanje instrumenata plaćanja i upravljanje njima.	18 %
Agencijske usluge	Deponiranje i administriranje financijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući i poslove skrbništva i s tim povezane usluge, kao što su upravljanje novčanim sredstvima, odnosno kolateralom.	15 %
Upravljanje imovinom	Upravljanje portfeljima. Upravljanje investicijskim fondom Ostali oblici upravljanja imovinom.	12 %

Napomena: banka iz popisa aktivnosti koristi aktivnosti koje su karakteristične za njeno poslovanje i tržište na kojem posluje.

Članak 107.

Načela za raspoređivanje u poslovne linije

- (1) Banka utvrđuje i dokumentira posebne politike i kriterije za raspoređivanje relevantnog pokazatelja za postojeće poslovne linije i aktivnosti u standardizirani okvir iz članka 106. ove odluke. Banka, prema potrebi, revidira i prilagođava navedene politike i kriterije novim ili promijenjenim poslovnim aktivnostima i rizicima.
- (2) Banka primjenjuje sljedeća načela za raspoređivanje u poslovne linije:
  - a) banka sve aktivnosti raspoređuje u poslovne linije na način koji osigurava sveobuhvatnost i međusobnu isključivost;
  - b) ako se neka aktivnost ne može jednostavno rasporediti u poslovnu liniju, ali predstavlja pomoćnu aktivnost aktivnosti uključenoj u određenu poslovnu liniju, banka istu raspoređuje u poslovnu liniju u koju se svrstava aktivnost koju predmetna aktivnost podržava. Ako pomoćna aktivnost podržava aktivnost iz više od jedne poslovne linije, banka primjenjuje objektivne kriterije raspoređivanja;
  - c) ako se neka aktivnost ne može rasporediti ni u jednu poslovnu liniju, za tu aktivnost banka se koristi poslovnom linijom s najvećim postotkom. Istom poslovnom linijom koristi se i za sve pripadajuće pomoćne aktivnosti;
  - d) banka može primjenjivati metode koje se primjenjuju za određivanje internih cijena za raspoređivanje relevantnog pokazatelja po poslovnim linijama. Troškovi nastali u jednoj poslovnoj liniji koji se mogu pripisati drugoj poslovnoj liniji mogu se prerasporediti u poslovnu liniju na koju se odnose;
  - e) raspoređivanje aktivnosti u poslovne linije za potrebe izračunavanja kapitalnog zahtjeva za operativni rizik primjenjuje se dosljedno s kategorijama kojima se banka koristi za kreditni i tržišni rizik;
  - (f) uprava banke je odgovorna za politiku raspoređivanja u poslovne linije koja je pod kontrolom nadzornog odbora banke;
  - (g) banka osigurava neovisnu provjeru postupaka raspoređivanja aktivnosti u poslovne linije.

Članak 108.

Kriteriji za standardizirani pristup

Kriteriji iz članka 102. stavka (1) ove odluke su sljedeći:

- a) banka uspostavlja adekvatno dokumentiran sustav procjene i upravljanja operativnim rizikom s jasno dodijeljenim odgovornostima za taj sustav. Banka utvrđuje svoju izloženost operativnom riziku, te prati relevantne podatke o operativnom riziku, uključujući podatke o značajnim materijalnim gubicima. Predmetni sustav podliježe redovnim neovisnim provjerama koje provodi interna ili eksterna osoba koja ima potrebno znanje za provođenje takvih provjera;
- b) procjenjivanje operativnog rizika banke mora biti čvrsto integrirano u procese upravljanja rizicima banke. Njegovi rezultati sastavni su dio postupka praćenja i kontrole profila rizičnosti za operativni rizik banke;
- c) uspostavljen sustav izvješćivanja uprave i nadzornog odbora o izloženosti operativnom riziku i uspostavljene postupke za poduzimanje odgovarajućih aktivnosti na temelju informacija iz izvješća rukovodstvu.

Članak 109.

Kombinirana primjena različitih pristupa

- (1) Banka je dužna od Agencije zatražiti odobrenje za primjenu kombinacije jednostavnog pristupa i standardiziranog pristupa samo u izuzetnim okolnostima, kao što je preuzimanje novog dijela poslovanja, što može zahtijevati privremeno prijelazno razdoblje za primjenu standardiziranog pristupa.

- (2) Agencija će izdati odobrenje iz stavka (1) ovoga članka samo ako banka preuzme obvezu da će početi s primjenom standardiziranog pristupa u utvrđenom vremenskom roku, koji je odobren od strane od strane Agencije.

VIII KAPITALNI ZAHTJEVI ZA TRŽIŠNI RIZIK

ZAHTJEV ZA KNJIGU TRGOVANJA

Članak 110.

Zahtjevi za knjigu trgovanja

- (1) Knjiga trgovanja banke obuhvaća sve pozicije u financijskim instrumentima i robi koje se drže s namjerom trgovanja ili u svrhu zaštite od rizika drugih stavki knjige trgovanja. Pozicije u knjizi trgovanja ne smiju imati ograničenja njihove utrživosti ili ih je moguće zaštititi od rizika.
- (2) Knjiga trgovanja obuhvaća sve stavke koje se u skladu s primjenjivim računovodstvenim standardima raspoređuju u kategoriju financijska imovina ili obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka banke (stavke namijenjene trgovanju).
Agencija može pojedini instrument, ako utvrdi da nije korišten za trgovanje, isključiti iz knjige trgovanja banke, bez obzira na njegov raspored prema primjenjivim računovodstvenim standardima. Agencija može pojedini instrument, ako utvrdi da je određeni instrument korišten za trgovanje, uključiti u knjigu trgovanja banke, bez obzira na njegov raspored prema primjenjivim računovodstvenim standardima.
- (3) Namjera trgovanja dokazuje se na temelju strategija, politika i procedura koje banka određuje radi upravljanja pozicijom ili portfeljem sukladno članku 111. ove odluke. Razlika između aktivnosti u knjizi trgovanja i aktivnosti u bankarskoj knjizi zasnovana je na objektivnim kriterijima koji se dosljedno primjenjuju i koji su unaprijed definiranim internim politikama banke.
- (4) Pozicije koje se drže s namjerom trgovanja su one pozicije koje se drže isključivo u svrhu kratkoročne prodaje i/ili s ciljem ostvarivanja dobiti od stvarnih ili očekivanih kratkoročnih razlika između kupovnih i prodajnih cijena ili drugih promjena u cijenama ili kamatnim stopama. Ove pozicije obuhvaćaju pozicije u vlastitom trgovanju i pozicije koje proizlaze iz pružanja usluga klijentima i iz obavljanja poslova kreiranja tržišta.
- (5) Banka je dužna uspostaviti i održavati adekvatne sustave internih kontrola za upravljanje i procjenu vrijednosti knjige trgovanja u skladu sa čl. 112. i 113. ove odluke.
- (6) Banka može uključiti instrument interne zaštite u izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijski rizik ako se oni drže namjerom trgovanja i ako su ispunjeni zahtjevi iz čl. 111. do 114. ove odluke.
- (7) Ugrađeni financijski derivati koji se sukladno odredbama MRS/MSFI smatra samostalnim financijskim derivatom, a koji ne ispunjava uvjete iz stavka (1) ovoga članka, neće se smatrati pozicijom knjige trgovanja i neće se uključivati u izračunavanje potrebnog kapitala za tržišne rizike.
Ako ugrađeni financijski derivat ne predstavlja poziciju knjige trgovanja, banka je dužna na odgovarajući način pratiti, mjeriti i upravljati rizicima koji iz njega proizlaze, te ih uzeti u obzir u postupku interne procjene adekvatnosti kapitala u bankama.

Članak 111.

Upravljanje pozicijama u knjizi trgovanja

Pri upravljanju svojim pozicijama ili skupom pozicija u knjizi trgovanja, banka je dužna ispunjavati sljedeće zahtjeve:

- a) jasno dokumentiranu strategiju trgovanja za pozicije/instrumente ili portfelje odobrenu od strane nadzornog odbora banke koja uključuje očekivano razdoblje držanja;

- b) jasno definirane politike i postupke za aktivno upravljanje pozicijama preuzetim u organizacijskim dijelovima banke za trgovanje koje su odobrene i usvojene od strane uprave banke. Te politike i postupci uključuju sljedeće elemente:
  - 1) koje je pozicije moguće zauzeti u odjelu za trgovanje (engl. trading desk);
  - 2) određeni su pozicijski limiti čija se prikladnost, iskorištenost i eventualno prekoračenje kontinuirano i redovno prati, kao i eventualna periodična provjera njihove adekvatnosti;
  - 3) autonomno pravo ovlaštenih trgovaca/dilera da zauzimaju i upravljaju pozicijama unutar dogovorenih limita i u skladu s odobrenom strategijom;
  - 4) izvješćivanje nadzornog odbora i uprave banke o pozicijama koje se vode u knjizi trgovanja kao sastavni dio procesa upravljanja rizicima banke;
  - 5) aktivno praćenje pozicija upotrebom izvora tržišnih informacija, uz procjenu utrživosti ili mogućnosti zaštite pozicije ili njenih rizika, uključujući procjenu, kvalitetu i dostupnost ulaznih tržišnih parametara koji se upotrebljavaju u procesu vrednovanja, razina prometa na tržištu, veličinu pozicija kojima se trguje na tržištu;
  - 6) aktivne postupke i kontrole za sprječavanje prijevara.
- c) jasno definirane politike i postupke za praćenje pozicija sukladno strategiji trgovanja, uključujući praćenje prometa i pozicija za koje je inicijalno predviđeno razdoblje držanja prekoračeno.

Članak 112.

Uključivanje pozicija u knjigu trgovanja

- (1) Banka je dužna imati jasno definirane politike i postupke za određivanje pozicija koje se uključuju u knjigu trgovanja u svrhu izračuna njihovih kapitalnih zahtjeva sukladno zahtjevima iz članka 110. ove odluke i definicije knjige trgovanja, uzimajući u obzir uspostavljene procedure u upravljanju rizicima u banci. Banka je dužna u potpunosti dokumentirati poštivanje tih politika i postupaka, čija se primjena kontinuirano ocjenjuje u okviru programa unutarnje revizije u banci.
- (2) Banka je dužna imati jasno definirane politike i postupke za sveobuhvatno upravljanje knjigom trgovanja. Te politike i postupci moraju uključivati najmanje sljedeće:
  - a) aktivnosti koje banka smatra trgovanjem i koje čine sastavni dio knjige trgovanja za potrebu izračuna kapitalnog zahtjeva;
  - b) mjeru u kojoj se pozicija može dnevno vrednovati po tržišnoj vrijednosti na aktivnom, likvidnom, dvosmjernom tržištu;
  - c) za pozicije koje se vrednuju po internoj metodologiji utvrđivanja vrijednosti, mjeru u kojoj banka može:
    - 1) identificirati sve značajne rizike pozicije;
    - 2) zaštititi se od svih značajnih rizika pozicije instrumentima za koje postoji aktivno, likvidno, dvosmjerno tržište;
    - 3) izvesti pouzdane procjene ključnih pretpostavki i parametara koji se koriste u internoj metodologiji za procjenu vrijednosti;
  - d) mjeru u kojoj banka može i dužna je ostvariti vrednovanje pozicije koja se može dosljedno eksterno vrednovati;
  - e) mjeru u kojoj bi zakonska ograničenja ili drugi operativni zahtjevi mogli umanjiti sposobnost banke da izvrši likvidaciju pozicija ili zaštiti pozicije u kratkom roku;
  - f) mjeru u kojoj banka može i dužna je aktivno upravljati rizicima koji proizlaze iz pozicija u okviru njenih poslova trgovanja;
  - g) mjeru u kojoj banka može prenijeti rizik ili pozicije između bankarske knjige i knjige trgovanja, te kriterije za takve prijenose.

Članak 113.

Regulatorni zahtjevi za vrednovanje

- (1) Sve pozicije u knjizi trgovanja podliježu standardima regulatornih zahtjeva za vrednovanja iz ovoga članka. Banka je posebno dužna osigurati da se regulatornim vrednovanjem njenih pozicija iz knjige trgovanja postiže odgovarajuća razina pouzdanosti u odnosu na dinamičnu prirodu pozicija iz knjige trgovanja, zahtjeve za regulatornu ispravnost te način postupanja u svrhu adekvatnog izračuna kapitalnih zahtjeva za pozicije iz knjige trgovanja.
- (2) Banka uspostavlja i održava odgovarajuće sustave unutarnjih kontrola koji omogućuju razborite i pouzdane procijene vrijednosti. Ti sustavi unutarnjih kontrola uključuju sljedeće elemente:
  - a) dokumentirane politike i procedure za postupak procjene vrijednosti, uključujući jasno definirane odgovornosti različitih sudionika uključenih u postupak utvrđivanja vrijednosti, izvore tržišnih informacija i provjere njihove primjerenosti, smjernice za upotrebu interno definiranih parametara od strane banke koji odražavaju pretpostavke banke o tome što sudionici na tržištu koriste za utvrđivanje cijene pozicije, učestalost neovisnih procjena, vremenski okvir preuzimanja cijena ostalih tržišnih parametara za potrebe vrednovanja, uvjete i postupke za prilagođavanje procjene vrijednosti, postupke kontinuiranog mjesečnog i ad hoc potvrđivanja;
  - b) uspostavu adekvatne organizacijske strukture koja osigurava razdvojenost nespojivih funkcija u pogledu ugovaranja, operativnog procesuiranja, knjigovodstvenog evidentiranja, izvješćivanja i odlučivanja, te jasno definiranje nadležnosti članova uprave banke za navedene funkcije;
  - c) uspostavljenje sustava izvješćivanja organizacijskog dijela odgovornog za vrednovanje pozicija u knjizi trgovanja neovisno od organizacijskog dijela koji obavlja operativno poslove trgovanja, kao i redovito izvješćivanje uprave banke.
- (3) Banka mora ponovno vrednovati pozicije knjige trgovanja najmanje jednom dnevno.
- (4) Banka vrši vrednovanje pozicija po tržišnim cijenama kada je to moguće, uključujući i situacije kada primjenjuju izračun kapitalnih zahtjeva za knjigu trgovanja. Vrednovanje po trenutnim tržišnim cijenama vrši se najmanje jednom dnevno prema lako dostupnim cijenama zatvaranja tih pozicija dobivenim od međusobno neovisnih izvora. Primjeri takvih cijena su cijene s burze.
- (5) Pri vrednovanju po tržišnoj vrijednosti banka upotrebljava ponuđenu ili traženu cijenu u zavisnosti koja je niža, osim ako banka može završiti trgovanje po srednjoj tržišnoj cijeni. Ako se banka koristi tim odstupanjem, ona svakih šest mjeseci izvješćuje Agenciju o tim pozicijama i dostavlja dokaze (npr. zaključnice) o tome da može završiti trgovanje po srednjoj tržišnoj cijeni. Vrijednost financijskih derivata se vodi po nižoj vrijednosti osnovnih financijskih instrumenata na kojima su zasnovani, bila to nominalna vrijednost ili tržišna cijena, a vrijednost drugih financijskih instrumenata po njihovoj nižoj vrijednosti bila to nominalna vrijednost ili tržišna cijena.
- (6) Ako vrednovanje po tržišnoj vrijednosti nije moguće, banke konzervativno vrednuju po internoj metodologiji utvrđivanja vrijednosti svoje pozicije i portfelje, uključujući i onda kad izračunavaju kapitalne zahtjeve za pozicije u knjizi trgovanja.
- (7) Pri primjeni vrednovanja po internoj metodologiji utvrđivanja vrijednosti, banka je dužna ispunjavati sljedeće zahtjeve:
  - a) uprava banke mora biti upoznata s elementima knjige trgovanja ili s drugim pozicijama po fer vrijednosti za koje se primjenjuje vrednovanje po internoj metodologiji utvrđivanja vrijednosti i razumije značenje neizvjesnosti koja na taj način nastaje pri izvješćivanju o riziku/učinku poslovanja;
  - b) banka usklađuje ulazne tržišne parametre s tržišnim cijenama ako je to moguće i učestalo procjenjuje primjerenost ulaznih tržišnih parametara za određenu poziciju koja se vrednuje, kao i parametre za internu metodologiju vrednovanja pozicija;

- c) ako su dostupne, banke upotrebljavaju metodologije vrednovanja koje predstavljaju prihvaćenu tržišnu praksu za pojedine financijske instrumente ili robu;
  - d) ako banka sama razvije internu metodologiju utvrđivanja vrijednosti, ona se mora zasnivati na primjerenim pretpostavkama koje su procijenili i ispitali odgovarajući kvalificirani subjekti koji nisu sudjelovali u razvoju interne metodologije za utvrđivanje vrijednosti. Interna metodologija utvrđivanja vrijednosti pozicija mora biti razvijena ili odobrena neovisno o onima koji zauzimaju pozicije trgovanja i mora biti neovisno testirana, uključujući validaciju matematičkih izračuna, pretpostavki i programske provedbe;
  - e) banka je dužna imati formalne postupke za kontrolu promjene i imati sigurnu kopiju za internu metodologiju za utvrđivanje vrijednosti pozicija te je povremeno upotrebljavati za provjeru vrednovanja;
  - f) banka pri upravljanju rizikom mora poduzeti mjere na otklanjanju identificiranih slabosti interne metodologije utvrđivanja vrijednosti koje upotrebljava i znati kako ih na najbolji način uzeti u obzir kod rezultata vrednovanja;
  - g) interne metodologije utvrđivanja vrijednosti podliježu redovnim ocjenama s ciljem utvrđivanja točnosti njihova djelovanja, pri čemu te ocjene uključuju procjenu kontinuirane primjerenosti pretpostavki, analizu dobitaka i gubitaka u odnosu na faktore rizika i usporedbu završnih vrijednosti s rezultatima interne metodologije utvrđivanja vrijednosti.
- (8) Uz dnevno vrednovanje po tržišnoj vrijednosti ili internoj metodologiji utvrđivanja vrijednosti, banke su dužne provoditi neovisnu provjeru cijena. Provjeru tržišnih cijena i ulaznih parametara za internu metodologiju utvrđivanja vrijednosti provodi osoba ili organizacijska jedinica koja je neovisna o osobama ili organizacijskim jedinicama koje ostvaruju koristi od knjige trgovanja, najmanje jednom mjesečno ili češće, ovisno o prirodi tržišta ili aktivnosti trgovanja. Ako neovisni izvori formiranja cijena nisu dostupni ili su nerealni, postoji potreba za primjenom razboritog postupanja, kao što je prilagodba vrednovanja.
- (9) Banka je dužna uspostaviti i održavati procedure za razmatranje prilagodbe vrijednosti.
- (10) Kada se koriste vrednovanjem provedenim od strane treće osobe ili vrednovanjem po internoj metodologiji utvrđivanja vrijednosti, banka sama procjenjuje hoće li primjenjivati prilagodbu vrednovanja. Osim toga, banka razmatra postojanje potrebe za prilagodbom za manje likvidne pozicije i redovito procjenjuje njihovu kontinuiranu primjerenost. Banka procjenjuje potrebu za prilagodbama vrednovanja neizvjesnih ulaznih parametara koji se upotrebljavaju u internoj metodologiji utvrđivanja vrijednosti, pri čemu je banka dužna Agenciji dokumentirati na adekvatan i pouzdan način izvršenu procjenu potreba za prilagodbama u internoj metodologiji.

Članak 114.

Interna zaštita

- (1) Interna zaštita posebno mora ispunjavati sljedeće zahtjeve:
- a) osnovna namjena nije izbjegavanje ili smanjenje kapitalnih zahtjeva;
  - b) adekvatno je dokumentirana i podliježe posebnim postupcima internog odobrenja i revizije;
  - c) na internu zaštitu se primjenjuju tržišni uvjeti;
  - d) tržišnim rizikom koji nastaje internom zaštitom dinamično se upravlja u knjizi trgovanja u skladu s odobrenim limitima;
  - e) pažljivo se prati u skladu s odgovarajućim postupcima koji su utvrđeni internim aktima banke.
- (2) Zahtjevi iz stavka (1) ovoga članka primjenjuju se ne dovodeći u pitanje zahtjeve koji se odnose na zaštićene pozicije u bankarskoj knjizi.

- (3) Predmet interne zaštite mogu biti samo instrumenti čija se vrijednost može utvrditi na priznatom tržištu.

Članak 115.

Primjena zahtjeva na konsolidiranoj osnovi

Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za tržišni rizik na konsolidiranoj osnovi banka će provoditi u skladu s propisom kojim se regulira nadzor na konsolidiranoj osnovi.

KAPITALNI ZAHTJEV ZA POZICIJSKI RIZIK

Članak 116.

Kapitalni zahtjevi za pozicijski rizik

Kapitalni zahtjev za pozicijski rizik banke je zbroj kapitalnog zahtjeva za opći i specifični rizik njenih pozicija u dužničkim i vlasničkim instrumentima.

Članak 117.

Specifični i opći rizici

- (1) Rizik pozicije za dužnički ili vlasnički financijski instrument (ili dužnički ili vlasnički financijski derivati) dijeli se na dva sastavna dijela u svrhu izračunavanja kapitalnih zahtjeva za specifični i opći rizik.
- (2) Specifični rizik se odnosi na rizik promjene cijene pojedinog financijskog instrumenta uslijed faktora vezanih za njegovog izdavatelja ili u slučaju financijskih derivata izdavatelja osnovnog financijskog instrumenta na koji se financijski derivat odnosi.
- (3) Opći rizik je rizik promjene cijene pojedinog financijskog instrumenta uslijed promjene u razini kamatnih stopa (u slučaju dužničkih ili derivatnih dužničkih instrumenata kojima se trguje) ili uslijed kretanja cijena na tržištu kapitala (u slučaju vlasničkih ili derivatnih vlasničkih instrumenata) koja nisu povezana s posebnim karakteristikama pojedinačnih financijskih instrumenata.

Članak 118.

Netiranje

- (1) Apsolutni iznos dugih (kratkih) pozicija banke koji prelazi iznos njenih kratkih (dugih) pozicija u istovrsnim vlasničkim, dužničkim i zamjenjivim vrijednosnim papirima te istovjetnim financijskim futuresima, opcijama, varantima, smatra se njenom neto pozicijom u svakome od tih različitih instrumenata. Pri izračunavanju neto pozicije s pozicijama u financijskim derivatima postupa se kako je utvrđeno u čl. 120. do 122. ove odluke. Ulaganja banke u vlastite dužničke instrumente ne uključuju se u izračun kapitalnog zahtjeva za specifični rizik u skladu s člankom 125. ove odluke.
Za potrebe netiranja pozicija istovrsni instrumenti se smatraju instrumentima koji imaju istog emitenta, nose istu kamatnu stopu, imaju isti rok dospjeća, nominirani su u istoj valuti i imaju isti pravni položaj u slučaju provođenja stečajnog postupka.
- (2) Sve neto pozicije, neovisno o predznaku, moraju se na dnevnoj osnovi prije njihovog zbrajanja konvertirati u izvještajnu valutu banke po važećem srednjem tečaju Centralne banke BiH.

Članak 119.

Opća pravila za raščlanjivanje pozicija pojedinačnih instrumenata

Pozicije pojedinačnih instrumenata utvrđene u čl. 120. do 122. ove odluke raščlanjuju se na osnovne pozicije na sljedeći način:

- a) ukoliko je osnovni financijski instrument dužnički instrument:

- 1) na dužnički instrument, gdje cijena (kamatna stopa) pojedinačnog instrumenta zavisi od specifično definiranog osnovnog dužničkog instrumenta na koji se odnosi; i/ili
  - 2) na hipotetički instrument (odražavaju opći rizik pozicije - nespecifični rizik pozicije) koji pokriva rizik kamatne stope koji nastaje uslijed budućih plaćanja i primanja novčanih tokova (uključujući hipotetička plaćanja i primanja);
  - 3) na dužničke instrumente i hipotetičke dužničke instrumente zajedno;
- b) ukoliko je osnovni instrument vlasnički instrument:
- 1) na hipotetičke pozicije u pojedinačnim vlasničkim instrumentima, korpe vlasničkih instrumenata, ili indekse vlasničkih instrumenata;
- c) ukoliko je osnovni instrument roba:
- 1) na hipotetičke pozicije u robama na koje se odnose.

Članak 120.

Tretman futures i forward ugovora

- (1) Futures i forward ugovori na kamatne stope i buduće obveze kupnje ili prodaje dužničkih instrumenata tretiraju se kao kombinacije dugih i kratkih pozicija. Duga pozicija u futures ugovorima na kamatne stope tretira se kao kombinacija pozicije obveze s dospijecom jednakim datumu isporuke futuresa i pozicije imovine s datumom dospijeca jednakim dospijecu instrumenta ili zamišljene pozicije na koje se odnosi predmetni futures. Slično tome, prodani forward ugovor na kamatne stope tretira se kao duga pozicija s dospijecom jednakim datumu namirenja uvećanim za ugovorno razdoblje, te kratka pozicija s dospijecom jednakim datumu namirenja. I obveza i imovina uključuju se u prvu kategoriju navedenu u Tablici 21. članka 125. ove odluke koja se primjenjuje za izračun kapitalnog zahtjeva za specifični rizik za futures i forward ugovore na kamatne stope. Buduća obveza kupnje dužničkog instrumenta tretira se kao kombinacija obveze s dospijecom na datum isporuke te duge (promptne) pozicije u samom dužničkom instrumentu. Navedena obveza uključuje se u prvu kategoriju navedenu u Tablici 21. članka 125. ove odluke, za potrebe specifičnog rizika, a dužnički instrument u odgovarajuću odnosnu kolonu iz iste Tablice.
- (2) Za potrebe ovoga članka „duga pozicija” je pozicija banke u kojoj je fiksno određena kamatna stopa koju će primiti u nekom budućem trenutku, dok je „kratka pozicija” pozicija u kojoj je fiksno određena kamatna stopa koju će platiti u nekom budućem trenutku.

Članak 121.

Opcije i varanti

- (1) Za potrebe ovog dijela odluke, opcije i varanti na kamatne stope, dužničke i vlasničke instrumente, dioničke indekse, financijske futurese, swapove i strane valute tretiraju se kao da su pozicije čija je vrijednost jednaka proizvodu iznosa odnosnog instrumenta na koji se odnosi opcija i pripadajućeg delta koeficijenta. Za navedene pozicije mogu se raditi netiranja sa svim suprotnim pozicijama u istovrsnim odnosnim vrijednosnim papirima ili derivatima.
- (2) Za opcije i varante kojima se trguje na burzi, banka primjenjuje delta koeficijent koji je izračunala ta burza. Kada nije raspoloživa delta relevantne burze, deltu može izračunavati sama banka koristeći se odgovarajućom internom metodologijom utvrđivanja vrijednosti, uz odobrenje Agencije. Odobrenje se izdaje ako interna metodologija utvrđivanja vrijednosti na adekvatan način procjenjuje stopu promjene vrijednosti opcije ili varanta zbog male promjene u tržišnoj cijeni odnosnog instrumenta.

Članak 122.

Tretman swapova

Kamatni swapovi tretiraju se na isti način kao bilančni instrumenti. Kamatni swapovi na temelju kojeg banka dobiva promjenjivu kamatnu stopu i plaća fiksnu kamatnu stopu tretiraju kao istovrsna duga pozicija u instrumentu s promjenjivom kamatnom stopom s dospijecom jednakim

razdoblju do sljedećeg određivanja kamatne stope i kratka pozicija u instrumentu s fiksnom kamatnom stopom jednakog dospjeća kao sam swap ugovor.

Članak 123.

Tretman vrijednosnih papira prodanih na temelju repo ugovora ili pozajmljenih vrijednosnih papira i tretman repo, reverse repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju

Prenositelj vrijednosnih papira ili zagaraniranih prava vezano uz vrijednosne papire u okviru repo ugovora i davatelj vrijednosnih papira u zajam uključuju navedene vrijednosne papire u izračun kapitalnog zahtjeva za pozicijski rizik pod uvjetom da su navedeni vrijednosni papiri pozicije iz knjige trgovanja.

Članak 124.

Neto pozicije u dužničkim instrumentima

Banka je dužna da neto pozicije klasificira prema valuti u kojoj su nominirane te se kapitalni zahtjevi za opći i specifični rizik izračunavaju odvojeno u svakoj pojedinoj valuti.

SPECIFIČNI RIZIK

Članak 125.

Kapitalni zahtjev za dužničke instrumente

- (1) Banka je dužna raspoređivati svoje neto pozicije u knjizi trgovanja u instrumentima koje se izračunavaju sukladno članku 118. ove odluke u odgovarajuće kategorije u Tablici 21. na temelju njihovih izdavatelja ili dužnika, eksternih ili internih kreditnih procjena i preostalog roka do dospjeća, te ih zatim množi s ponderima navedenima u spomenutoj Tablici. Banka zbraja svoje ponderirane pozicije koje proizlaze iz primjene ovoga članka, neovisno o tome jesu li duge i kratke, kako bi izračunala svoje kapitalne zahtjeve za specifični rizik.

U Tablici 21. daju se kategorije dužničkih financijskih instrumenata i utvrđeni ponderi za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za specifični rizik za dužničke financijske instrumente:

Tablica 21.	
Kategorije	Kapitalni zahtjev za specifični rizik
Dužnički vrijednosni papiri kojima bi u skladu sa standardiziranim pristupom za kreditni rizik bio dodijeljen ponder rizika 0 %	0 %
Dužnički vrijednosni papiri kojima bi u skladu sa standardiziranim pristupom za kreditni rizik bio dodijeljen ponder rizika 20 % ili 50 % i druge kvalificirajuće stavke iz stavka 4. ovoga članka	0,25 % (preostali rok do konačnog dospjeća najviše 6 mjeseci) 1,00 % (preostalo rok do konačnog dospjeća od 6 do 24 mjeseca) 1,60 % (preostali rok do konačnog dospjeća više od 24 mjeseca)
Dužnički vrijednosni papiri kojima bi u skladu sa standardiziranim pristupom za kreditni rizik bio dodijeljen ponder rizika 100 %	8,00 %
Dužnički vrijednosni papiri kojima bi u skladu sa standardiziranim pristupom za kreditni rizik bio dodijeljen ponder rizika 150 %	12,00 %

- (2) Banka je dužna izračunavati kapitalni zahtjev za specifični rizik za pokriveno obveznice koje ispunjavaju uvjete za ponder rizika od 10 % u skladu s člankom 63. st. (4) i (5) ove odluke, kao jednu polovinu važećega kapitalnog zahtjeva za specifični rizik za drugu kategoriju u Tablici 21.
- (3) Banka je dužna koristiti maksimalan ponder naveden u Tablici 21. iz stavka (1) ovoga članka, odnosno 12% za dužničke financijske instrumente za koje postoji povećani rizik uslijed nedovoljne solventnosti izdavatelja ili likvidnosti samog instrumenta.
- (4) Druge kvalificirajuće stavke su sljedeće:
- a) duge i kratke pozicije u imovini za koju nije raspoloživa kreditna procjena odabranog ECAI-a i koje ispunjavaju sve sljedeće uvjete:
    - 1) predmetna banka smatra ih dovoljno likvidnima;
    - 2) investicijska kvaliteta im je, prema procjeni same banke, barem jednaka investicijskoj kvaliteti imovine iz drugog reda Tablice 21. stavka (1) ovoga članka;
    - 3) uvrštene su na barem jedno regulirano tržište države članice EU ili na burzi treće zemlje, pod uvjetom da tu burzu priznaju nadležna regulatorna tijela predmetne države članice ili na priznatoj burzi navedenoj u Prilogu III ove odluke;
  - b) duge i kratke pozicije u imovini koju su izdale banke koje podliježu kapitalnim zahtjevima iz ove odluke, koje odnosna banka smatra dovoljno likvidnima i čija je investicijska kvaliteta, prema procjeni same banke, barem jednaka investicijskoj kvaliteti imovine iz drugog reda Tablice 21. stavka (1) ovoga članka;
  - c) vrijednosni papiri koje izdaju banke za koje se smatra da imaju stupanj kreditne kvalitete jednak ili viši od onog koji se povezuje sa 2. stupnjem kreditne kvalitete sukladno standardiziranom pristupu za kreditni rizik izloženosti bankama, te koji podliježu nadzornim i regulatornim mjerama koji se primjenjuju u BiH ili EU.
Banka koja primjenjuje točke a) ili b) ovoga stavka dužna je imati uspostavljenu dokumentiranu metodologiju za procjenu zadovoljava li imovina zahtjeve iz navedenih točaka i o navedenoj metodologiji obavještavati Agenciju.

Članak 126. Opći rizik

Banka može koristiti određeni pristup za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za opći rizik koji se zasniva na dospijeću (u skladu s člankom 127. ove odluke), ili na trajanju (u skladu s člankom 128. ove odluke). Banka odabrani pristup mora primjenjivati na dosljedan način.

Članak 127.

Izračun općeg rizika koji se zasniva na dospijeću

- (1) Za izračun kapitalnog zahtjeva za opći rizik sve se pozicije ponderiraju prema dospijeću sukladno stavku (2) ovoga članka kako bi se izračunao iznos kapitalnog zahtjeva za te pozicije. Navedeni zahtjev se umanjuje kad se ponderirana pozicija drži zajedno uz ponderiranu poziciju suprotnog predznaka unutar istog razreda dospijeća. Taj se zahtjev također umanjuje u slučaju kad ponderirane pozicije suprotnih predznaka pripadaju različitim razredima dospijeća, pri čemu veličina smanjenja ovisi o tome pripadaju li obje spomenute pozicije istoj zoni te o samim zonama kojima pripadaju.
- (2) Banka raspoređuje svoje neto pozicije u odgovarajuće razrede dospijeća u koloni 2. ili 3., ovisno o slučaju, u Tablici 22. u stavu (4) ovog članka. U slučaju instrumenata s fiksnom kamatnom stopom, pozicije se raspoređuju prema njihovom preostalom roku do dospijeća, a u slučaju instrumenata s promjenjivom kamatnom stopom prema roku preostalom do sljedećeg određivanja kamatne stope. Banka također razlikuje dužničke instrumente s kuponom od 3 % ili višim i one s kuponom nižim od 3 %, te ih na toj osnovi raspoređuje u kolonu 2. ili 3. u

Tablici 22. u stavku (4) ovoga članka. Zatim svaki od njih množi s ponderom za predmetni razred dospijeaća u koloni 4. u Tablici 22. u stavku (4) ovoga članka.

- (3) Za svaki razred dospijeaća banka izračunava zbroj svih ponderiranih dugih pozicija i posebno sve ponderirane kratke pozicije. Iznos zbroja ponderiranih dugih pozicija koji je usklađen sa zbrojem ponderiranih kratkih pozicija u svakom razredu dospijeaća smatra se usklađenom ponderiranom pozicijom u tom razredu dospijeaća, dok se preostala duga ili kratka pozicija smatra neusklađenom ponderiranom pozicijom za isti razred dospijeaća. Zatim se izračunava zbroj usklađenih ponderiranih pozicija u svim razredima.
- (4) Banka izračunava zbroj neusklađenih ponderiranih dugih pozicija za razrede dospijeaća uključene u pojedinu zonu iz Tablice 22. u stavku (4) ovoga članka, kako bi dobila neusklađene duge pozicije za svaku zonu. Slično tome, zbroj neusklađenih ponderiranih kratkih pozicija za svaki razred dospijeaća u pojedinoj zoni upotrebljava se za izračun neusklađene ponderirane kratke pozicije za tu zonu. Onaj dio neusklađene ponderirane duge pozicije koji je usklađen s neusklađenom ponderiranom kratkom pozicijom u istoj zoni smatra se usklađenom ponderiranom pozicijom te zone. Onaj dio neusklađene ponderirane duge pozicije ili neusklađene ponderirane kratke pozicije za zonu koji na taj način nije moguće uskladiti je neusklađena ponderirana pozicija za tu zonu.

Tablica 22.				
Zona	Razred dospijeaća		Ponder (u %)	Pretpostavljena promjena kamatne stope (u %)
	Kupon od 3 % ili više	Kupon manji od 3 %		
Jedan	0 ≤ 1 mjesec	0 ≤ 1 mjesec	0,00	—
	> 1 ≤ 3 mjeseca	> 1 ≤ 3 mjeseca	0,20	1,00
	> 3 ≤ 6 mjeseci	> 3 ≤ 6 mjeseci	0,40	1,00
	> 6 ≤ 12 mjeseci	> 6 ≤ 12 mjeseci	0,70	1,00
Dva	> 1 ≤ 2 godine	> 1,0 ≤ 1,9 godina	1,25	0,90
	> 2 ≤ 3 godine	> 1,9 ≤ 2,8 godina	1,75	0,80
	> 3 ≤ 4 godine	> 2,8 ≤ 3,6 godina	2,25	0,75
Tri	> 4 ≤ 5 godina	> 3,6 ≤ 4,3 godine	2,75	0,75
	> 5 ≤ 7 godina	> 4,3 ≤ 5,7 godina	3,25	0,70
	> 7 ≤ 10 godina	> 5,7 ≤ 7,3 godine	3,75	0,65
	> 10 ≤ 15 godina	> 7,3 ≤ 9,3 godine	4,50	0,60
	> 15 ≤ 20 godina	> 9,3 ≤ 10,6 godina	5,25	0,60
	> 20 godina	> 10,6 ≤ 12,0 godina	6,00	0,60
		> 12,0 ≤ 20,0 godina	8,00	0,60
	> 20 godina	12,50	0,60	

- (5) Iznos neusklađene ponderirane duge ili kratke pozicije u zoni jedan koji je usklađen s neusklađenom ponderiranom kratkom ili dugom pozicijom u zoni dva je usklađena ponderirana pozicija između zone jedan i dva. Isti se izračun zatim primjenjuje i na onaj dio neusklađene ponderirane pozicije u zoni dva koji je preostao i neusklađene ponderirane pozicije u zoni tri, kako bi se izračunala usklađena ponderirana pozicija između zone dva i zone tri.
- (6) Banka može obrnuti redoslijed iz stavka (5) ovoga članka tako da izračuna usklađenu ponderiranu poziciju između zona dva i tri prije izračunavanja navedene pozicije između zone jedan i zone dva.
- (7) Preostali dio neusklađene ponderirane pozicije u zoni jedan zatim se usklađuje s onim što je preostalo u zoni tri, nakon što je prethodna usklađena sa zonom dva, kako bi se došlo do usklađene ponderirane pozicije između zone jedan i zone tri.
- (8) Nakon tri zasebna izračuna usuglašavanja u st. (5), (6) i (7) ovoga članka, preostale se pozicije zbrajaju.

- (9) Kapitalni zahtjev banke izračunava se kao zbroj sljedećeg:
- 10 % zbroja usklađenih ponderiranih pozicija po svim razredima dospijea;
  - 40 % usklađene ponderirane pozicije u zoni jedan;
  - 30 % usklađene ponderirane pozicije u zoni dva;
  - 30 % usklađene ponderirane pozicije u zoni tri;
  - 40 % usklađene ponderirane pozicije između zona jedan i dva i između zona dva i tri;
  - 150 % usklađene ponderirane pozicije između zona jedan i tri;
  - 100 % preostalih neusklađenih ponderiranih pozicija.

Članak 128.

Izračun općeg rizika koji se zasniva na trajanju

- Banka za izračun kapitalnog zahtjeva za opći rizik dužničkih instrumenata umjesto pristupa iz članka 127. ove odluke može primjenjivati pristup koji se zasniva na trajanju, pod uvjetom da dosljedno primjenjuje navedeni pristup.
- Sukladno pristupu koji se zasniva na trajanju iz stavka (1) ovoga članka, banka izračunava prinos do dospijea za dužničke instrumente s fiksnom kamatnom stopom na temelju njihove tržišne vrijednosti, koja predstavlja pretpostavljenu diskontnu stopu za taj instrument. Za instrumente sa promjenjivom kamatnom stopom, banka izračunava prinos na temelju tržišne vrijednosti instrumenta, uz pretpostavku da glavnica dospijeva na datum sljedeće promjene kamatne stope.
- Banka zatim izračunava modificirano trajanje svakoga dužničkog instrumenta na temelju sljedeće formule:

$$\text{modificirano trajanje} = \frac{D}{1 + R}$$

gdje je:

D = trajanje izračunato u skladu sa sljedećom formulom:

$$D = \frac{\sum_{t=1}^M \frac{t \cdot C_t}{(1 + R)^t}}{\sum_{t=1}^M \frac{C_t}{(1 + R)^t}}$$

gdje je:

R = prinos do dospijea;

C_t = gotovinsko plaćanje u vremenu t;

M = ukupno dospijee.

- Banka zatim raspoređuje svaki dužnički instrument u odgovarajuću zonu u Tablici 23. Navedeno se provodi na temelju modificiranog trajanja za svaki instrument.

Zona	Modificirano trajanje (u godinama)	Pretpostavljena promjena kamatne stope u %
Jedan	> 0 ≤ 1,0	1,0
Dva	> 1,0 ≤ 3,6	0,85
Tri	> 3,6	0,7

- Banka zatim izračunava poziciju ponderiranu trajanjem za svaki dužnički instrument tako da pomnoži njegovu tržišnu vrijednost s njegovim modificiranim trajanjem i odgovarajućom pretpostavljenom promjenom kamatne stope za instrument s navedenim modificiranim trajanjem (kolona 3. u Tablici 23. stavak (4) ovoga članka).

- (6) Banka izračunava svoju dugu i kratku poziciju ponderiranu trajanjem unutar svake zone. Iznos zbroja svih dugih pozicija ponderiranih trajanjem koje su usklađene sa zbrojem svih kratkih pozicija ponderiranih trajanjem u istoj zoni smatra se usklađenom pozicijom ponderiranom trajanjem za tu zonu.
Banka zatim izračunava neusklađene pozicije ponderirane trajanjem za svaku zonu. Nakon toga primjenjuje postupke za neusklađene ponderirane pozicije iz članka 127. st. (5) do (8) ove odluke.
- (7) Kapitalni zahtjev banke izračunava se kao zbroj sljedećeg:
- 2 % usklađene pozicije ponderirane trajanjem za svaku zonu;
  - 40 % usklađene pozicije ponderirane trajanjem između zona jedan i dva i između zona dva i tri;
  - 150 % usklađene pozicije ponderirane trajanjem između zona jedan i tri;
  - 100 % preostalih neusklađenih pozicija ponderirane trajanjem.

Članak 129.

Neto pozicije u vlasničkim instrumentima

- (1) Banka odvojeno izračunava zbroj sve svoje neto duge pozicije i sve svoje neto kratke pozicije sukladno članku 118. ove odluke. Zbroj apsolutnih vrijednosti neto dugih i neto kratkih pozicija predstavlja ukupnu bruto poziciju banke.
- (2) Banka izračunava, odvojeno za svako tržište, razliku između zbroja neto dugih i neto kratkih pozicija. Zbroj apsolutnih vrijednosti navedenih razlika ukupna je neto pozicija banke.
- (3) Pozicije u određenom vlasničkom instrumentu iskazuju se po njegovoj tržišnoj vrijednosti.
- (4) Financijski derivati razvrstavaju se po zemljama na čijim su tržištima listirani vlasnički vrijednosni papiri koje su predmet ugovora i/ili na čijim se tržištima trguje tim vrijednosnim papirima.

Članak 130.

Specifični rizik vlasničkih instrumenata

Kapitalni zahtjev za specifični rizik banke izračunavaju kao umnožak njene ukupne bruto pozicije sa 12 %.

Članak 131.

Opći rizik vlasničkih instrumenata

Kapitalni zahtjev za opći rizik je ukupna neto pozicija banke pomnožena sa 12%.

Članak 132.

Dionički indeksi

- (1) Futuresi na osnovi dioničkog indeksa, deltom ponderirani ekvivalenti opcija na futurese na osnovi dioničkog indeksa i opcija na dionički indeks pod zajedničkim nazivom „futuresi na osnovi dioničkog indeksa” mogu se raščlaniti na pozicije u svakom od vlasničkih instrumenata u njihovu sastavu.
- (2) Kada futuresi na osnovi dioničkog indeksa nisu podijeljeni na osnovne pozicije, tretiraju se kao da je riječ o posebnom vlasničkom instrumentu. Međutim, specifičan rizik tog pojedinačnog vlasničkog instrumenta može se zanemariti ako se navedenim futuresima na osnovi dioničkog indeksa trguje na burzi te ako predstavlja relevantan indeks koji je diversificiran na odgovarajući način.

Članak 133.

Pokroviteljstvo emisije (engl.underwriting)

- (1) Banka je dužna, za pružanje usluge pokroviteljstva emisije, koristiti sljedeće postupke za izračunavanje vlastitoga kapitalnog zahtjeva. Banka prvo izračunava neto poziciju tako da

umanji poziciju proizašlu iz pružanja usluge pokroviteljstva emisije ili su predmet potpokroviteljstva trećih strana na temelju službenih ugovora. Zatim se umanjuje neto pozicija za faktore umanjenja iz Tablice 24. ovoga stavka, te izračunava kapitalni zahtjev koristeći se umanjenim pozicijama proizišlima iz pružanja usluge pokrovitelja emisije. U Tablici 24. daju se faktori umanjenja:

Tablica 24.

radni dan 0	100%
radni dan 1	90%
radni dani 2 do 3	75%
radni dan 4	50%
radni dan 5	25%
nakon radnog dana 5	0%

„Nulti radni dan” je radni dan od kojeg se banka bezuvjetno obvezuje prihvatiti poznati iznos vrijednosnih papira po dogovorenoj cijeni.

- (2) Banka mora kontinuirano osigurati da ima dovoljan kapital za pokriće rizika gubitaka koji su mogući u razdoblju od prvobitnog preuzimanja obveze i radnog dana 1.
- (3) Banka je dužna obavještavati Agenciju o načinu primjene stavka (1) ovoga članka.

Članak 134.

Kapitalni zahtjevi za pozicije u investicijskom fondu

- (1) Pozicije u investicijskom fondu podliježu kapitalnom zahtjevu za pozicijski rizik, koji uključuje specifični i opći rizik od 32%. Ne dovodeći u pitanje članak 139. zajedno s člankom 138. stavkom (4) ove odluke, u kojima se utvrđuje tretman zlata, pozicije u investicijskom fondu podliježu kapitalnom zahtjevu za pozicijski rizik, koji uključuje specifični i opći rizik, te valutni rizik, u visini od 40%.
- (2) Osim ako člankom 136. ove odluke nije drukčije propisano, netiranje među odnosnim investicijama investicijskog fonda i drugih pozicija banke nije dopušteno.

Članak 135.

Opći kriteriji za investicijski fond

- (1) Na investicijski fond može se primjenjivati pristup iz članka 136. ove odluke ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
  - a) investicijski fond posjeduje prospekt ili njemu sličan dokument koji sadrži sljedeće:
    - 1) kategorije imovine u koje je investicijskom fondu dozvoljeno ulagati;
    - 2) ako se primjenjuju investicijski limiti, relativni limiti i metodologija njihovog izračuna;
    - 3) ako je dopušteno ulaganje, ugovaranje repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira, politike za ograničavanje rizika druge ugovorne strane koji proizlazi iz navedenih transakcija;
  - b) rezultati poslovanja investicijskog fonda objavljuju se na polugodišnjoj i godišnjoj osnovi za potrebe procjene imovine i obveza, prihoda i aktivnosti investicijskog fonda tijekom izvještajnog razdoblja;
  - c) dionice ili udjeli u investicijskom fondu otkupivi su u novcu, iz imovine fonda, na dnevnoj osnovi na zahtjev imatelja udjela;
  - d) ulaganja u investicijski fond moraju biti odvojena od imovine društva za upravljanje investicijskim fondom;
  - e) mora postojati procjena rizičnosti investicijskog fonda od strane same banke ulagatelja;

- f) investicijskim fondom upravljaju osobe koje podliježu nadzoru nadležnih regulatornih tijela u BiH ili EU.
- (2) Metode utvrđene u članku 136. ove odluke se također mogu koristiti za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicije investicijskog fonda iz priznatih trećih zemalja, ukoliko ispunjavaju uvjete utvrđene odredbama točaka a) do (f) stavka (1) ovoga članka i ako ih Agencija smatra prihvatljivim.

Članak 136.

Posebne metode za investicijski fond

- (1) Ako banka raspolaže s podacima na dnevnoj osnovi s odnosnim ulaganjima na koje se pozicije investicijskog fonda odnose, može imati uvid u navedena osnovna ulaganja za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za pozicijski rizik, koji uključuje specifični i opći rizik. U skladu s ovim pristupom, pozicije u investicijskom fondu tretiraju se kao pozicije u osnovnim ulaganjima investicijskog fonda.
- (2) Banka je dužna izračunavati kapitalni zahtjev za pozicijski rizik koji obuhvaća specifični i opći rizik za pozicije u investicijskom fondu na temelju pretpostavljenih pozicija koje predstavljaju strukturu i efekte eksternih indeksa ili fiksne košarice vlasničkih ili dužničkih vrijednosnih papira iz točke a), uz poštivanje sljedećih uvjeta:
- politikom ulaganja investicijskog fonda zadano je oponašanje strukture i učinaka eksternog indeksa vlasničkih ili dužničkih vrijednosnih papira;
  - minimalni koeficijent korelacije između dnevnih kretanja prinosa investicijskog fonda i indeksa ili košarice vlasničkih ili dužničkih vrijednosnih papira koje prati, od 0,9, može se jasno utvrditi u razdoblju od najmanje šest mjeseci.
- (3) Ako banka nije upoznata sa strukturom odnosnih ulaganja investicijskog fonda na dnevnoj osnovi, ona može izračunavati kapitalni zahtjev za pozicijski rizik, koji obuhvaća specifični i opći rizik, poštujući sljedeće uvjete:
- pretpostavlja se da investicijski fond najprije ulaže do najvećeg dopuštenog iznosa sukladno svojoj politici ulaganja u kategoriju imovine koja nosi najveći kapitalni zahtjev za specifični i opći rizik zasebno te potom ulaže u druge kategorije imovine padajućim redoslijedom do ispunjenja ukupnog investicijskog limita. Pozicija u investicijskom fondu tretira se kao izravno ulaganje u pretpostavljenoj poziciji;
  - ako kapitalni zahtjev za posebni i opći rizik zajedno u skladu s ovim stavkom prelazi iznos iz članka 134. stavka (1) ove odluke kapitalni zahtjev ograničava se na navedenoj razini.
- (4) Banka se može za izračunavanje kapitalnog zahtjeva i izvješćivanje o kapitalnom zahtjevu za rizik pozicije za pozicije u investicijskom fondu iz st. (1) do (3) sukladno metodama iz ovoga članka osloniti na depozitara investicijskog fonda, pod uvjetom da investicijski fond ulaže isključivo u vrijednosne papire te deponira sve vrijednosne papire kod navedenog depozitara.
- (5) Ispravnost izračuna potvrđuje vanjski revizor.

KAPITALNI ZAHTEJ ZA VALUTNI RIZIK

Članak 137.

„De minimis“ i ponderiranje valutnog rizika

- (1) Banka je dužna izračunavati kapitalni zahtjev za valutni rizik ako zbroj njene ukupne neto otvorene valutne pozicije i njene neto otvorene pozicije u zlatu, koje se izračunavaju sukladno članku 138. ove odluke prelazi 2% njenog ukupnog regulatornog kapitala.
- (2) Kapitalni zahtjev za valutni rizik izračunava se množenjem zbroja njene ukupne neto otvorene valutne pozicije i njene neto otvorene pozicije u zlatu sa 12%.

Članak 138.

Izračun ukupne neto valutne pozicije

- (1) Banka izračunava neto otvorenu valutnu poziciju za svaku valutu pojedinačno uključujući izvještajnu valutu, bez izračunavanja kapitalnih zahtjeva za izvještajnu valutu i neto otvorenu poziciju u zlatu kao zbroj sljedećih elemenata (s pozitivnim ili negativnim predznakom):
- a) neto promptna (engl. spot) pozicija u valuti (razlika između imovine i obveza u toj valuti, uključujući nedospjele obračunate kamate u toj valuti) i neto promptna pozicija u zlatu;
  - b) neto forward pozicija, koja predstavlja razliku između svih iznosa koji će biti primljeni i svih iznosa koji će biti plaćeni na temelju valutnih forwarda ili forwarda na zlato, te valutnih futurese ili futurese na zlato, te nominalnih iznosa valutnih swapova koje nisu uključene u promptnu poziciju;
  - c) neopozive garancije i slični instrumenti na temelju kojih će banka morati izvršiti plaćanje, kada postoji vjerojatnost da se za ta sredstva banka neće moći namiriti;
  - d) neto delta-ekvivalent ili ekvivalent zasnovan na delta-vrijednosti ukupne knjige valutnih opcija i opcija na zlato.
Delta ekvivalent pozicije u opciji izračunava se množenjem iznosa osnovnog instrumenta na koji se opcija odnosi i odgovarajućeg delta koeficijenta. Za opcije kojima se trguje na burzi, banka primjenjuje delta-koeficijent koji je izračunala ta burza. Kada takav delta-koeficijent nije dostupan, banka može primijeniti delta-koeficijent izračunat sukladno internoj metodologiji, koja je odobrena od strane Agencije. Odobrenje se izdaje ako interna metodologija za utvrđivanje vrijednosti adekvatno procjenjuje stopu promjene vrijednosti opcije vezano uz male promjene u tržišnoj cijeni odnosnog instrumenta.
  - e) tržišna vrijednost ostalih opcija, koje nisu valutne opcije ili opcije na zlato, a čiji je predmet ugovora (osnovni instrument) iskazan u stranoj valuti.
Banka može u neto otvorenu poziciju u određenoj valuti ili neto otvorena pozicija u zlatu uključiti i buduće neto prihode/rashode koji još nisu knjigovodstveno evidentirani, ali su u potpunosti zaštićeni (npr. valutnim forward ugovorima ili sličnim ugovorima), ako takav tretman dosljedno primjenjuju u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima.
- (2) Banka prilikom izračuna neto otvorene valutne pozicije može, uz prethodno odobrenje Agencije, isključiti instrumente koje služe samo za zaštitu od negativnih učinaka promjene tečaja valuta na stope kapitala iz članka 34. stavka (1) ove odluke.
Navedeni instrumenti ne smiju biti namijenjeni trgovanju i svaka promjena uvjeta za njihovo isključenje prilikom izračunavanja neto otvorene valutne pozicije podliježe zasebnom odobrenju Agencije. Banka je dužna svojim internim aktima propisati vrste i karakteristike instrumenata koje koristi samo za ove potrebe. Isto postupanje koje podliježe istim uvjetima može se primjenjivati na pozicije koje banka ima, a koje se odnose na stavke koje su već izuzete iz regulatornog kapitala.
- (3) Banka pri izračunavanju neto otvorene pozicije u svakoj valuti i zlatu može dosljedno upotrebljavati neto sadašnju vrijednost. Banka prilikom izračuna neto otvorene valutne pozicije umanjuje stavke bilančne imovine za pripadajuće ispravke vrijednosti, a stavke izvanbilance za rezerviranja za gubitke po izvanbilančnim stavkama.
- (4) Otvorena valutna pozicija u određenoj valuti može biti duga ili kratka. Banka ima dugu poziciju u određenoj valuti (ili zlatu) kada je zbroj stavki navedenih u stavku (1) ovoga članka pozitivan, a kratku poziciju kada je taj zbroj negativan. Otvorena neto kratka ili neto duga pozicija u određenoj stranoj valuti preračunava se u KM po srednjem tečaju CBBiH.
Zatim, banka izračunava ukupnu otvorenu neto dugu poziciju kao zbroj svih otvorenih neto dugih pozicija u pojedinačnim valutama, te ukupnu otvorenu neto kratku poziciju kao zbroj svih otvorenih neto kratkih pozicija u pojedinačnim valutama. Veći od navedena dva iznosa predstavlja ukupnu neto valutnu poziciju banke za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva za valutni rizik u skladu s člankom 137. stavka (2) ove odluke.

Članak 139.

Valutni rizik za pozicije u investicijskom fondu

- (1) Za potrebe članka 138. ove odluke, banka je dužna tretirati udjele u investicijskom fondu sukladno stvarnoj valutnoj strukturi ulaganja tog investicijskog fonda i tako dobivene valutne pozicije uključiti prilikom izračuna neto otvorene valutne pozicije u odgovarajućoj stranoj valuti.
- (2) Ako investicijski fond ulaže isključivo u vrijednosne papire banka se može osloniti na izvješća banke depozitara određenog investicijskog fonda o valutnoj strukturi ulaganja tog investicijskog fonda. Točnost izvješća potvrđuje vanjski revizor.
- (3) Ako banka nije upoznata s valutnom strukturom ulaganja investicijskog fonda, pretpostavlja se da investicijski fond ima najveći dopušteni iznos ulaganja u imovinu u stranoj valuti. Ako su ulozi banke u investicijski fond raspoređeni u knjigu trgovanja banka je dužna uzeti u obzir najveću izloženost koja može proisteci iz uloga u investicijskom fondu, tako da proporcionalno poveća pretpostavljena ulaganja do razine najveće moguće izloženosti po osnovi određenog pretpostavljenog ulaganja sukladno politici ulaganja investicijskog fonda. Otvorena valutna pozicija banke u pretpostavljenim ulaganjima investicijskog fonda jednaka je zbroju apsolutnih iznosa pojedinačnih pretpostavljenih ulaganja tog investicijskog fonda. Otvorena valutna pozicija banke u pretpostavljenim ulaganjima investicijskog fonda uključuje se prilikom izračuna ukupne otvorene valutne pozicije u skladu s tretmanom ulaganja u zlato. Iznimno, ako je poznat smjer pretpostavljenog ulaganja investicijskog fonda banka može udjele u investicijskim fondovima tretirati kao duge ili kratke valutne pozicije u pretpostavljenim ulaganjima, pri čemu netiranje navedenih pozicija nije dopušteno. Otvorena duga ili kratka valutna pozicija u pretpostavljenim ulaganjima investicijskog fonda tretira se kao posebna valuta i dodaje se ukupnoj dugoj ili ukupnoj kratkoj otvorenoj valutnoj poziciji banke.

KAPITALNI ZAHTEJEV ZA ROBNİ RIZIK

Članak 140.

Odabir metode za robni rizik

Sukladno čl. 141. i 142. ove odluke banka izračunava kapitalni zahtjev za robni rizik prema sljedećim metodama:

- a) pojednostavljeni pristup;
- b) pristup ljestvice dospijeća.

Članak 141.

Pozicije u robi

- (1) Svaka pojedinačna pozicija u robi ili robnim derivatima mora biti izražena u standardnim mjernim jedinicama za tu vrstu robe. Promptna tržišna cijena za navedenu robu izražava se u izvještajnoj valuti.
- (2) Za pozicije u zlatu ili derivatima na zlato smatra se da su izložene valutnom riziku, te se tretiraju sukladno kapitalnim zahtjevima za valutni rizik, prema potrebi, za potrebe izračunavanja robnog rizika.
- (3) Za potrebe članka 143. stavka (1) ove odluke, neto pozicija banke u svakoj robi je višak njene duge pozicije nad njenom kratkom pozicijom, ili obrnuto, u istoj robi ili istovjetnim robnim futuresima, opcijama ili varantima. Financijski derivati tretiraju se u skladu s člankom 142. ove odluke kao pozicije u odnosnoj robi.
- (4) Za potrebe izračuna pozicije u robi, sljedeće pozicije tretiraju se kao pozicije u istoj robi:
  - a) pozicije u različitim potkategorijama robe u slučajevima kad su potkategorije međusobno zamjenjive;
  - b) pozicije u sličnoj robi ako su one bliski supstituti te kada je moguće jasno utvrditi minimalnu korelaciju od 0,9 između kretanja cijene tijekom razdoblja od najmanje godinu dana.

Članak 142.

Posebni instrumenti

- (1) Robni futuresi i buduće obveze kupnje ili prodaje pojedinačnih roba uključuju se u sustav mjerenja kao zamišljeni iznosi u standardnim mjernim jedinicama s dospijecom u skladu s datumom isteka ugovora.
- (2) Robni swapovi kod kojih je na jednoj strani transakcije fiksna cijena, a na drugoj tekuća tržišna cijena tretiraju se kao niz pozicija jednak zamišljenom iznosu ugovora, pri čemu, prema potrebi, svaka pozicija odgovara jednom plaćanju po swap ugovoru te se raspoređuje u razrede dospijeca sukladno članku 144. stavku (1) ove odluke. Pozicije su duge pozicije ako banka plaća fiksnu cijenu, a prima promjenjivu cijenu, te kratke pozicije ako banka prima fiksnu cijenu, a plaća promjenjivu cijenu. Robni swapovi kod kojih su različite strane transakcije u različitim robama, kod pristupa ljestvice dospijeca iskazuju se u relevantnoj izvještajnoj ljestvici.
- (3) Za potrebe ovog dijela odluke, opcije i varanti na robu ili robni derivati tretiraju se kao da su pozicije čija je vrijednost jednaka proizvodu iznosa odnosnog instrumenta na koji se odnosi opcija i pripadajućeg delta - koeficijenta. S prethodnim pozicijama može se raditi prebijanje sa svim pozicijama u istoj odnosnoj robi ili robnom derivatu. Delta koja se koristi je delta relevantne burze. Kada nije raspoloživa delta relevantne burze, deltu može izračunavati sama banka koristeći se odgovarajućom internom metodologijom za utvrđivanje vrijednosti, uz odobrenje Agencije. Odobrenje se izdaje ako se internom metodologijom za utvrđivanje vrijednosti adekvatno procjenjuje stopa promjene u vrijednosti opcije ili varanta vezano uz male promjene u tržišnoj cijeni odnosnog instrumenta banke pri izračunu kapitalnih zahtjeva.
- (4) Banka uključuje relevantnu robu u izračun svoga kapitalnog zahtjeva za robni rizik kada obavlja jednu od sljedećih funkcija:
  - a) prenositelj robe ili zajamčenih prava vezanih uz pravo na robu u okviru repo ugovora;
  - b) davatelj roba u okviru ugovora o pozajmljivanju robe.

Članak 143.

Pojednostavljeni pristup

- (1) Kapitalni zahtjev banke za svaku vrstu robe izračunava se kao zbroj sljedećeg:
  - a) 15% neto pozicije, duge ili kratke, pomnožene s promptnom tržišnom cijenom robe;
  - b) 3% bruto pozicije, duge plus kratke, pomnožene s promptnom tržišnom cijenom robe.
- (2) Ukupni kapitalni zahtjev banke za robni rizik izračunava se kao zbroj kapitalnih zahtjeva za robni rizik za pojedinu vrstu robe u skladu sa stavkom (1) ovoga članka.

Članak 144.

Pristup ljestvice dospijeca

- (1) Banka za svaku robu primjenjuje posebnu ljestvicu dospijeca u skladu s Tablicom 25. ovoga članka. Sve pozicije u spomenutoj robi raspoređuju se u odgovarajuće razrede dospijeca. Fizička zaliha robe raspoređuje se u razred dospijeca od 0 do 1 mjeseca uključujući 1 mjesec.

Tablica 25.

Razred dospijeca	Stopa razlike (%)
(1)	(2)
$0 \leq 1$ mjesec	1,50
> 1 mjesec ≤ 3 mjeseca	1,50
> 3 mjeseca ≤ 6 mjeseci	1,50
> 6 mjeseci ≤ 12 mjeseci	1,50
> 1 godina ≤ 2 godine	1,50
> 2 godine ≤ 3 godine	1,50
> 3 godine	1,50

- (2) Za sljedeće pozicije u istoj robi mogu se raditi netiranje i one se mogu raspoređivati u odgovarajuće razrede dospijeća u neto iznosu:
  - a) pozicije u ugovorima koje dospijevaju na isti datum;
  - b) pozicije u ugovorima koje dospijevaju u razmaku od najviše 10 dana, ako se ugovorima iz kojih proizlaze trguje na tržištima koja imaju dnevne datume isporuke.
- (3) U svakom razredu dospijeća banka zatim zbraja sve duge pozicije i sve kratke pozicije. Iznos zbroja dugih pozicija koji je usklađen sa zbrojem kratkih pozicija u određenom razredu dospijeća smatra se usklađenom pozicijom u tom razredu dospijeća, dok se preostala duga i kratka pozicija smatraju neusklađenom pozicijom za isti razred dospijeća.
- (4) Taj dio neusklađene duge pozicije određenog razreda dospijeća koji se usklađuje s neusklađenom kratkom pozicijom, ili obrnuto, razreda s kasnijim dospijećem je usklađena pozicija dva razreda dospijeća. Dio neusklađene duge ili neusklađene kratke pozicije koji se na ovaj način ne može uskladiti je neusklađena pozicija.
- (5) Kapitalni zahtjev banke za sve vrste robe izračunava se na temelju relevantne ljestvice dospijeća kao zbroj sljedećeg:
  - a) zbroj usklađenih dugih i kratkih pozicija unutar pojedinog razreda dospijeća, pomnoženo s odgovarajućom stopom neusklađenosti u skladu s drugom kolonom u Tablici 25. stavak (1) ovoga članka i promptnom tržišnom cijenom za tu robu;
  - b) usklađene pozicije između dva razreda dospijeća za svaki razred dospijeća u kojem se neusklađena pozicija prenosi u sljedeći razred dospijeća, pomnoženo sa stopom prijenosa od 0,6% i promptnom tržišnom cijenom te robe;
  - c) preostale neusklađene pozicije, pomnoženo s direktnom stopom od 15% i promptnom tržišnom cijenom za tu robu.
- (6) Ukupni kapitalni zahtjev banke za robni rizik izračunava se kao zbroj kapitalnih zahtjeva za robni rizik za pojedinu vrstu robe u skladu sa stavkom (5) ovoga članka.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 145.

- (1) Izvješća za 2017. godinu Agenciji se dostavljaju sukladno odredbama odluka navedenih u stavku (5) ovoga članka, a u prijelaznom razdoblju od 1.1. do 31.12.2018. se sva propisana izvješćivanja prema Agenciji dostavljaju istodobno sukladno odredbama odluka iz stavka (5) ovoga članka i sukladno ovoj odluci.
- (2) Obveza banke u pogledu izvješćivanja o kapitalu i kapitalnim zahtjevima za kreditni, tržišni i operativni rizik, stopi financijske poluge i zaštitnim slojevima kapitala i ostalim potrebnim informacijama propisanih ovom odlukom, Agencija će odrediti odlukom o izvješćivanju i drugim podzakonskim aktima Agencije.
- (3) Direktor Agencije će u roku od 60 (šezdeset) dana od dana stupanja na snagu ove odluke donijeti Upute za primjenu i izradu izvješća banke, kojim će se detaljnije propisati obveza banke u pogledu izvješćivanja o kapitalu i kapitalnim zahtjevima za kreditni, tržišni i operativni rizik, stopi financijske poluge i zaštitnim slojevima kapitala i ostalim potrebnim informacijama propisanih ovom odlukom, kao i izvještajne forme.
- (4) Relevantni izvor banci (internetske stranice) za preuzimanje ažuriranih podataka navedenih u Prilogu III. i IV. ove odluke, su dane u navedenim prilogima.
- (5) Početkom primjene odredaba iz ove odluke prestaju važiti:
  - a) Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, broj: 46/14), osim članka 18., kojim je propisan način i rokovi izvješćivanja, za razdoblje navedeno u stavku (1) ovoga članka;

- b) Odluka o minimalnim standardima za upravljanje operativnim rizikom u bankama („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/08, 52/08, 40/09), osim članka 14., kojim je propisan način i rokovi izvješćivanja, za razdoblje navedeno u stavku (1) ovoga članka.
- c) Odluka o minimalnim standardima za upravljanje tržišnim rizicima u bankama („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/07, 81/07, 06/08, 52/08, 79/09) kao i pripadajuća Uputa za primjenu navedene odluke;

Članak 146.

Stupanje na snagu

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH", izuzev odredaba članka 21. stavak (2) i članka 34. stavak (1) točka b), koje se primjenjuju od 21. 10. 2018. godine.

Broj: U.O.-08-02/17
Sarajevo, 13.10.2017.godine

PREDSJEDNICA
UPRAVNOG ODBORA

mr. sc. Ljerka Marić, dipl.oec., s.r.

PRIOLOG I - KLASIFIKACIJA IZVANBILANČNIH STAVKI

1. Visoki rizik:

- a) garancije koje imaju svojstvo kreditnih supstituta (npr. garancije za osiguranje povrata kredita);
- b) akcepti;
- c) indosamenti mjenica na kojima nije navedena druga institucija;
- d) transakcije koje daju pravo na regres (npr. faktoring, otkup potraživanja uz diskont);
- e) neopozivi standby akreditivi koji imaju svojstvo kreditnih supstituta;
- f) imovina kupljena na temelju ugovora o izravnoj terminskoj kupnji;
- g) ugovori o terminskom depozitu;
- h) ugovori o prodaji i ponovnoj kupnji imovine.

2. Srednji rizik:

- a) izvanbilančne stavke na temelju financiranja trgovine, odnosno izdani ili potvrđeni dokumentarni akreditivi (vidi također stavke srednjeg/niskog rizika);
- b) ostale izvanbilančne stavke:
  - 1) garancije za plaćanje isporučene robe, garancije za plaćanje carinskog i poreznog duga;
  - 2) neiskorištene kreditne linije (sporazumi o kreditiranju, otkupu vrijednosnih papira, izdavanju garancija ili akceptata) s izvornim dospeljem od više od godinu dana;
  - 3) preuzete izvanbilančne obveze na temelju izdanja kratkoročnih obveznica (eng. note issuance facilities, NIF) i obnovljive obveze na temelju pružanja usluge provedbe, ponude, odnosno prodaje srednjoročnih obveznica uz obvezu otkupa (eng. revolving underwriting facilities, RUF).

3. Srednji/nizak rizik:

- a) izvanbilančne stavke na temelju financiranja trgovine:
  - 1) dokumentarni akreditivi, pri čemu roba koja je predmet akreditiva služi kao kolateral i ostale transakcije kod kojih postoji mogućnost samoporavnjanja;
  - 2) varanti (uključujući garancije za ozbiljnost ponude i za dobro izvršenje posla i sa time povezana garancija za unaprijed izvršena plaćanja i zadržane iznose i garancije koje nemaju obilježja kreditnih supstituta);
  - 3) neopozivi „standby“ akreditivi koji nemaju obilježja kreditnih supstituta.
- b) ostale izvanbilančne stavke:
  - 1) neiskorištene kreditne linije koje uključuju sporazume o kreditiranju, otkupu vrijednosnih papira, izdavanju garancija ili akceptata s izvornim dospeljem do i uključujući godinu dana koje nije moguće bezuvjetno opozvati u svakom trenutku bez obavijesti ili koji efektivno ne omogućuju automatski prekid zbog pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika.

4. Nizak rizik:

- a) neiskorištene kreditne linije koje uključuju sporazume o kreditiranju, otkupu vrijednosnih papira, izdavanju garancija ili akceptata koje se mogu bezuvjetno opozvati u svakom trenutku bez obavještenja, te koje efektivno omogućuju automatski prekid zbog pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika;
- b) neiskorištene kreditne linije za garancije za ozbiljnost ponude i dobro izvršenje posla koje se mogu bezuvjetno opozvati u bilo kojem trenutku ili koje efektivno omogućuju automatski prekid zbog pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika.

PRILOG II - VRSTE FINANCIJSKIH DERIVATA

I. Financijski derivati:

1. Ugovori na kamatnu stopu:

- a) jednovalutni kamatni swap (single-currency interest rate swaps);
- b) swap osnove (basis-swap);
- c) kamatni forward;
- d) kamatni futures;
- e) kupljene kamatne opcije;
- f) ostali ugovori slične pravne prirode.

2. Financijski derivati čija je odnosna varijabla valuta i zlato:

- a) međuvalutni kamatni swap;
- b) valutni forward;
- c) valutni futuresi;
- d) kupljene valutne opcije;
- e) ostali ugovori slične prirode;
- f) ugovori slične prirode kao ugovori iz točke od a) do e), a koji se odnose na zlato.

3. Opcije, futuresi, swapovi, forward ugovori na kamatnu stopu i svi drugi financijski derivati koji se odnose na vrijednosne papire, valute, kamatne stope ili prinose, ili druge financijske derivate, financijske indekse ili financijske mjerne veličine koje se mogu namiriti fizički ili u novcu.

4. Opcije, futuresi, swapovi, forward ugovori na kamatnu stopu i svi drugi financijski derivati koji se odnose na robu, a moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne od ugovornih strana (osim zbog neplaćanja ili nekog drugog razloga za raskid ugovora).

5. Opcije, futures, swapovi, forward ugovori na kamatnu stopu i svi drugi financijski derivati koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, pod uvjetom da se njima trguje na uređenom tržištu.

6. Opcije, futuresi, swapovi, forward ugovori na kamatnu stopu i svi drugi financijski derivati koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, koji nisu navedeni u prethodnoj točki i nemaju komercijalnu namjenu, a koji imaju svojstva drugih financijskih derivata, uzimajući u obzir između ostalog, poravnavaju li se i namiruju preko priznatih klirinških kuća ili podliježu redovnim maržnim pozivima (margin calls).

7. Opcije, futuresi, swapovi, forward ugovori na kamatnu stopu i svi drugi financijski derivati koji se odnose na klimatske varijable, vozarine, emisijske kvote, stope inflacije ili službene ekonomske statističke podatke, a koji se moraju namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne od ugovornih strana (osim zbog neplaćanja ili nekog drugog razloga za raskid ugovora), kao i svi drugi financijski derivati koji se odnose na imovinu, prava, obveze, indekse i mjerne veličine koje inače nisu navedene, a koji imaju svojstva drugih financijskih derivata, uzimajući u obzir između ostalog, trguje li se njima na uređenom tržištu, i poravnavaju li se i namiruju preko priznatih klirinških kuća ili podliježu redovnim maržnim pozivima.

II. Ostali financijski instrumenti:

- a) Prenosivi vrijednosni papiri (engl. transferable securities);
- b) Instrumenti tržišta novca (engl. money-market instruments);
- c) Jedinice u investicijskim fondovima.

PRILOG III - PRIZNATE BURZE I KLIRINŠKE KUĆE

Priznate burze na kojima se ne trguje financijskim derivatima iz Priloga II ove odluke

Naziv	Oznaka
Euronext Paris	XPAR
Boerse Berlin (Regulierter Markt)	BERA
Boerse Berlin (Berlin Second Regulated Market)	BERC
Boerse Duesseldorf (Regulierter Markt)	DUSA
Boerse Duesseldorf - Quotrix (Regulierter Markt)	DUSC
Boerse Berlin Equiduct Trading (Regulierter Markt)	EQTA
Boerse Berlin Equiduct Trading (Berlin Second Regulated Market)	EQTB
Hanseatische Wertpapierboerse Hamburg (Regulierter Markt)	HAMA
Niedersaechsische Boerse Zu Hannover (Regulierter Markt)	HANA
Boerse Muenchen (Regulierter Markt)	MUNA
Boerse Muenchen - Market Maker Munich (Regulierter Markt)	MUNC
Baden-Wuerttembergische Wertpapierboerse (Regulierter Markt)	STUA
Frankfurter Wertpapierboerse (Regulierter Markt)	FRAA
Tradegate Exchange (Regulierter Markt)	XGRM
Irish Stock Exchange - Main Securities Market	XDUB
Euronext Lisbon	XLIS
Bolsa De Barcelona	XBAR, XMCE
Bolsa De Bilbao	XBIL, XMCE
Bolsa De Madrid	XMAD, XMCE, MERF
Bolsa De Valencia	XVAL, XMCE
Bondvision Market	BOND
Electronic Open-End Funds And Etc Market	ETFP
Market For Investment Vehicles (Miv)	MIVX
Electronic Bond Market	MOTX
Electronic Share Market	MTAA
Mts Government Market	MTSC
Mts Corporate Market	MTSM
Securitised Derivatives Market	SEDX
Mercado De Deuda Publica En Anotaciones	XDPA
Aiaf - Mercado De Renta Fija	XDRF, SEND
Bourse De Luxembourg	XLUX
Cyprus Stock Exchange	XCYS
Spot Regulated Market - Bmfms	SBMF

Spot Regulated Market - Bvb	XBSE
Rm-System	XRMZ
Prague Stock Exchange	XPRA
Bats Europe Regulated Market	BATE, CHIX
Isdx Main Board	ISDX
Euronext London	XLDN
London Stock Exchange - Regulated Market	XLON
Nasdaq Omx Riga	XRIS
Gxg Official List	GXGR
Nasdaq Omx Stockholm Ab	XSTO
Nasdaq Omx Copenhagen A/S	XCSE
Oslo Axess	XOAS
Oslo Børs Asa	XOSL
Nasdaq Omx Tallinn	XTAL
Nasdaq Omx Helsinki (Arvopaperipörssi)	XHEL
Vienna Stockexchange Official Market (Amtlicher Handel)	WBAH
Vienna Stockexchange Second Regulated Market (Geregelter Freiverkehr)	WBGF
Nasdaq Omx Iceland Hf	XICE
Budapest Stock Exchange	XBUD
Bratislava Stock Exchange	XBRA
Zagreb Stock Exchange	XZAG
Electronic Secondary Securities Market	HDAT
Athens Exchange Securities Market	XATH
Ab Nasdaq Omx Vilnius	XLIT
Euronext Amsterdam	XAMS
Bondspot Securities Market	RPWC
Warsaw Stock Exchange/Bonds/Catalyst/Main Market	WBON
Warsaw Stock Exchange/Etps	WETP
Warsaw Stock Exchange/Equities/Main Market	XWAR
Ljubljana Stock Exchange Official Market	XLJU
Banjalučka berza	BLSE
Sarajevska berza	SASE
Beogradska berza	BELEX

Priznate burze koje imaju klirinški mehanizam, pri čemu ugovori navedeni u Prilogu II ove odluke podliježu zahtjevima za dnevno utvrđivanje marže koja osigurava odgovarajuću zaštitu

Naziv	Oznaka
Matif	XMAT
Monep	XMON
Powernext Derivatives	XPOW
European Energy Exchange	XEEE
Eurex Deutschland	XEUR
Mercado De Futuros E Opcoes	MFOX
Mercado Regulamentado De Derivados Do Mibel	OMIP
Meff Exchange	XMRV, XMPW
Mercado De Futuros De Aceite De Oliva - S.A	XSRM
Derivatives Regulated Market – Bmfms	BMFM
Derivatives Regulated Market – Bvb	XBSD
Power Exchange Central Europe	XPXE
Cme Europe Limited	CMED
Intercontinental Exchange - Ice Futures Europe	IFEU
Ice Futures Europe - Financial Products Division	IFLL
Ice Futures Europe - Equity Products Division	IFLO
Ice Futures Europe - Agricultural Products Division	IFLX
The London International Financial Futures And Options Exchanges (Liffe)	XLIF
The London Metal Exchange	XLME
London Stock Exchange Derivatives Market	XLOD
Italian Derivatives Market	XDMI
Nasdaq Omx Stockholm Ab	XSTO
Fish Pool Asa	FISH
Nasdaq Omx Oslo Asa	NORX
Oslo Børs Asa	XOSL
Euronext Brussels Derivatives	XBRD
Athens Exchange Derivatives Market	XADE
Vienna Stockexchange Official Market (Amtlicher Handel)	WBAH
Budapest Stock Exchange	XBUD
European Energy Derivatives Exchange N.V.	NDEX
Euronext Eqf - Equities And Indices Derivatives	XEUE
Warsaw Stock Exchange/Financial Derivatives	WDER
Izvor: http://www.esma.europa.eu/content/Final-Report-draft-Implementing-Technical-Standards-main-indices-and-recognised-exchanges-un	

Priznate klirinške kuće

1. Austrian Kontroll Bank (OKB)
2. Board of Trade Clearing Corporation
3. Cassa di Compensazione e Garanzia S. p. A (CCG)
4. Commodity Clearing Corporation
5. Central Securities Clearing Corporation (KDD Centralna Klirinško Depotna Družba d.d.)
6. The Emerging Markets Clearing Corporation
7. European Options Clearing Corporation Holding BV (EOCC)
8. Guarantee Fund for Danish Options and Futures (Garantifonden for Danske Optioner OG Futures) (FUTOP)
9. Kansas City Board of Trade Clearing Corporation
10. Hong Kong Futures Exchange Clearing Corporation Ltd
11. Hong Kong Securities Clearing Company Ltd
12. London Clearing House (LCH)
13. Norwegian Futures & Options Clearing House (Norsk Opsjonsentral A.S.)
14. N.V. Nederlandse Liquidatiekas (NLKKAS)
15. OM Stockholm AB (OM)
16. Options Clearing Corporation
17. OTOB Clearing Bank AG (OTOB)
18. Société de Compensation des Marchés Conditionnels (SCMC)
19. Sydney Futures Exchange Clearing House

**PRILOG IV - POPIS TREĆIH ZEMALJA U KOJIMA SE PRIMJENJUJU REGULATORNI I
SUPERVIZORSKI ZAHTJEVI EKVIVALENTNI ZAHTJEVIMA KOJI SE PRIMJENJUJU U
EUROPSKOJ UNIJI**

Regulatorni i supervizorski zahtjevi za banke (vezano za članak 43., 50. i 52. ove odluke)

- (1) Australia
- (2) Brazil
- (3) Canada
- (4) China
- (5) Guernsey
- (6) Hong Kong
- (7) India
- (8) Isle of Man
- (9) Japan
- (10) Jersey
- (11) Mexico
- (12) Monaco
- (13) Saudi Arabia
- (14) Singapore
- (15) South Africa
- (16) Switzerland
- (17) USA

Regulatorni i supervizorski zahtjevi za investicijska društva (vezano za članak 43. ove odluke)

- (1) Australia
- (2) Brazil
- (3) Canada
- (4) China
- (5) Hong Kong
- (6) Indonesia
- (7) Japan
- (8) Mexico
- (9) South Korea
- (10) Saudi Arabia
- (11) Singapore
- (12) South Africa
- (13) USA

Izvor:<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016D0230&from=EN>